

₹ 10/-

జనరాజకీయం కోసం...

లోకసభా ప్రయోజనాలు

సంపటి-2

సంచిక - 3

పక్షపత్రిక

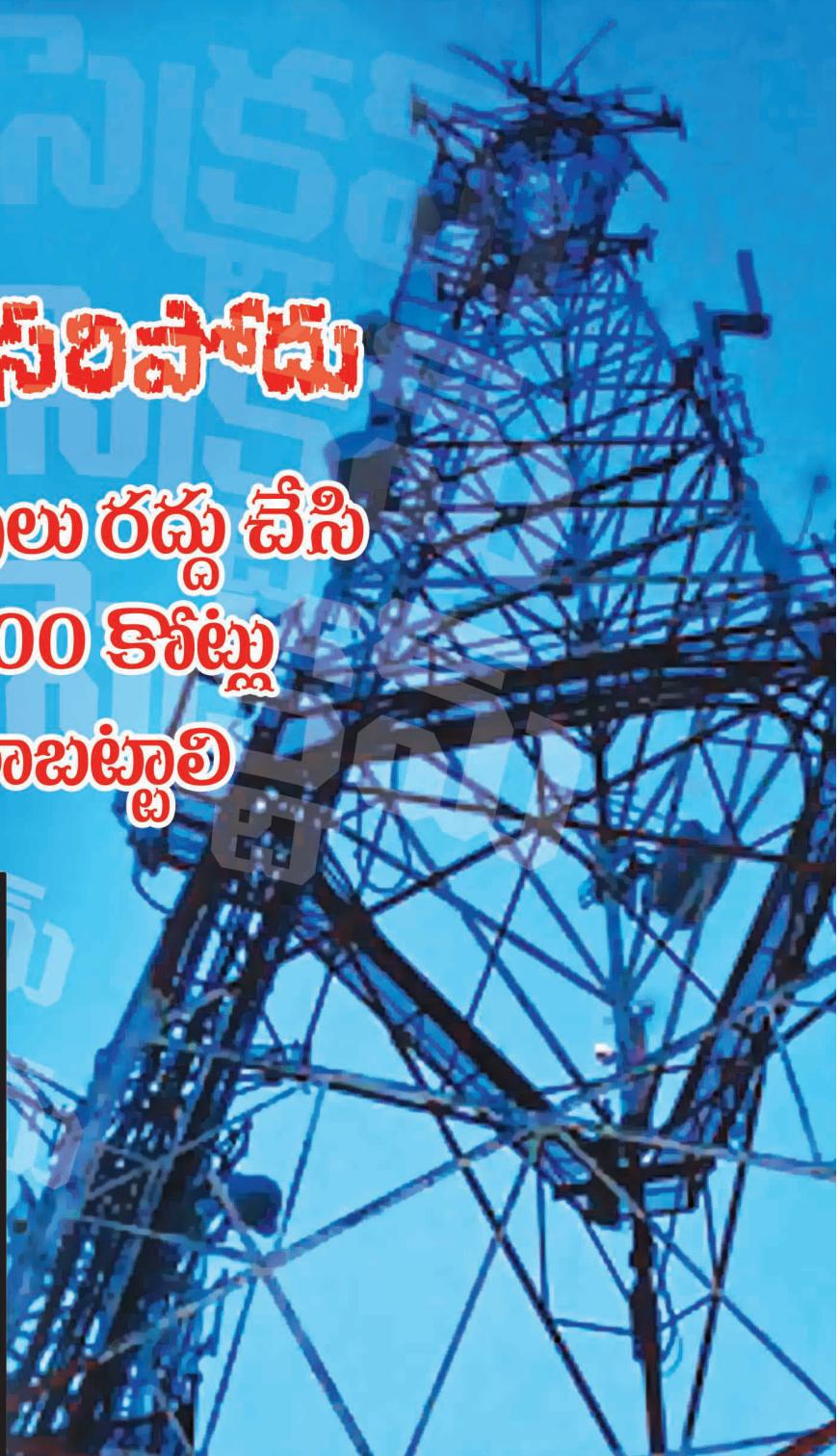
ఫిబ్రవరి 1-15, 2011

ఇద్దను సరిపోయి

కేంటాయంపులు రద్దు చేసి

1,76.000 కోట్లు

తిరిగి రాబండూలు

25. സ്ത്രീകൾ മേരായിൽ യെ കീമുമാ
ചെന്നുകളും കാർഗ്ഗമലി ദാരാനാ മേരാ മാറ്റുമ്പാ

സീറ്റ് ചെറുപ്പിൽ ഒരു മാറ്റുമ്പാ മാറ്റുമ്പാ
മേരാ മേരാ മാറ്റുമ്പാ കുട്ടി സീറ്റ് മാറ്റുമ്പാ

ശ്രീമാൻ കെ.എസ്. കെ. മാറ്റുമ്പാ മേരാ മാറ്റുമ്പാ
ശ്രീമാൻ കാർഗ്ഗമലി വാറ്റി മാറ്റുമ്പാ. മാറ്റുമ്പാ

മാറ്റുമ്പാ മാറ്റുമ്പാ കാർഗ്ഗമലി ദാ. കെ.

മാറ്റുമ്പാ മേരാ 'മൊരി ഫോ സിംഗർ സെറ്റിംഗ്' കാർഗ്ഗമലി
മാറ്റുമ്പാ തുമ്പാ

മാറ്റുമ്പാ മാറ്റുമ്പാ കാർഗ്ഗമലി മാറ്റുമ്പാ കുട്ടി
മാറ്റുമ്പാ മാറ്റുമ്പാ കുട്ടി

മാറ്റുമ്പാ മാറ്റുമ്പാ കാർഗ്ഗമലി ദാ. കെ. കെ. കെ. കെ. കെ. കെ.

ఒక లక్ష్మిసాధన కోసం
ఓపికతో బాధను సహించేవాలి కంటే
ఒకేసాలి వనిపోవడానికి సిద్ధపడేవాళ్ళను
పొందడం చాలా తేలిక

- జూలియస్ నీజర్

లోపలి ఛైల్డ్లో...

మార్పి తప్పక వస్తుంది - నిరాశ వద్దు.....	5
వచ్చే తరం లక్ష్మింగా పనిచేయాలి.....	7
కౌలుదారులకు, రైతులకు కొత్త చట్టం తేవాలి.....	9
2జీ పై కపిలీసిబాల్ తీరు గర్వానీయం.....	10
విద్యేషాలు రెచ్చగొట్టడం మూ విధానం కాదు..	11
తీవ్ర ఆర్థిక సంక్లీఫంలో ఆంద్రప్రదేశ్.....	12
న్యాయ సంస్కరణలు తక్షణావసరం.....	13
ఉత్తేజిలచే నాయకుడు వివేకానందుడు.....	14
పోలవరం ప్రాజెక్ట.....	15
రిజర్వేషన్ చిచ్చుపై లోక్ససత్త్వా.....	23
రాజ్యాంగ సంస్థల విశ్వసనీయతను పునర్పరిచందడం మన తక్షణ కర్తవ్యం.....	25
విధానాలు లేసి పోలీలు కొవికలం.....	27
ఉద్యమకారునికి ఘోర అన్యాయం.....	28
ఎకరాకు 10,000 ఇప్పటం భారమా?.....	29
లోక్ససత్త్వా దండు గబిలిందో.....	31
జిల్లాల సమాచారం.....	32

రచ్చబండ్ స్థానిక ప్రభుత్వాలక్

ప్రియ్యమ్మాయం కాండ్

స్థానిక ప్రభుత్వాలు, ప్రజలు ఎన్నుకున్న కమిటీలు నిరంతరం చేయాలిన పనులన్ని ఆర్మెల్లకోసారి రచ్చబండ, పల్లెలూట, ప్రజాపథం, జన్మభూమి వంటి కార్యక్రమాల పేరుతో ముఖ్యమంత్రులు ఆర్థాటంగా చేపట్టే ఆనవాయితీగా మార్చివేశారు. ముఖ్యమంత్రులు మహారాజుల్లాగా మందీమార్గులంతో బైద్రాబాద్ నుంచి జిల్లాలకు వెళ్లి పంపిణీలు చేయటం ప్రజాస్సామ్యానికి, పాలనావ్యవస్థకు తిరోగమన చర్చ అవుతుంది.

“ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి ఈనెల 24 నుంచి తలపెట్టిన రచ్చబండలో చేసే కార్యక్రమాలన్నీ దాదాపు స్థానిక ప్రభుత్వాల పరిధిలోనివే. ప్రస్తుత సీఎం కూడా గత ప్రభుత్వాల, పాలకుల తరహాలోనే సమస్యల పరిష్కారానికి రచ్చబండ మార్గాన్ని ఎంచుకోవటం పాతదారిలో నడవటమే అవుతుంది తప్ప ప్రయోజనం శూన్యం. సమస్యల పరిష్కారంతో ప్రజల్లో గుర్తింపు పొందేందుకు ముఖ్యమంత్రి మరింత నిర్మాణాత్మకంగా, సాహసాలేతంగా చర్చలు చేపట్టి, పాలనావ్యవస్థను ప్రకూళన చేసి, పథకాల అమలును వేగవంతం చేసిపుంటే బాగుండేది. అధికారాన్ని ఏకేంద్రికరించి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు నిధుల్ని, విధుల్ని బదిలీ చేసి, కార్యక్రమాల అమలును వేగవంతం చేయాలింది. అక్కడ అవినీతి జరిగితే చర్చలకు బలమైన ఆంబుద్ధమన్ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయవచ్చి. దీనివల్ల ప్రజల రోజువారీ ప్రధాన సమస్యలకు శాశ్వత పరిష్కారం అందించినవారయ్యేవారు”.

ఈ రచ్చబండలో ప్రజలు గళం విప్పి సంకేతు కార్యక్రమాలు, ఉపాధి హామీ పథకంలో ఆవకతవకల్ని, అవినీతిని, వచ్చే ఆదాయాన్ని మింగేస్తున్న మద్దం మహమ్మారి సమస్యను ముఖ్యమంత్రికి తెలియచేయాలి. పాలనావ్యవస్థ కేంద్రిక్తమవటం వల్ల తమకు తాగునీరు, ఆరోగ్యకేంద్రాలు, పారశాలలు తదితర సేవల అందుబాటు ఎంత అద్భుత్వంగా ఉందో తెలియచేయాలి. బెల్లుపోపుల నియంత్రణ కోసం, స్థానిక సమస్యల తక్షణ పరిష్కారం కోసం సాధికారత ఇష్టాలని, స్థానిక సంస్థల ఎన్నికలను త్వరగా నిర్వహించాలని గట్టిగా కోరాలి. ఈ సమావేశాల్లో స్థానిక సాధికారత దిగుగా ప్రజల్లి చైతన్యవంతం చేసేందుకు లోక్ససత్త్వా కార్యకర్తలు, పోరసమాజం చొరవ తీసుకోవాలి. ♦

మంచి అనేది ఎప్పుడు నత్త నడకలా నడుస్తుంది - చెడు అనేది రెక్కల గుర్రంలా పరుగెడుతుంది

- మహాత్మాగాంధీ

లోక్సత్తాటైమ్స్ - కొత్తరాజకీయ పత్రపత్రిక

ఫిబ్రవరి 1-15, 2011 సంపుటి - 2 సంచిక - 3

ప్రధాన సంపాదకులు : డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

సంపాదకవర్గం : జి. రాజారెడ్డి

సి.పాచ. మాధవరావు

గిరిమెళ్ళి నారాయణ

కె.వి. కుటుంబరావు

వర్ధింగ్ ఎడిటర్ : కొంగర గంగాధర రావు

ప్రచురణ కర్త : డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

ఫోన్ నం. బి 504, పాషాకోర్టు, సౌమయిగుడు, హైదరాబాద్ - 500 082

ముద్రణ : కలాటోతి ప్రాసెన్ ప్రై. లి., 1-1-60/5, అర్టిఫిషిల్ క్రాన్సోషన్, హైదరాబాద్

పోస్ట్ బాస్ నెంబర్ 100, హైదరాబాద్ - 500 004

స్వాదన

రైతు సమయాల గురించి జేపీ గారు అసెంజ్లీలో చేసిన ప్రసంగం యథాతథంగా అందరికి తెలిసేవిధంగా లోక్సత్తాటైమ్స్ లో ప్రమిలించినందుకు చాలా సంతోషం. 'మార్చేలి మీరే' - విద్యార్థులతో జేపి ఇంటర్వ్యూ బాగుంది. లోక్సత్తాటైమ్స్ లో జేపీ గారు ప్రజలకు మంచి సందేశం ఇప్పాలని కోరుకుంటూ.....

- హర్షవర్ధన్ , నిజమాబాద్

జేపీ అసెంజ్లీలో ప్రసంగం చాలా బాగుంది. అన్నపూర్ణగారు రాశిన వ్యవసాయం - మహిళల పాత్ర ఆర్టికల్ కూడా బాగుంది. లోక్సత్తాటైమ్స్ పత్రికను సకాలంలో మాకు అందేవిధంగా చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

- సంకీర్తన, హైదరాబాద్

**డబ్బు లేని వారిని చట్టం శాసిస్తుంది
చట్టున్ని ధనవంతులు శాసిస్తారు - గోద్దుస్కృత్**

మీరూ రాయండి : లోక్సత్తాటైమ్స్ మీ పత్రిక. పత్రికలో మీకు నచ్చినవి, నచ్చనిచీ, కోరుకుంటున్నావీ... ఏమో మాకు ప్రతినెలా 5వ, 20వ తేదీల్లోగా తెలియజేయండి. కొత్త రాజకీయానికి ప్రజల్లి కేంద్రించువుగా తీవ్రిద్దీదేందుకు ఈ పత్రికను ఉపయోగించుకోండి.

రచనలు పంపండి

'లోక్సత్తాటైమ్స్' పత్రపత్రిక ఎటువంటి భావజాలంతో వెలువడుతుందో మీ అందరికి తెలుసు, ఇందుకు అనుగుణాన్ని రచనల్ని ఎవరైనా నేరుగా పత్రిక చిరునామాకు పంపవచ్చు.

లోక్సత్తాటైమ్స్ పత్రికన రేట్లు

	బ్లాక్ & వైట్	కలర్
1/8 పేజీ (వి కార్డు)	రూ॥ 1000	రూ॥ 1500
1/4 పేజీ	రూ॥ 2000	రూ॥ 3000
సగం పేజీ	రూ॥ 4000	రూ॥ 6000
శూర్టి పేజీ	రూ॥ 8000	రూ॥ 12000
సెంటర్ ప్రైస్	రూ॥ 12000	రూ॥ 18000
బ్రౌన్ పేజి	-	రూ॥ 20,000
ప్రాంతీశ్వర్ ఎన్‌ప్రైస్	-	రూ॥ 15000
బ్యాక్ ఎన్‌ప్రైస్	-	రూ॥ 12000

- పత్రికన రుసుము Loksatta Times పేరిట హైదరాబాద్లో చెల్లుబాటు అయ్యే విధంగా చెక్/డిడి రూపంలో పంపగలరు.
- దయచేసి మీ పత్రికనలు ప్రతినెలా 5వ, 20వ తేదీల్లోగా పంపించగలరు.
- పత్రికన రుసుము ముందుగానే చెల్లించగలరు

మీ ఫీడ్బాక్ పంపవలసిన చిరునామా

ఎడిటర్, లోక్సత్తాటైమ్స్,
ఇం. నం. 5-10-180/ఎంపి, బ్యాంక్‌లోన్
హిల్ఫోర్మ్ రోడ్, హైదరాబాద్ - 500 004
ఫోన్: 040-2323 1818
loksattatimeslsp@gmail.com

లోక్సత్తాటైమ్స్ చందా వివరాలు

జన రాజకీయ వాళీ 'లోక్సత్తాటైమ్స్' పత్రిక చందారూలుగా చేరండి... చేర్చించండి. లోక్సత్తాటైమ్స్ అభిమానులకు, పాటీ సభ్యులకు ఎప్పటిక్కుపు తాజా సమాచారాన్ని అందిస్తుంది మీ దగ్గరలోని లోక్సత్తాటైమ్స్ లోక్సత్తాటైమ్స్ కిల్లా కార్యాలయాలను గాని, హైదరాబాద్లోని పాటీ కేంద్ర కార్యాలయాన్ని గాని సంప్రదించగలరు.
ఫోన్: 040-2323 1818.

చందా రుసుము "లోక్సత్తాటైమ్స్" ఎకొంట్ నం: 62007167836 ఎన్.బి.పాచ., వంబాగుట్ట బ్యాంక్, హైదరాబాద్ పేరిల అన్లైన్ క్రెడిట్ చేసి వివరాలను ఇ- మెయిల్ చెయ్యచ్చు.

విడి ప్రతి : రు. 10
ఏడాడి చందా : రు. 200
మూడేళ్ళ చందా : రు. 500

బుక్ & కవర్ డిజైన్ : సునీత అలమిల్లి
డి.ఎపి.ఎస్ : టి.ఐ.ఐ.తి
ఫాటోలు : ఎన్.సంజీవ్ కుమార్

మార్పు తప్పక వస్తువు-ఇరాను వద్దు: జోపీ

రాజమండలిలోని ఆదిత్యకళాశాలలో జిగిన కార్బూకమంలో పాల్గొన్న డా॥ జయప్రకాష్ణనారాయణ విద్యార్థులను ఉద్ఘేషించి ప్రసంగించడంతో పాటు వారి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఇచ్చారు. ఈ సందర్భంగా లార్బహమధూర్ శాస్త్రి అదర్శులను విద్యార్థులకు విపరించారు. మనదేశ ప్రధానిగా చేసిన ఆయన తన కొడుకు చదువుతున్న కళాశాల ప్రిన్సిపాల్కు సైతం ప్రధాని కొడుకు కళాశాలలో చదువుతున్న విషయం తెలియకుండా కొడుకును పెంచిన విషయాన్ని గుర్తు చేస్తూ లార్బహమధూర్ శాస్త్రి 45 ఏళ్ళ క్రితం జనవరి 11న మరణించారని జేపీ వివరించారు.

దైనందిన జీవితంలో ప్రతిది రాజకీయాలతో ముదిషడి ఉంది. అందుకే యువతరం రాజకీయాల్లోకి రావాలని కోరారు. విజయ అనే విద్యార్థిని మీలాంటి వారే రాజకీయాల్లో మార్పు తీసుకురాలేకపోతే వేం ఎలా తీసుకురాగలుగుతామని ప్రశ్నించింది. దీనికి సమాధానమిస్తూ సమాజంలో 73 శాతం యువతరం ఉంది. ఓట్లర్లో 50 శాతం యువతదే యువతరం మార్పును మనస్సుల్లిగా కోరుకుంటే ఏదైనా సాధించగలరని అన్నారు.

మెక్డోనాల్ కంపెనీ చిన్న చిన్న పల్లెలకు సైతం తన వ్యాపారకార్బూకలాపాలను విస్తరిస్తోంది. అలాంటిది మన ప్రభుత్వం కానీ, పథకాలు కానీ గ్రామాల్లో ఉన్న ప్రజలకు ఎందుకు చేరలేకపోతున్నాయని పూజాజైన్ వేసిన ప్రశ్నకు జేపీ సమాధానమిస్తూ మన ప్రభుత్వ విధానాలు మంచి పని చేయడానికి అనుపుగా లేవు చెడ్డపని చేసేవారికి అనుపుగా ఉన్నాయి. దీంతో పాలన కానీ పథకాలు కానీ ఒకస్థాయికే పరిమితమవుతున్నా యున్నారు.

మరి రిజర్వేషన్లు ఎందుకు...

రిజర్వేషన్ విధానంపై శ్వేత అడిగిన ప్రశ్నకు జేపీ సమాధానమిస్తూ అందాల్చిన వారికి రిజర్వేషన్ వల్ల దక్కువోడడం కారణంగానే తాత్కాలికంగా ఏర్పాటు చేసిన రిజర్వేషన్ వ్యవస్థ నేటికి కొనసాగుతోంది. పుట్టుకతో వచ్చే అంతరాలను నిర్మాలించే విధంగా రాజ్యవ్యవస్థ మారితే రిజర్వేషన్ అవసరం ఉండదు. రిజర్వేషన్ వల్ల వాటిని పొందుతున్న వారి స్థితిగతులు ఏ మేరకు మారుతున్నాయో పరిశీలించాలి.

- రాప్రోభివృద్ధి సమేక్యంగా ఉంటే సాధ్యమా? విడిపోతే సాధ్యమా అని పూజాజైన్, శ్రేయ అనే విద్యార్థులు ప్రశ్నించగా సమేక్యంగా వున్నా, విడిపోయినా ప్రజలకు ఎలాంటి ప్రయోజనం ఉండదని వ్యవస్థ మారనంతకాలం, రాజధానులు మారితే ఒరిగేది ఏమీ వుండడని అది కేవలం

రాజకీయ పార్టీలకు రాజకీయవరమైన సర్పబాట్లు, ప్రయోజనాలకే పరిమితమని సమాధానమిచ్చారు. శ్రీ కృష్ణ కమిటీ రిపోర్టును సమగ్రంగా చదవాలని, ఈ వివాదంలో పూర్తిగా గలిచిన వారు, ఓడిపోయినవారు ఎవరూ లేరని ఆయన అన్నారు.

- కిరీతి అనే విద్యార్థిని ఐవెన్సు వదిలేయడానికి బలమైన కారణమేధైనా ఉండా అని ప్రశ్నించగా సినిమాల్లోలా అలాంటిదేమీ లేదని కేవలం ప్రజలను చైతన్యవంతుల్ని చేయడానికి పూర్తిసమయం వెచ్చించాలనే ఐవెన్సు వదులుకున్నానని జేపీ సమాధానమిచ్చారు. రాజకీయాల్లోకి రావాలనేది ఆకస్మాత్తుగా తీసుకున్న నిర్ణయం కాదని ఎమర్జెన్సీ రోజుల్లో సాధ్యమైనంత వరకు దానిని ప్రతిఫలించి ఎమర్జెన్సీ ఎత్తివేసాక, ఆటగాళ్ళ మారారు కాని, ఆట మారలేదని గ్రహించాను. ఎన్నో ఆదర్శాలతో ఐవెన్సు అయ్యాను. మౌలికంగా రాజకీయ వ్యవస్థను మార్చుటానికి లోకసత్తా పార్టీ ప్రారంభించానని చెప్పారు.

లోకసత్తా పార్టీ అధికార పార్టీగా ఎప్పటికి రూపుదిద్దు కుంటుందని విజయ అన్న విద్యార్థిని ప్రశ్నించింది. చాలా మంది నాతో లోకసత్తా పార్టీ అధికారంలోకి రావాలని చెబుతూ తాము మాత్రం వేరు పార్టీకి ఓట్లు వేశామంటున్నారని జేపీ సమాధానమిచ్చారు.

- ప్రైవేట్జేషన్ మంచిదా? ప్రభుత్వరంగం మంచిదా? అన్న ప్రశ్నకు అన్ని ప్రభుత్వమే చేయాలుకోవడం తప్పని ప్రైవేట్జేషన్ పోటీతత్త్వాన్ని పెంచుతుందని, తద్వారా తక్కువ ధరలకే విలువైన సేవలు పొందే అవకాశం ఉంటుందన్నారు.

- కూకటపల్లిలో మీరు ఆశించిన మార్పు తీసుకురాగలిగారా? అన్న ప్రశ్నకు ప్రజలు ఆశించిన స్థాయిలో కాకపోయినా గతంలో ఎన్నడూ జరగని స్థాయిలో అభివృద్ధి పనులైతే చేశానన్నారు.

మీరు కలెక్టర్గా విధులు నిర్వహించే సమయంలో లంచం ఇప్పుడానికి ఎవరైనా ప్రయత్నించారా? అంటూ స్థాయిక్షేత్ర అనే విద్యార్థి ప్రశ్నించాడు. దీనికి జేపీ స్పందిన్నా అధికారుల ప్రయాణాలు, పోకడలను బట్టే ఎదుటి వారు కూడా నదుచుకుంటారు. బలవంతంగా అవినీతికి లొంగిపోయామని ఎవరైనా అంటే అది వచ్చి అబద్ధం. నా నైజం తెలిసినవారు నన్ను గౌరవించేవారే కానీ లంచం ఇచ్చే దైర్యం చేసేవారు కాదు. ఎప్పుడూ, ఎవరూ నాకు లంచం ఇచ్చే ప్రయత్నం చేయలేదు అంటూ సమాధానమిచ్చారు.

నీలిమ అనే విద్యార్థిని మంచివారు నోరు విప్పాలి అంటున్నారు. అలా నోరువిప్పితే రెండురోజుల్లో ఆ మనిషి కన్నిస్తాడా? అని ప్రశ్నించగా జేపీ స్పందిస్తూ ముందు మన మనస్సుల్లో నిరాశను, పిరికితనాన్ని వీడాలి యువతగా మీరు ముందు చేయాలిన ప్రయత్నం చేయండి. మీ దగ్గరలో ఉన్న పారశాలను, పారును అభివృద్ధి చేయండి. ఓటర్లుగా నమోదు చేయించుకోండి. మంచి ఓటరు మేలైన వ్యక్తిని ఎన్నుకుంటారు. ఆ విధంగా మంచి సమాజం ఏర్పడుతుందని వివరించారు.

అభిజ్ఞ అనే విద్యార్థిని మాట్లాడుతూ ఐవీఎస్ చేయడం ద్వారా సమాజంలో అవినీతిని రూపుపాలస్వది నా ఆశయం. అది సాధ్యం కాదని తెలిసిన వారు చెబుతున్నారు. దీనిపై మీరేమంటారు అని ప్రశ్నించిన అమెకు జేపీ సమాధానమిన్నా వ్యవస్థలో వొలికమైన మార్పు రాకుండా కేవలం ఐవీఎస్ల ద్వారానో, ఐవీఎస్ల ద్వారానో సాధ్యం కాదన్నారు. అందరు కలిస్తే మార్పు సాధ్యం అన్న విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలన్నారు.

జ్యోతి అనే విద్యార్థిని మాట్లాడుతూ కార్పొరేట్ వ్యవస్థపోయి అందరికి విడ్య సాధ్యం కావాలంటే ఏం చేయాలన్నారు. జేపీ సమాధానమిన్నా ప్రభుత్వ విద్యావిధానం విఫలమైన కారణంగానే కార్పొరేట్ వ్యవస్థ వచ్చిందన్నారు. అమెరికా లాంటి దేశాల్లో ప్రభుత్వమే అత్యుత్తమమైన విడ్యను అందిస్తుందని, అక్కడ వాటి నడుమే పోటీ ఉంటుందని పేర్కొన్నారు.

మార్పుత్వపక వస్తుంబి - నిరాశ వద్దు....

యువతకు జేపీ భరోసా

సమాజంలో మార్పు ఖచ్చితంగా వస్తుంది. అది రావడానికి యువత, మేధావులు చేయి చేయి కలపాలి. నిరాశవీడి... కసి, ఆవేశం, ఆలోచన, ప్రణాళికలతో మనం అనుకున్న సమాజాన్ని సాధించాం... అంటూ జేపీ యువతకు పిలుపునిచ్చారు. నిరాశ, పిరికితనం వదిలి సమాజహితానికి యువతకు కొంతైనా దృష్టి సారించాలన్నారు.

వ్యవస్థ మార్టిగా కుల్కిపోయింది. అంతా అవినీతి పరులైపోయారు. మనం ఏంచేసినా ఈ సమాజాన్ని బాగుపరచలేం. అంటూ నిరాశ చెందకండి. మంచి వనిచేస్తున్న ఎవరికైనా చేయాతనివ్వండి. ముందు మీ జీవితాలను సక్రమంగా తీర్చిదిద్చుకుంటూ... వ్యవస్థలో మీ వంతు సహకారం అందించండి. కారుచీకట్టో కూడా దీపస్తంభాన్ని చూసే శక్తి నాకుంది... ఖచ్చితంగా ఈ వ్యవస్థలో మార్పు వస్తుంది. మా తరం ఈ మార్పును చూస్తుంది. మీ తరం అనుభవిస్తుంది... అంటూ లోక్సంతూ జాతీయ అధ్యక్షుడు డాక్టర్ జయప్రకాశ్ నారాయణ్ యువతలో స్వార్థిని నింపారు. 1700 సంవత్సరాల వరకు ప్రపంచంలో మనమే ముందున్నాం. అలాంటిది... తర్వాత క్రమక్రమంగా వ్యవస్థ దెబ్బతిని వెనుకబడిపోయాం. మళ్ళీ మనకు పూర్వువైభవం వస్తుంది. మరో పదేళ్ళలో మన ఆర్థిక వ్యవస్థ మెరుగుపడుతుంది. సమాజంలో

మార్పు ఖచ్చితంగా వస్తుంది. అది రావడానికి యువత, మేధావులు చేయి చేయి కలపాలి. నిరాశవీడి... కసి, ఆవేశం, ఆలోచన, ప్రణాళికలతో మనం అనుకున్న సమాజాన్ని సాధించాం... అంటూ జేపీ యువతకు పిలుపునిచ్చారు. నిరాశ, పిరికితనం వదిలి సమాజహితానికి యువతకు కొంతైనా దృష్టి సారించాలన్నారు.

గాంధీ, పటేల్, అంబేద్కర్ వంటి మహానీయులను స్వార్థిగా తీసుకుని ముందుకు సాగిపోవాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు.

సమాచార హక్కు చట్టం వంటి వాటిని ఉపయోగించి అవినీతి, అక్రమాలను బయట పెట్టడంలో యువత సడుం బిగించాలని జేపీ ఈ సందర్భంగా విజ్ఞాపి చేశారు.

సదస్సులో పాల్గొన్న మానవ హక్కుల కౌన్సిల్ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు ముప్పొళ్ళ సుబ్బారావు మాట్లాడుతూ. అవినీతి నిర్మాలున గురించి మాట్లాడితే కొంతమంది హేళన చేస్తున్నారని... ఈ విషయంలో ఇంకా చైతన్యం రావాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. ప్రజాప్రతినిధుల అక్రమాల పై విచారణను చట్టపరంగా చేపట్టి చర్యలు తీసుకోవాలన్నారు. లెష్ట్ నెంటో జాప్తీ మూర్టి మాట్లాడుతూ... మాత్రాదేశం కీర్తి ప్రతిష్టలు, సంజ్ఞేమం గురించి ఆలోచించిన తర్వాతే ఏదైనా ఆలోచించాలన్నారు. ఆలోచన, నిబధ్యతగల హౌరులు సమాజాన్ని మార్చే శక్తి సామర్థ్యాలు కలిగి ఉంటారన్నారు. యువతను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ... నగరంలో ఉన్న 50 కంశాలల విద్యార్థులు 50 వార్డులను తీసుకుని... వచ్చే కార్పొరేషన్ ఎన్నికలలో మంచివారిని ఎన్నుకుని... ఇక్కడ నుంచే ఓ ఉద్యమానికి నాంది పలకాలని విజ్ఞాపి చేశారు. ఈ ప్రక్రియలో తనవంతు సహకారం ఉంటుందన్నారు.

ప్రగతి కోసం పంచసూత్ర ప్రశాళిక

దేశాన్ని మార్చాలంటే మనం యోగులు కానక్కరలేదు. చుట్టూ ఉన్న పరిస్థితులను పట్టించుకుంటే చాలని 'నీతి' అన్నది మన ఉమ్మడి ప్రయోజనాల పరిరక్షణకు మనం చేసుకున్న కట్టుబాటు, అని సందేహం నుంచే సమస్యలకు పరిష్కారాలు లభిస్తాయని జేపీ చెప్పారు.

అవినీతి పరుల్ని జైల్లో పెట్టాలి

అవినీతికి పాల్గొని వారిపై కలిన చర్యలు తీసుకోవాలని జేపీ సూచించారు. అవినీతి పరులను జైల్లో పెట్టి ఆస్తులు జవ్వ చేయాలన్నారు. అవినీతి పరులకు శిక్షలు పడకపోవడం వల్ల విష్ణులచితనం పెరిగిపోయిందని ఆయన అందోళన వ్యక్తం చేశారు. దేశాన్ని దోచునేవాళ్ళకు కిరీటం పెట్టే సంస్కృతి విడుదాలాన్నారు. ప్రజలు మత్తులో జోగితే ఓట్లు దండుకోవచ్చన్న రాజకీయానే తెలుగు వ్యవస్థను పెట్టాడని యువతకు పిలుపునిచ్చారు. అవినీతి నియంత్రణ వ్యవస్థను పట్టించం చేయడానికి జాతీయ స్థాయిలో స్వాతంత్ర వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయాలన్నారు.

లోక్సంతూ నేతలు డాక్టర్ జయప్రకాశ్ నారాయణ్, విజయకుమార్, వైఎస్ రఘువర్ మార్కెట్ కు బండ్రుకు విప్పాలు చేయాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు. ◆

వచ్చే ఎన్నికలు కాదు ...

వచ్చే తరం లక్ష్మంగా పనిచేయాలి

మతోత్సాగాంధి జాతీయ గ్రామిణ ఉపాధి పథకం (ఎంఎస్‌ఆర్‌బిఎస్) కల్గి దైతులకు కిర్టుకలక్షంగా శ్రీయోజుకుమంచుంధన స్కోర్ ఇలగెట్ న్యాట్స్ ప్రెట్రోక్ ఫక్రోల్ స్కోర్ చెప్పుత్తారు. జెల్గావ్ శ్రాంతంలోనే మొత్తం లక్షణితోప్పిల్లి తీత ఇలగెట్ రష్టోలోకి తిముపక్కా దైతులకు బణ్ణుళ శ్రీయోజుకులు కల్పించాడు ఫక్రోల్ ప్రుమ్మతం సహకారు దైతులు, జీడుఫూముల దైతులకు అభ్యర్థక ఒక ఆచరణిత్తుక్క నమూలో మీద కృషిచెప్పుత్తారు. ఆయ్క కృషి థలిస్తే ఈ లికెచ్ బ్యూతియథ్థం మంచ దేశ క్వార్ట్స్‌యాయరంగంలో మతో కీలకమైన కణర్పు లేదు. ఈ దైతు ఖమ్ముద్దత్తు విపోండ్ కాజెన్‌ట్రైన్ తత్తుక చేస్తే ఇలగెట్ ఇంపుర్ త్ర్యా తెలుగు అభువెం లోక్స్‌ప్రైస్ ప్రోట్టు పాతకుల క్రిందం ...!

భూరష్టో అపోర ధాన్యాల ధరలు ఆకాశాన్నంటాయి. కానీ దీనివల్ల దైతులకేవైనా ప్రయోజనం కలిగిందను కుంటున్నారా?

★ అంతగా లేదు. ఉదాహరణకి ఒక కేజీ ఉప్పిల్లిపాయలకి మీరు వంద రూపాయలు చెల్లించారునుకోండి .. అందులో మూడోపంతు కూడా దైతులకు వేరదు. గత యాత్రె విశ్లేషణ వ్యవసాయాధారిత నిత్యావసరాల ధరల్ని 'కృతిమంగా తగిస్తూ' పచ్చారు. వాటి దుష్పరిణామాల్ని జనం ఈరోజు అసుభివిస్తున్నారు. దురద్యుష్టవశత్తూ దైతు ఒక్కడే తన ఊత్తులకు ధరలు నిర్ణయించుకోలేని దుష్పిలీలో వున్నాడు. అపిల్న అయినా ఉప్పిల్లిపాయలైనా .. ధరల్ని మార్కెట్లో నిర్ణయిస్తోంది. ఈరకంగా మనం దైతుల్ని నిండా మోసం చేస్తున్నాం. వారికి ఊత్తుల్లిప్పయం విపరితంగా పెరుగుతున్న మనం మాత్రం ధరల్ని కృతిమంగా తగిస్తూవస్తున్నాం.

ధరలు ఇంత అభికంగా వున్న కూడా ఆ లాభం దైతులకు మాత్రం ఎందుకు చేరడంలేదు? అమెరికాలోలాగా మార్కెట్లలో దైతులు సమైక్యంగా తమ ధరల్ని నిర్ణయించుకోవచ్చ కదా!

★ ఇక్కడో సమస్య వుంది. అమెరికాలో దైతులకు సంబుధి దైతుల మాత్రమే. కానీ మనదేశంలో 60 కోట్లమంది. మనకు ఒకటి, దెండు ఎకరాలున్న దైతులు కూడా వున్నారు. కానీ అక్కడ కనీసం 3000 ఎకరాలున్న దైతులు మాత్రమే వుంటారు. ఈరోజు మన దైతుల్ని సమైక్యంగా వుండచానికి ఏదైనా ప్రయత్నం జరిగిందంటే అది కేవలం ఓట్ల కోసం మాత్రమే అని ఖచ్చితంగా చెప్పాచ్చు. గ్రామీణ భారతం తీవ్ర నిర్ణయ్యానికి గురికావడానికి పూర్తి కారణం రాజకీయాలే. బీజేపీ అధికారంలో వుంటే కాంగ్రెస్ పార్టీ నుంచి ఆటంకలు వీర్పడతాయి. కాంగ్రెస్ అధికారంలో వుంటే బీజేపీ నుంచి ఆటంకాలే ర్పుడతాయి. ధలితంగా వ్యవసాయరంగం, దైతుల అభివృద్ధి ఎప్పటికప్పుడు పరిష్కారం లేని ప్రశ్నల్లా మిగులుతున్నాయి. తమ సాంత ప్రయోజనాల

కోసం తాము సమైక్యంగా వుండాలనే స్ఫూర్హ మన దైతులకు ఎప్పుడొస్తుందో అప్పుడే ఈ పరిస్థితి మారుతుంది తప్ప రాజకీయాలవల్ల ఏ ప్రయోజనమూ వుండదు.

మహాత్మాగాంధి జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హోమీ పథకం (ఎంఎస్‌ఆర్‌బిఎస్) గురించి మీరేమనుకుంటున్నారు? కార్బుకుల కొరత పుండని దైతులు ఫిర్యాదులు చేస్తున్నారు కదా!

★ కొన్ని అవరోధాలున్నప్పటికీ ఇది మంచి ఉద్దేశంతో రూపొందించిన పథకమే. ప్రభుత్వ అవగాహనా రాహిత్యంవల్ల ఇది ఆచరణలో లోపభూయిష్టంగా తయారైంది.

మరి దీనిని మెరుగుపరిచే మార్గమేమిటి?

★ ఎంఎస్‌ఆర్‌బిఎస్ పథకం కోసం కేటాయించిన 45 వేల కోట్ల రూపాయల డబ్బును ఇంకా బాగా ఉపయోగపెట్టుకోవచ్చు. ప్రతి దైతుకూ పొలంలో ఒక చిన్న బావి ఏర్పాటు చేయగలగాలి. మా ప్రాంతంలో (జెల్గావ్ - మహారాష్ట్ర) ఇది సాధ్యం కాపోవచ్చుకానీ .. దేశంలోని మిగతా ప్రాంతాల్లో నీటి నిల్వ కోసం బాగా ఉపయోగపడుతుంది. మనకు ఏడాదికి 700 మిలీమీటర్ల సగటు వర్షపాతం వుంది. అంటే ఒక ఎకరాకు మాడున్నర లక్షల లీటర్ల నీరు అందుబాటులో వున్నట్టు లెక్క ఘలితంగా కనీసం ఒక లక్ష లీటర్ల నీటిని భద్రపరచుకోవడానికి జాపులు ఉపయోగపడతాయి.

కానీ దీనివల్ల భూమి లేని కార్బుకులకు ప్రయోజనం లేదు కదా!

★ బీడుభూముల దైతులకు నీటి సదుపాయం బాపున్నట్టుయితే ఆ ప్రాంతాల్లో వ్యవసాయంవల్ల 1:7 నిష్పత్తిలో ఉపాధి లభిస్తుందని చాలా సందర్భాల్లో రుజువైంది కదా! కానీ దురద్యుష్ట వేమిటంటే ఈ పథకంవల్ల వాళ్ళ సంపాదించుకున్నదంతా పోగాట్లుకోవనే పరిస్థితిని కూడా ప్రభుత్వమే కల్పిస్తోంది. (మద్యం వగైరాల ద్వారా అని రచయిత అభిప్రాయం).

చీడు భూముల రైతుల అభ్యస్తతి కోసం మీదగ్గర ఏయే ప్రణాళికలున్నాయి?

★ ప్రస్తుతానికైతే మేము నీటి సదుపాయం వున్న రైతులవద్దకే వెళ్లున్నాం. నీటిని సమర్థవంతంగా ఎలా ఉపయోగించుకోవాలో వారికి సూచిస్తున్నాం. నీటి వసతి లేని రైతుల దగ్గరికి కూడా వెళ్లాలనే ఆలోచన వుంది. 60 శాతం మన భూమి వర్షాధారమే; అంటే 80 శాతం రైతులు కేవలం వర్షాలమీదే ఆధారపడుతున్నారు. ఇదికాక ఇంకో పద్ధతిలో ప్రయత్నించాలన్నా కూడా ... విద్యుత్ సదుపాయం లేని పరిస్థితి వుంది. నేనిప్పుడు సౌరవిద్యుత్ మీద ఒక నమూనాను ప్రయత్నిస్తున్నాను. ఒక సోలార్ పంపు ద్వారా కొద్దిపోటి భూమిలో 3000 లీటర్ల నీటిని నిల్వ చేయవచ్చు. మే 15 నాటికి ఎకరానికి కనీసం 5000 లీటర్ల నీరు లేకపోతే పత్తిరెతులు నష్టపోతారు. ప్రస్తుతం రైతులు ఎకరానికి కేవలం రెండు క్వింటాళ్ళ ఉత్పత్తి మాత్రమే పొందగలగుతున్నారు. పీరికి సమయానికి తగినంత నీరు ఏర్పాటు చేయగలిగితే ఇంతకు ఐదు రెట్ల ఉత్పత్తిని సాధించవచ్చు. ఘలితంగా తర్వాత తర్వాత నీటిని ఖాదీ చేయాలిన అవసరం వుండదు.

దీనిమీద మీరు ప్రభుత్వంతో ఏమైనా మాట్లాడుతున్నారా?

★ లేదు. రెండేళ్ళగా నేను ఈ నమూనాను పరీక్షిస్తున్నాను, కాన్ని ఇబ్బందుల్ని అధిగమించే ప్రయత్నంలో వున్నాను.

అర్థికంగా ఇది ఎలా అమలు సాధ్యం?

★ ఈ నమూనాలో ఒక ఎకరానికి 40 వేల రూపాయలు ఖర్చువుతుంది. ప్రభుత్వం రు.8000 డివ్ ఇరిగేషన్ సబ్సిడీ ఇస్తుంది. సౌరవిద్యుత్ పరికరాలకూ కొంత సబ్సిడీ వుంది. కానీ పెట్టుబడే అనలు నమస్క. డబ్బుల్లేనివాళ్ళకు బ్యాంకులు డబ్బులివ్వపు. చీడుభూతుల రైతులు అంటే వాళ్ళ దృష్టిలో అప్పులు ఎగ్గట్టినవాళ్ళన్నా అయ్యంటారు; లేదా అప్పు తీసుకోవడానికి అర్థత లేనివారన్నా అయ్యంటారు. ఏదోవిధంగా ఈ మొత్తాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోగలిగేవారికి ఒకటిరెండేళ్ళలోనే అది వెనక్కిపస్తుందని నేను ఫుంటాపథంగా చెప్పగలను. రెండేళ్ళలోనే రైతు తన రుణం మొత్తాన్ని తీస్తేయగలగుతాడు. ఇట్లాంటి పరిస్థితుల్లో ఆశాకిరణంలాగా నాబార్డ్ ఈ నమూనా మీద మంచి ఆనక్కి చూపించింది. వారితో వేము నంపదింపులు జరుపుతున్నాం. సెప్టెంబర్, అక్టోబర్ నెలల్లో ఈ నమూనాను అమలుచేయాలనుకుంటున్నాను. అప్పటికి ఒక వంట పూర్తవుతుంది.

ఇప్పటికిప్పుడు ఇది చిన్న ఆలోచనే కానీ ఇది భారతీసు ఆహారధాన్యాల కొరత లేని దేశంగా మార్గగలదని నా విశ్వాసం. కేవలం ఒక్క పత్తిపంటకే కాదు .. ఇది జొన్నలు, తృణధాన్యాలు మొదలైన అన్ని పంటలకూ ఉపయోగపడుతుంది. పైలట్ ప్రాజెక్చు దశలో వుంది కాబట్టి దీని గురించి ఇంతకంటే వివరాలివ్వాలెను.

చీడుభూముల సాగు కోసం కూడా నేను కొంత పనిచేస్తున్నాను. కానీ అంతిమ నిష్టలుం తీసుకోవాల్సింది ప్రభుత్వమే. నాకున్న వనరులు చాలా తక్కువ. దేశం మొత్తానికి సరిపోయేంతటివి కావు.

కేవలం ట్రైపిగిస్ట్ నోస్ మీరు ఇన్ని అడ్యూట్లాలు స్పష్టించారు కదా; వ్యవసాయంపై ప్రభుత్వ విధానాల గురించి గమనించారా?

★ లేదు. వాళ్ళకు వ్యవసాయ ప్యానెల్ అడ్యూట్లుగా ముఖేష్ అంబానీ వున్నారు. భవర్లాల జైన్ అనే ఒక సామాన్యడి గురించి వాళ్ళకు తెలీదు కదా! తర్వాత టెర్కి రత్నిటాటాను అడ్యూట్ డిని చేసినా నేను ఆశ్ర్యపోను. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం గుర్తుకొస్తోంది. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక అమలు సమయంలో పండిట్ నెప్రూణా ఏసోబాభావేకి ‘పెంటనే బయల్దేరండి’ అని ఒక టెలిగ్రామ్ పంపారట. భావే వెంటనే ‘ఇప్పుడే బయల్దేరుతున్నా ... నడిచి’ అని నెప్రూణకు తిరుగు టెలిగ్రామ్ పంపారట. ఆ నందర్భంలో భావే “ఎవరికోసం వనిచేయాలో నిర్ణయించుకోకుండా వనిచేయడం వెుదలుపెడితే ప్రయోజనమేముంటుంది?” అన్నారట. మనకి పనిచేసేవాళ్ళని, పనికొచ్చేవాళ్ళని గుర్తించే సామర్థ్యం వుండంటారా? 102 సంవత్సరాల వయనున్న తమిళనాడు వ్యవసాయ విశ్విద్యాలయంతోనా అనేక యూనివర్సిటీలనుంచి గౌరవ దాక్షరేట్లు అందుకున్న ఒక వ్యవసాయ మేధావికి కూడా వ్యవసాయానికి మేలు చేకూర్చే పనుల్లో భాగస్వామ్యం ఇప్పడం లేదంటే పరిస్థితిని మనం సులభంగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఈ పథకానికి ఒట్లో సుంచి మీరు ఎంతమొత్తం కేటాయింపు జరగొచ్చని ఆశిస్తున్నారు?

★ ఎంఎన్ఆర్జిజిఎ ఒక భిన్నమైన తరహాలో రాబోతోంది. తాత్కాలిక ప్రయోజనాలు, రాబోయే ఎన్నికలను దృష్టిలో వుంచుకుని కాకుండా ... మన దృష్టిని తర్వాత తరాల మీద లగ్గం చేధ్యాం. వ్యవసాయ రుణాలు రద్దు చేయడంలాంటి పనులు కాకుండా దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలు కలిగేలా ప్రభుత్వాలు కృషిచేయాలి.

అంటే.. మీరు రైతులకు రుణాల రద్దును వ్యతిరేకిస్తున్నారా?

★ అనఱా భావనతోనే నేను ఏకీభవించను. రైతులకు 20 ఏళ్ళ తర్వాత చెల్లించేలా రుణాలివ్వండి, ప్రభుత్వమే బ్యాంకులకు చెల్లించునండి, రైతులకు ఏం కావాలో అవి ఏర్పాటు చేయండి; కానీ ఖచ్చితంగా ఇది మీరు తీర్చాలివ్వ రుణమే .. అని రైతులకు స్పష్టంగా చెప్పండి., అప్పుడు ఘలితాలెందుకు రాబోచూడ్చాం. ఇప్పుడొస్తున్నదానికంటే ఐదారు రెట్ల అడనపు ఆదాయం వస్తుంది. ఎంఎన్ఆర్జిజిఎ కోసం కేటాయించి 45 వేల కోట్ల రూపాయల్ని పర్యాధారిత రైతులమీద మాత్రమే పెట్టుబడి పెట్టిచూడండి. అప్పుడు మీరు ఎన్నికల్లో గెలవడమే కాదు .. అనూహ్యా సంఖ్యలో ఓట్లను కూడా పొందగలగుతారు.

ఈమధ్యకాలంలో బయటవడుతన్న కుంభకోణాలు, విదేశీబ్యాంకుల్లో మూలంగుతున్న నల్లథనం మీద మీ స్పందనేమిటి?

★ నల్లథనాన్ని వెనక్కి తీసుకువచ్చే విషయంలో ఈ పన్నుల ఒప్పందాల వాదనలేమిటో నాకు అర్థం కావడంలేదు. రాజ్యాంగ చట్టం, కామర్స్ చదంపుకున్నవాడిగా అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలమీద నాకు అవగాహన వుంది. వాటిలో పన్నుల ప్రస్తావన వుంటుందని తెలుసు; కానీ ఇలాంటి అడ్డంకుల గురించి తెలిదు. కానీ సాంకేతిక పరిజ్ఞానం పెరిగేకాడ్ది వీలికి అడ్డుక్కట్టి తెలిదు.

పడకతప్పదు. వికీలీక్స్ అదే చేసిందికదా! మరి ప్రభుత్వం ఏం చేస్తోంది?

ఇది ప్రజల డబ్బు. మీరు ఆ డబ్బును ఆ ప్రజల నుంచే రహస్యంగా ఉంచుతున్నారు. ఎటువంటి ప్రజాస్వామ్యం గురించి మనం మాట్లాడుతున్నాం? నాదో సూచన... ఆ డబ్బులో 50 శాతాన్ని దేశ ఖూనాకు ఇచ్చేయమనంది. పేర్లు చెప్పునక్కాదు. భారతీయులు చాలా ఉదాత్త స్వభావం కలవారు. వారు తప్పక క్షమిస్తారు. ఒక అబ్దం తరువాత ఇంకో అబ్దం ఎందుకు? *

అనువాదం : విల్మీఅర్జ్జి. సురేష్

కొలుదారులకు, రేపులకు ఉభ్యాత్మకార్యకోణం తేఱాలి

కొలుదైతులకు కించిత్తు ప్రయోజనం చేక్కార్చని పాత చట్టాన్ని రద్దుచేయాలి

1956లో

అమల్కోకి తెచ్చిన ఆంధ్రప్రదేశ్ కొలుదారీ చట్టం వల్ల ఈరోజు వరకూ దాదాపు కొలుదైతు ఎవరూ అధికారికంగా నమోదుచేసేదు. చిల్లిగ్గుపొటి ప్రయోజనం లేని ఆ చట్టాన్ని వెంటనే రద్దు చేయాలి. భూయిజమానిగా ఉన్న రైతు హక్కుకు సఫ్టుం లేకుండా, సాగుచేసుకునే సమయంలో కొలుదారునికి అన్ని ప్రభుత్వ రాయితీలు, సదుపాయాలూ వర్తించేలా కొత్త కొలుదారీ చట్టాన్ని తేఱాలి.

“1956లో తెచ్చిన కొలుదారీ చట్టం రైతుల హక్కులకు భంగం కలిగించేలా ఉండటం వల్ల రైతులు అధికారికంగా కొలుకిస్తున్నట్టు నమోదుచేయటం లేదు. పొలం కొలుకు ఇచ్చిన రైతు ఒకవేళ తన పొలాన్ని అమ్మాలంటే కొలుదారునికి అమ్మాలి. అది కూడా మార్కెట్ లిలువతో సంబంధం లేకుండా కేవలం కొలుకు ఐదు రెట్లు లోపే అమ్మాలి. కొలుదారు వద్దంబేనే ఇంకొకరికి అమ్మాలి... ఇలాంటి లసుగులవల్లే మెజారిటీ రైతులు కొలుకిస్తున్నట్టు నమోదుచేయటం లేదు. ఈ చట్టానికి ఆ తర్వాత సవరణ జిరిగినా, పాత చట్టం ప్రాతిపదికనే చేయటం వల్ల ఆచరణలో ఏమాతం ఘలితాలు రాలేదు. వివాదాల కేసులు వేల సంఘాలో పెండిగోలో ఉన్నాయి”.

ఈ 54విహాలో రిజిస్టర్ చేసుకున్న కొలుదైతులు దాదాపు లేకపోవటంతో రాష్ట్రంలోని లక్షలాదిమంది కొలుదారులకు బ్యాంకుల నుంచి రుణాలు, విత్తన తడితర రాయితీలు, పంట బీమా వంటి నహాయాలు కొలుదారులకు అందకుండా పోతున్నాయి. కొలు చేస్తున్నవారిలో ఎక్కువమంది పేద, అణగారినవర్గాల వారే. సర్కారు నుంచి, బ్యాంకుల నుంచి ఎటువంటి సాయం లేకపోవటం వల్ల వారు పొచ్చువడ్డిలకు ప్రెవేటు వ్యాపారుల నుంచి తెచ్చుకుంటున్నారు. కరవు, తుపాను వంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వచ్చినప్పుడు వీరు పూర్తిగా నష్టపోయి కోలుకోలేని రీతిలో పేదరికం ఊఖిలో కూరుకపోతున్నారు. పంట బాగా పండినా వీరికి కూలీ, చేల గట్ట మీద పచ్చగడ్డితో పశుపోవణ ద్వారా లభించే ఆదాయం తప్ప మిగిలేదేమీ లేదన్నారు.

ఇంత దుర్మార్గంగా కొలుదైతుల శ్రమదోపిడికి కారణమవుతున్న చట్టాన్ని వెంటనే రద్దుచేసి, వారికి కనీస హక్కులు లభించే విధంగా చర్యలు చేపట్టాలి. ఆత్మహత్యలను నివారించాలి.

కొత్తచట్టం లేకుండా కార్బూల్యులు ప్రచార ఆర్థాటుమే

ఈ సుదీర్ఘకాల సమస్య మీద అఖిలపక్షానికి ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా చౌవ తీసుకోవటం హర్షణియం. అయితే సరైన చట్టం లేకుండా కార్బూల జారీ వంటి పైపై చర్యలు కేవలం ప్రచార ఆర్థాటానికి మాత్రమే పనికొస్తాయి. “స్వయంసహయక బ్యందాల కోసం ఇటీవల ప్రభుత్వం ఒక చట్టాన్ని తీసుకొచ్చింది. అదే తరహాలో రైతు యాజమాన్య హక్కులకు భంగంకలిగించకుండా, కొలుదారులకు నీర్మిత కాలవ్యవధి మేరకు సాగుచేసుకునే హక్కులు ఉండేలా కొత్త చట్టాన్ని తేఱాలి. ఆ వ్యవధిలో ప్రభుత్వం నుంచి అన్ని సౌకర్యాలు, రాయితీలు కొలుదైతులకు అందివిధంగా ఏర్పాటు చేయాలి”. చిన్నకమతాలతో వ్యవసాయం లాభసాధికాని ప్రస్తుత తరుణంలో, చట్టపరమైన భద్రత ఉంటే, పెద్ద కమతాలను సాగుచేసేందుకు కొలుదారులు ముందుకొచ్చే అవకాశముంది. దీనివల్ల ప్రకృతి వైపరీత్యాలను, పంట ఉత్సుకి, మార్కెటీంగ్లో ఎదురుయే కొన్ని దీర్ఘకాలిక సమస్యలు సమర్థవంతగా ఎదుర్కొనే అవకాశముంది. రైతులకు మెరుగైన ఆదాయం కోసం లైసెన్సీ-పరిశీల వ్యవస్థ నుంచి రైతుల్ని విముక్తి చేసి వారికి మెరుగైన ఆదాయానికి గ్యారంటీ ఇవ్వాలి. ఏటా కనీసం 1కోటి మంది యువతకు వ్యక్తి నైపుణ్యాలను అందించే ఏర్పాటు చేసి, ఉపాధి కల్పించాలని, స్థానిక ప్రభుత్వాలకు సాధికారత కల్పించాలి. “దేశం ముందున్న సవాళ్ల దృష్టిల్ని కొల్పుటాలన్నీ నూతన సంవత్సరంలోనే చేపట్టాలి” ఉంది. వాటిని చేపట్టటం పూర్తిగా సాధ్యం. ఎందుకంటే అందుకు కావలసిన వనరులు, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మనకు పుష్టిలంగా ఉన్నాయి. వాటిని సాధించాలనే సంకల్పం, కృతనిశ్చయం ప్రభుత్వానికి ఉంటే చాలు”.

పీసికెమ్మలిన్ వాదినీలు ఆపి గ్ర్యాఫ్ చేర్చులు తీసుకోండి

2 జీవైకపీల్ సిబాల్ తీరును గల్వాంచిన లోక్సత్తు

లోక్సత్తు చారవతో దాఖలైన ప్రజాప్రయోజనాల వ్యాజ్యం నుట్రీంకోర్చులో అడ్మిట్ అయి నెం. 423/ 2010గా నమోదైన రిట్ సిటిఫిన్ జనవరి 10వ తేదీన జస్టిస్ జి.ఎస్ సింధ్యు, జస్టిస్ ఎ.కె గంగులీతో కూడిన ధర్మాసనం ముందుకు విచారణకు వచ్చింది. 2-జీ కుంభకోణంపై నదైన దిశలో చర్యలకు జూలీయస్సాయిలో పేరొందిన పొరసమాజ సంస్థలు, నిజాయితీకి మారుపేరైన వ్యక్తులతో కలిసి సుట్రీంకోర్చులో లోక్సత్తు రిట్ పిటిఫిన్ దాఖలు చేసేంది.

జయప్రకాష్ నారాయణ్ (లోక్సత్తు)తో పాటు ఇతర పిటిఫిన్రల్: మాజీ ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్లు ఐ.ఎం లింగ్స్, టి.ఎస్. కృష్ణమూర్తి, ఎన్. గోపాలస్వామి, మాజీ విజిలెన్స్ కమిషనర్ పి. శంకర్, గుజరాత్, పంజాబ్ మాజీ డైరెక్టర్ జనరల్ అఫ్ పోలీస్ జూలియో రెబీరో, సీనియర్ జర్నలిష్ట్ పరంజోయ్ గుహ ధాకుర్, మాజీ గవర్నర్, నావికాదళ మాజీ ప్రధానాధికారి, (ట్రాన్స్పరెన్సీ ఇంటర్వెషన్ల మాజీ కైర్ఎర్పర్న్ అడ్మిరల్ తపిలాగ్ని, కామన్కాజ్, టెలికాం వాచ్డాగ్, సెంటర్ ఫర్ పట్లిక్ ఇంటర్వెస్ లిటిగేషన్ పిటిఫినర్లుగా ఉన్నారు.

దేశంలో జరిగిన కనీపినీ ఎరుగని స్థాయి అవినీతిపై ఏ మాత్రం సమర్థనీయం కాని వాదనను సమర్థించేందుకు కపిల్ సిబల్ ప్రయత్నించటం ఖండిసీయం. ఖజానాకు వచ్చే నష్టాన్ని హేబుబద్ధంగా నిగ్మతేల్చి కంప్టోలర్ అంద ఆడిటర్ జనరల్ (కాగ్) ఇచ్చిన నివేదికను బాధ్యత గల కేంద్రమంత్రి ఎలా తోసిపుచ్చగలరు. 2-జీ అక్రమాల వల్ల ఖజానాకు రూ. 55,000 కోట్ల నుంచి రూ. 1,76,000కోట్ల మేర నష్టం వచ్చిందని మూడు నిర్దిష్ట ప్రమాణాలతో కాగ్ ధృవీకరించింది. లైసెన్సుదారులు ప్రభుత్వానికి చెల్లించిన డబ్బులు - ఎటువంటి విలువ ఆధారిత సేవ లేకుండా కొన్ని వారాల వ్యవధిలోనే తిరిగి ఆ లైసెన్సుల్ని అమ్ముకుని సంపాదించిన మొత్తాలు, 3-జీ స్పెక్ట్రం వేలంపాట ద్వారా వచ్చిన ఆదాయం, లైసెన్సులు పొందలేకపోయిన కొంతమంది దరఖాస్తుదారులు ఆఫర్ చేసిన మొత్తాలు... వీటన్నిటి ఆధారంగా 2-జీ దోషించిన కాగ్ లెక్కక్షణింది.

తనకు ముందు మంత్రిపదవిలో ఉన్న ఎ. రాజు చేసిన స్పెక్ట్రం కేటాయింపులపై అడ్డగోలు వాదనలు కట్టిపెట్టి సిబల్ ఆ లైసెన్సుల్ని వెంటనే రద్దు చేసి, పొరదర్శకమైన, పోలీచిడ్డింగ్ ద్వారా తిరిగి కేటాయించాలి.

అటువంటి అవినీతి ఒప్పుండాల్ని రద్దుచేసిన సందర్భం ఉంది. ఇ.ఎ.డి.ఎస్ నుంచి 197 యూరోకాప్టర్లను కొనుగోలు

చేసిన ఒప్పుందంలో బిడ్డింగ్ ప్రక్రియలో అవకతవకల్ని విజిలెన్స్ కమిషన్ తప్పుపట్టటంతో భారత ప్రభుత్వం రద్దు చేసింది.

పార్టీ సిఫార్సుల్లాపై కేంద్రపాలకుల నిర్దిష్టం దారుణం నాస్రోజీ పక్కన ఈ మంత్రుల్ని చూసి జాతి తలదించుకోవాలి

ప్రభుత్వంలో వ్యవస్థాగత రుగ్గుతలకు చికిత్స చేసి సరైన వ్యవస్థల్ని నిర్మించేందుకు రెండో పరిపాలనాసంఘం (ఎఆర్స్), ఇతరులు ఇచ్చిన నివేదికలను పట్టించుకోకుండా కేంద్రప్రభుత్వం వ్యవహారిస్తున్న తీరు గర్వాన్నియం. “ యాదృచ్ఛికంగా ఈరోజు (జనవరి 11) లాల్బహదూర్ శాస్త్రీ పర్షంతి. అవినీతి నిర్మాలనకు ఆయన తీసుకున్న చర్యల్ని గుర్తు చేసుకుంటే ఈవేళ కేంద్రంలోని మంత్రుల తీరు జాతి సిగ్గుతో తలదించుకునేలా ఉంది. మచ్చలేని నిజాయితీకి, ధృఢ సంకల్పనికి మారుపేరుగా ఉన్న ప్రధానమంత్రి లాల్బహదూర్ శాస్త్రీ అప్పట్లో అవినీతి కట్టడికి సంతానం కమిటీ ఇచ్చిన నివేదికల్ని ఏమాత్రం అలస్యం చేయుకుండా అమలు చేశారు. ఆ రిపోర్టు రాగానే అప్పటి భారత ప్రభుత్వం కేంద్ర విజిలెన్స్ కమిషన్ ఏర్పాటు చేసి రాష్ట్రాల్లో విజిలెన్స్ కమిషన్ ఏర్పాటు చేసేందుకు, విజిలెన్స్ విభాగాల్ని బలోపేతం చేసేందుకు, మంత్రులను అవినీతి నిలోధక చట్టం కిందకు తెచ్చేందుకు, అఫిలిభారత, కేంద్ర నర్సీసుల ఉద్యోగులకు సంబంధించిన పాలనానిబంధనలను సపరించేందుకు చర్యలు తీసుకుంది.

ఇటీవలి కాలంలో దేశాన్ని కుదిపేస్తూ నాశనం చేస్తున్న వరుస కుంభకోణాల నేప డ్యూలో కావలనింది చౌక బారు న్యాయత్వాన్వితర్యాలు కాదు. అవినీతి నిర్మాలనకు బలమైన వర్యలు కావాలి.

సుప్రీంకోర్చుల్లో ఇతర పిటిఫినర్లతో కలిసి లోక్సత్తు వాదనలు

2-జీ లైసెన్సుల జారీలో అనేక కోణాలో అవకతవకలు, చట్టం ఉల్లంఘనలు జరిగాయని, అవినీతి, ఆట్రితప్పకొత్తం పెద్దవెత్తున జరిగిందని లోక్సత్తు, ఇతర పిటిఫినర్లు వాదించారు. స్పెక్ట్రం కేటాయింపుల్ని రద్దు చేసి తిరిగి అంతర్జాతీయ వేలంపాటల పద్ధతి ద్వారా కేటాయింపులు జరిపేలా ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించాలని సుప్రీంకోర్చును కోరారు. తప్పుడు డిక్రోపస్సు ఇచ్చిన, ప్రభుత్వ నిబంధనలకు తూట్లు పొడిచిన కంపెనీల నుంచి భారీ నష్టపరిహారాల్ని వసూలు చేయాలని కోరారు.

లంచం/అవినీతితో కూడిన లేదా నిబంధనల్ని, పద్ధతుల్ని ఉల్లంఘించి చేసిన లావాదేవీల్ని చాలా న్యాయవ్యవస్థల్లో చట్టవిరుద్ధంగా, అమలు చేయసాధ్యం కానివిగా పరిగణిస్తారని పిటిఫినర్లు పేర్కొన్నారు. ♦

విద్యేషాలను రెచ్చగట్టటం మీరా విధానం కాదు

నాయకత్వమంటే ప్రజల్ని హేతుబద్ధంగా అలోచింపచేయటం: లోక్సంత్రా

తె

తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకించాలని సీమాంద్ర ప్రజలను లోక్సంత్రా ప్రార్థి అధ్యక్షుడు డా. జయప్రకాశ్ నారాయణ్ రెచ్చగట్టాని కొందరు తీర్మానిస్ (తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి) నాయకులు చేసిన అరోపణలను లోక్సంత్రా తీవ్రంగా ఖండిస్తున్నది.

ప్రాంతం, మతం, కులం, భాష ప్రాతిపదికన ప్రజల మధ్య శత్రువున్ని, ద్వేషాల్ని లోక్సంత్రా ఎవుడూ రెచ్చగట్టలేదు, ఎవుటికీ రెచ్చగట్టడు. అందుకు భిన్నంగా యావత్తీ భారతదేశంలోని ప్రజల మధ్య శాంతి, సామరస్యాల కోసం నిలబడి రాజీలేని పోరాటం చేస్తోంది.

తెలంగాణ అంశంపై లోక్సంత్రా వైభారిలో ఎటువంచి మార్పు లేదు. “తెలంగాణ ఏర్పాటు సర్వరోగ నివారిణి కాదు, అది ఉ పుద్రవం కూడా కాదు”. అందువల్లే అసూయ, ద్వేషం, భయానికి లోనుకావడ్డని, భాషలో, ప్రవర్తనలో హింసకు పాల్పడవడ్డని తెలంగాణ, సీమాంద్రలోని యువతకు పదేపదే విజ్ఞాపి చేస్తోంది. నాయకత్వం అనేది వాస్తవాల ఆధారంగా ప్రజల్ని హేతుబద్ధంగా,

నిప్పుక్కికంగా ఆలోచింపచేయటంలో ఉంటుంది తప్ప ఉద్దేశాల్ని, ద్వేషాల్ని రెచ్చగట్టటంలో ఉండదు.

సమస్యలు ఎంత జలీలంగా కనిపించినా, భాగస్వామ్య పక్షాలు రాజ్యాంగం పరిధిలో ఇచ్చిపుచ్చుకునే ధోరణితో వ్యవహారిస్తే చర్చల ద్వారా భచ్చితంగా పరిపూర్వమవుతాయని లోక్సంత్రా విశ్వసిస్తోంది. క్రియాశీల ప్రజాస్వామ్య రాజకీయంలో చర్చలకు మించి పరిష్కారాలకు ప్రత్యామ్నాయం లేదు.

విస్తరించి ప్రజాప్రయోజనాన్ని దేశ భవిష్యత్తును దృష్టిలో పెట్టుకుని ఒప్పారంగ చర్చలో, రాజకీయ కార్యకలాపాలలో పరస్పర గౌరవానికి, మందాతనానికి, ప్రజాస్వామ్య విలువలకు కట్టుబడి రాజకీయ పార్టీలు, హారసమాజ సంస్థలు వ్యవహారించాలని . “పరస్పర దూషణలను, ద్వేషాల్ని, బెదిరింపులను మనందరం విధిచిపెట్టాల్సుంది. హేతుబద్ధ బహిరంగ చర్చ, సంయుసం, ప్రజాభిప్రాయంలోని వివిధ కోణాల్ని గౌరవించటమే ప్రజాస్వామ్య సారాంశం”. ♦

ఆరోగ్యసేవల వ్యవస్థలు సమీక్షలు మీర్చులు తేస్తేనే ఘరితీరింపాల జీవీ

ప్రాదరాబాద్లో ఆరోగ్య, వైద్యవిద్య మంత్రుల సద్ధులో జాతీయ పట్టణ ఆరోగ్య మిషన్కు కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రణాళికను ప్రకటించటంపై జీవీ స్పందన....

జీవీ య సలహా మండలి (ఎన్పిసీ) 2005లో చేసిన సిఫార్సులతో ఆరోగ్య సేవల వ్యవస్థలో సమాగ్ర, విష్ణువాత్మక మార్పులు తీసుకురావాలి.

జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్ ను ప్రారంభించాలని ఎన్పిసీ అప్పట్లోనే ప్రతిపాదన చేసింది. అయితే జాతీయ గ్రామీణ ఆరోగ్య మిషన్ ను మాత్రమే తొలుత చేపట్టాలని కేంద్రప్రభుత్వం భావించింది. ఇన్వైక్ష తర్వాత జాతీయ పట్టణ ఆరోగ్య మిషన్ మీద దృష్టి సారిస్తోంది.

ప్రభుత్వమే ప్రతి ఒక్కరికీ ఉచితంగా ప్రాధమిక, రెండోదశ ఆరోగ్యసేవల్ని అందించాలని డా. జీవీ రూపొందించిన జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్ 2005లో సిఫార్సు చేసింది. తాను ఎవరి ద్వారా ఆరోగ్యసేవన పొందాలో రోగికి ఎంచుకునే స్వేచ్ఛ ఉండాలని, ప్రైవేటు-ప్రభుత్వ అసుపత్రుల మధ్య గట్టి పోటీ ఉండాలని ఆ నివేదిక సూచించింది. అసుపత్రులకు చెల్లించే డబ్బు, వైద్యులకు ఇచ్చే ప్రోత్సాహకాలు కూడా వాళ్ళ వైద్యం అందించే రోగుల సంఖ్య మీదే ఆధారపడి ఉండాలని పేర్కొంది.

“ఆరోగ్యసేవల రంగంలో పోటీని, ఎంపిక అవకాశాల్ని

పెంచకుండా ఏం చేసినా మనం పాత విధానాన్ని కొనసాగిస్తున్నట్టే. ప్రపంచంలోని ప్రధాన ఆధికప్పస్తలో ఆరోగ్యరంగానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వని దేశం భారత్ ఒక్కటే”.

ఆరోగ్యరంగానికి మూడు శాతం కేటాయింపులు చేస్తామని యూపీలీ ప్రభుత్వం 2004లో ప్రకటించినప్పటికీ ప్రస్తుతం బడ్జెట్ కేటాయింపులు కేవలం ఒక్కశాతం మాత్రమే ఉన్నాయి.

ప్రభుత్వ రంగంలో అరకార, నాయ్యతలేని వైద్య సేవల వల్ల ప్రజలు భరీదైన కార్బారేట్ అసుపత్రులకు వెళ్తూ దారుణితిలో అప్పుల్లో మునిగిపోతున్నారు. అనారోగ్యం వల్ల అప్పుల్లో కూరుకుపోయి అనేకమంది ఆత్మహత్యలకు పొల్పడుతున్నారు. అంద్రుప్రదేశ్లాంటి రాష్ట్రాలు మధ్యాన్ని అదాయమార్గం చేసుకుని గ్రామస్థాయి వరకూ యథేచ్చగా సరఫరా చేస్తూ ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని నాశనం చేస్తూ స్వయంగా వారిని పేదరికం ఊచిలోకి నెడుతున్నాయి. మీటస్సిటీనీ సమీక్షించి సమాగ్ర ఆరోగ్యసేవల వ్యవస్థను రూపొందించకుండా పైపై పూతల డిక్కరేషన్లతో ప్రయోజనముండదు. ♦

తీవ్ర ఆర్థిక సంక్షరభంల్ర ఆంద్రప్రదీన్ : జీవీ

పో టైప్ ప్రధాన కార్యాలయంలో లోక్సంతూ రాష్ట్ర కార్యవర్గ కమిటీ రెండు రోజుల సమావేశంలో జీవీ ప్రారంభోన్యాసం....

10-11 శాతం వృద్ధిరేటు సౌధిస్తోమని ఇప్పటిదాకా గొప్పలు చెప్పుకున్న ఆంధ్రప్రదీన్ వృద్ధి ఈవేళ 3-4 శాతానికి పడిపోవటంతో రాష్ట్రం తీవ్ర ఆర్థికసంక్షోభంలోకి జారిపోతోంది. దేశంలోని అన్ని పెద్ద రాష్ట్రాలకన్నా ఆంధ్రప్రదీన్ వృద్ధిరేటు అట్టడుగున ఉంది.

వరుస ప్రభుత్వాలు గత కొన్నిభూగా అనుసరిస్తున్న విధానాలే ప్రస్తుత సంక్షోభానికి దారితీశాయి. రాష్ట్రం ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను సంఘటితంగా ఎదుర్కోవటంలో ప్రభుత్వం, పార్టీలు, సమాజం విఫలమవుతుండటం వల్ల పరిస్థితి మరీ క్లిష్టిస్తోంది. అభివృద్ధి పథంలో శరవేగంగా దూసుకెళ్తూ గుజరాత్ యువతకు పెద్దవెత్తున ఉద్యోగాలను స్పెషిస్యుంబే, ఆంధ్రప్రదీన్ ని యువత భవిష్యత్తు ఉన్నకొద్దీ అంధకారంగా మారుతోంది. గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రి నరేంద్రమోది ఇటీవల నిర్వహించిన ‘వైబ్రెంట్ గుజరాత్’ దాదాపు రూ. 20 లక్షల కోట్ల పెట్టుబడులను ఆకర్షించింది. దాదాపు 50 లక్షల కొత్త ఉద్యోగాలకు అవకాశం ఏర్పడింది.

ఈ పరిస్థితుల్లో రాష్ట్ర విభజనకు అనుకూలంగా, వ్యతిరేకంగా ఉన్న డిమాండ్పై కేంద్రప్రభుత్వం వేగంగా నిర్ణయం తీసుకోకపోతే ఆంధ్రప్రదీన్ ప్రగతి మరింత దెబ్బతింటుంది.

రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాల వెనకబాటుతనం, వివక్షపై వచ్చిన వాదప్రతిధివాదాలపై నిపుణులతో కూడిన తీవ్రప్ప కమిటీ తన నివేదికను ఇచ్చింది. రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాల, దేశ ప్రయోజనాలను పరిరక్షించేలా కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవాలి. భాగస్వాములందరూ సామరస్య విధానాన్ని అవలంబించి, నిజమైన ప్రజాస్వామ్య సూటితో ఇచ్చిపుచ్చకుంటే ఆ సమస్యకు భాచ్చితంగా పరిష్కారం సాధ్యం.

కృష్ణ జలాల వివాదంపై బ్రిజేష్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ ఇచ్చిన తీర్మానిష్టయంలో దానిపై సుట్రీంకోర్టులో సవాలు చేయటం సాధ్యంకాదు. అయితే ముసాయిదా తీర్మానపై ట్రైబ్యూనల్ ముందు రాష్ట్రం కొన్ని అభ్యంతరాన్ని లేవెత్తువచ్చు. తీర్మాన అమలులో కేంద్ర ప్రభుత్వం సుంచి కొన్ని గ్రాంటిలను కోరవచ్చు. కృష్ణనది మిగులు జలాల విషయంలో తన కేటాయింపునకు ట్రైబ్యూనల్ కట్టుబడినా, నీటిని 75 శాతం డిపెండిబిలీతో అంచనావేసి వివిధ రాష్ట్రాల మర్యాద పంచి చేయాలని కోరాలి. బలమైన, స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిగల కృష్ణ జలాల నియంత్రణ అభారిటీని ఏర్పాటు చేసి దిగువ రాష్ట్రమైన ఆంధ్రప్రదీన్కు ఎటువంటి అన్యాయం జరగకుండా చూడాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని గట్టిగా కోరాలి. అన్నిటికంటే కీలకంగా, రాష్ట్రంలోని కృష్ణ బేసిన్కు ఆంధ్రప్రదీన్ తన సాంత భర్తలతో మళ్లించే గోదావరి నీటిని ఇతర రాష్ట్రాలతో పంచుకోవాల్సిన పన్నెదని రాష్ట్రప్రభుత్వం ట్రైబ్యూనల్ సుంచి

విస్పష్టమైన హోమీని పొందాల్సంది. కృష్ణ అదనపు జలాల్ని పరివాహక ప్రాంతంలోని అన్ని రాష్ట్రాల మర్యాద ట్రైబ్యూనల్ పంపిణీ చేసిందికాబట్టి, గోదావరి జలాల్ని కృష్ణ బేసిన్కు మళ్లించటాన్ని డెల్టాలో రైతులకు జీవన్సురణ నమస్యగా రాష్ట్రప్రభుత్వం గుర్తించాలి. గోదావరి జలాలు, నాగర్లునపాగర్ దిగువన ఉన్న ప్రాంకెక్కలు కృష్ణ డెల్టా రైతుల అవసరాల్ని తీర్చిస్తే, సాగర్ జలాల్ని తెలంగాణలోని ఖమ్మం, నల్గొండ జిల్లాలు, కోస్తాంధ్రలోని ప్రకాశం, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లలోని మెట్టి ప్రాంతాల సాగుకు వినియోగించవచ్చు. శ్రీకైలం రిజర్వ్యాయర్లోని నీటిని రాయలసీమలో బీడుభూముల సాగుకు ఉపయాగించుకోవచ్చు.

లోక్సంతూ చొరవతో జాతీయ జ్యాడిపియల్ కమిషన్ ఏర్పాటు చేయాలని కేంద్రప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదించేందుకు ప్రస్తుతం భారతదేశంలో జీవించిన ముగ్గురు అత్యుత్తమ న్యాయకోవిదులు-జీప్స్ కృష్ణయ్యర్, చీఫ్ జీప్స్ ఎం.ఎన్. వెంకటావలయ్య, చీఫ్ జీప్స్ జె.ఎన్ వర్మ అంగికరించారు. ఉన్నత న్యాయవ్యవస్థపై అవినీతి ఆరోపణలు ముసురుకుంటున్న నేపథ్యంలో, సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టులో న్యాయమార్గుల నియామకాల్ని, తొలగింపుల్ని కమిషన్ చేపట్టటం అవసరం. రాజకీయ నేతల్లో విశ్వసనీయత, దికానీర్దేశం కొవడుతుండటం వల్ల దేశం ఆరాచక్కపుంలోకి జారిపోయే ప్రమాదం ఏర్పడింది. ఈ పరిస్థితుల్లో దేశ ఐక్యతను పరిరక్షించేలా సుప్రీంకోర్టు విశ్వసనీయతను, వైతిక అభారిటీని పెంపాందించటం మన తక్కు కర్తవ్యం.

ఎవరికీ సమ్మాని ఉప్పుడు బియ్యం ఎగుమతులక వ్యూలు తీసుకోలేని దొర్ఘృష్టిలో ప్రభుత్వాలు

రైతుల కోసం రాజకీయాలక్తితంగా దీర్ఘకాల పోరాటానికి పొర్టీ నేతలు అంకితభావంతో సిద్ధంకావాలి. వర్షాలకు దెబ్బతిన్న ధాన్యాన్ని ఎగుమతుల కోసం ఉప్పుడు బియ్యంగా మార్చాలని లోక్సంతూ, ఇతర పొర్టీలు ఎంతో గట్టిగా పోరాడినా కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల్ని ఒప్పించలేకపోయాయి. ఎవరికీ నష్టంలేకుండా లాభం చేకూరే అంశాలలో సైతం చర్యలు చేపట్టని దొర్ఘృష్టిలో పాలకులు ఉన్నారు. నిబద్ధత, నిలక్కడన విధానాలు, మొక్కలోని సాహసం వల్ల లోక్సంతూ పొర్టీకి ప్రజల్లో ఎంతో విశ్వసనీయత ఉన్నప్పటికీ పొర్టీ ఇంకా సంస్థాగత శక్తిగా రూపుదొర్కొలేదు. ప్రజాస్వామ్యబ్ధంగా పొర్టీని దిగువస్థాయి నుంచి నిర్మించేందుకు చురుగ్గా చర్యలు చేపట్టాలి. రాజకీయ విభేదాలను పక్కను ప్రయత్నించే జీవన్సురణ నుండి అంశాల మంచుకొల్సి వేసాలను చేయాలను చేసాలి. ♦

న్యాయసంస్కరణలు తీక్ష్ణమార్గం

న్యాయసంస్కరణలై ఫోరం థర్ ఫాస్ట్ జస్టిష్ ఆధ్వర్యంలో ముంబయిలో
ప్రారంభమైన రెండురోజుల జాతీయ సదస్యశో జనవరి 22న జేపీ ప్రసంగం...

భారత్ ఐక్యత, సమగ్రతలను పరిరక్షించటానికి దేశ న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని, విశ్వసనీయతను, నైతిక సాధికారతను కాపాడటం అత్యంత కీలకం.

దేశ ఐక్యతను కాపాడే చివరి శక్తిగా ఈవేళ సుప్రీంకోర్టు మాత్రమే మిగిలింది. జనం మధ్య చిచ్చు రగిల్చిన, తీవ్రమైన అయ్యాధ్య-బాటీ మసీదు వివాదం, కుల రిజర్వేషన్లు పై ఆందోళనలు, రాష్ట్రాల మధ్య - రాష్ట్రంలో వల ప్రాంతీయ అనమానతలు, నీటి పంపకాలు, అత్యంత విలువైన, పరిమితమైన 2-జీ సైక్లం వనరుల్ని ఇష్టమొచ్చినట్టు కేటాయించటం వంటి అంశాల పరిష్కార బాధ్యతను చేపట్టటం ద్వారా సుప్రీంకోర్టు చారిత్రక కర్తవ్యాన్ని నిర్వహిస్తోంది.

మనకు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి గల బలమైన న్యాయవ్యవస్థ లేకుండా ప్రజాస్వామ్యం వనిచేయలేదు. “మనిషికుండే న్యాయంగా వ్యవహరించగల సామర్థ్యం ప్రజాస్వామ్యాన్ని సాధ్యం చేస్తుంది, కానీ అన్యాయం వట్ట మనిషి మొగ్గ చూపుతుండటం ప్రజాస్వామ్యాన్ని తప్పనిసరి చేస్తుంది” అని అమెరికన ఆధ్యాత్మికవేత్త దీన్‌హోర్ట్ నీబర్ ప్రజాస్వామ్యంపై చెప్పిన మనం గుర్తు చేసుకోవాలి.

ఏమాత్రం ఆలస్యం చేయకుండా భారత ప్రభుత్వం నాలుగు న్యాయ సంస్కరణలను తీసుకురావాలి.

1. భారత ఉపరాష్టపతి ఛైర్‌పర్సన్‌గా ఆత్మనుత్సాయి జాతీయ జ్యుడీషియల్ కమిషన్‌ను ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రతిభ, సామర్థ్యం, మచ్చలేని నిజాయతీ కలిగిన వ్యక్తుల్ని ఉన్నత న్యాయవ్యవస్థలో నియమించటం, తప్ప చేసిన న్యాయమూర్తులను తొలగించటం కమిషన్ పరిధిలోనే ఉంటాయి.
2. ఇండియన్ అప్పీల్‌ప్రైవెట్ సర్వీస్ (ఎ.పి.ఎస్) తరఫోలో ఇండియన్ జ్యుడీషియల్ సర్వీస్ (ఎ.జె.ఎస్)ను ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రస్తుతం పోటీతత్వం కలిగిన ప్రతిభావంతులు

న్యాయమూర్తుల బెంచేలోకి ప్రవేశించేందుకు విముఖత చూపుతున్నారు. ప్రతిపోత్తుకమైన ఇండియన్ జ్యుడీషియల్ నర్సీవ్ ఉంటే సామర్థ్యం గల వారిని ప్రభంత్వం ఆకర్షించగలుగుతుంది. రాజ్యాంగంలో అందుకు ఏర్పాటు ఉంది కాబట్టి ఎ.జె.ఎస్ ఏర్పాటుకు పీలుగా పార్లమెంటు చట్టం చేయాలి.

3. గ్రామన్యాయాలయాల చట్టంలో పేర్కొన్నట్టు కనీసం 5,000 స్థానిక కోర్టుల్ని ఏర్పాటు చేయాలి. న్యాయమూర్తుల సంబుధు పెంచాలి. కోర్టు వ్యవహరాల భర్తు పెరుగుతుండటం, కోర్టులు అందుబాటులో లేకపోవటం వల్ల లక్ష్మాది పేద ప్రజలు న్యాయస్థానాలకు దూరమైపోతున్నారు. దౌర్జన్యంతో తక్షణ న్యాయం అందించి డబ్బు గుంజే నేరస్తుల్ని గూండాల్ని వారు ఆశ్రయిస్తున్నారు. న్యాయవ్యవస్థ వైఫల్యం వల్ల నేరస్తులకు భారీ మార్కెట్ డిమాండ్ ఏర్పడింది. రాజకీయ అందడండలతో నేరస్తులు భూముల సెబిల్మెంట్లు వంటి వాటికి పాల్పడుతూ పెద్దవెత్తున డబ్బును సంపాదిస్తున్నారు. ఈరోజు 10లక్ష్ లక్షం ప్రజలకు 10లక్షం న్యాయమూర్తులు మాత్రమే ఉన్నారు. న్యాయమూర్తుల సంబుధు నాలుగైదు రెట్లు పెంచాలి.
4. చట్టాల్ని పోరులకు అనుకూలంగా సంస్కరించాలి. ప్రస్తుతం న్యాయవాదులకు ఎక్కువ సానుకూలంగా ఉన్న క్రిమినల్ ప్రోసెంజర్ కోడ్, ఇండియన్ పీసల్ కోడ్ వంటి వాటిని సంస్కరించి పోరుని పక్షం ఉండేలా మార్చాలి.

ఈ సంస్కరణల కోసం దీర్ఘకాలంగా పోరాదుతున్న నాకు... వాటి అవసరం, తక్షణావశ్యకత పట్ల ఇప్పుడు దేశవ్యాప్తంగా స్ఫూల ఏకాభిప్రాయం రావటం ఎంతో సంతోషిస్తోంది. “సంస్కరణల్ని వ్యవస్థీకర్తత చేసేందుకు ప్రభుత్వం సాధ్యమైనంత త్వరగా చర్యలు తీసుకోవాలి”. ♦

ఫ్లైవరి 1 నుంచి కార్బూచరణ ప్రణాళిక- దశలవారీగా సంస్థాగత ఎన్నికలు

ఫిబ్రవరి 1వ తేదీ నుంచి రైతు సమస్యల మీద, పట్టణాల్లో పోరసేవల మీద ప్రజాకార్బూక్మాలకు కార్బూచరణను రాష్ట్ర కార్బూర్టరీ సమావేశం ఆమోదించింది. పార్టీ సంస్థాగత నిర్మాణంలో భాగంగా ఎంపిక చేసిన మండలాల్లో సంశోధనల్ని విప్పాతి కలిగిన వ్యక్తుల్ని ఉన్నత న్యాయవ్యవస్థలో నియమించటం, తప్ప చేసిన న్యాయమూర్తులను తొలగించటం కమిషన్ పరిధిలోనే ఉంటాయి.

ఇండియన్ అప్పీల్‌ప్రైవెట్ సర్వీస్ (ఎ.పి.ఎస్) తరఫోలో ఇండియన్ జ్యుడీషియల్ సర్వీస్ (ఎ.జె.ఎస్)ను ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రస్తుతం పోటీతత్వం కలిగిన ప్రతిభావంతులు

ఉద్యమచే సూర్యాండ్, ఉత్త్రేజపరిచేణాయక్కు - వివేకానంద్

డి. మెంకటరావు

లోవును! నాకు ప్రతి ఉద్యమంలోనూ వివేకానందుని రూపం కనిపిస్తుంది. అతని వెలుగులో ప్రతి వ్యక్తిత్వం వికసిస్తుంది. ఇది నిజం. విశాల భూగోళంలోని ఏఖాగమైతే ఆదిత్యునివైపు ప్రథమిల్లి ప్రపంచానికి తన ఉనికిని తెలియజేసుకుంటుందో, స్నామీజీ జీవిత పరమార్థాన్ని శోధించే క్రమంలో ప్రతి మనిషి తనవ్యక్తిత్వ విలువల్ని పరిమళింప జేసుకోగల్లుతాడు. అమాయక ప్రపంచానికి అతనాక ప్రోందవ సన్మాసి మాత్రమే. కానీ అతడు అనంతును ఆధ్యాత్మిక శక్తి అక్షణం మాతృదేశ ప్రజల శ్రేయసు కోరే మహాస్నాత వ్యక్తిత్వం కలిగిన నిజమైన మానవతావాది. సన్మాసానికి ఒక క్రొత్త నిర్వచనం పలికిన మహానీయుడు. తమ గురువులు రామకృష్ణులందించిన ఆధ్యాత్మిక శక్తికి శారదామాత ఆశీస్సులు తోడవగా, తన జ్ఞాన జ్యోతితో మాధత్మపు అంధకారంలో మగ్గిపోతున్న ప్రజలజీవితాల్లో మానవత్వపు వెలుగురేఖల్ని ప్రసరింపజేసారు. నిరంతరం అతని రచనల్లో చేస్తునే ఉంటారు కూడా.

స్నామీజీ ప్రతి ఆలోచనలోనూ, ప్రసంగంలోనూ ‘యువతకే పెద్దపీట ఎందుకంటే ఏ వ్యవస్థలో మార్పురావాలన్నా క్రొత్త సంస్కరితికి శ్రీకారం జగరాలన్నా అది ఒక్క యువతకే సాధ్యం. అతివిలువైన జాతి సంపద యువత పారేసెలయేరు యువత. పరవళ్ళుతోక్కు పరదనీరు యువత. అపును! సమాజానికి సహజ వనరు యువత. నీటికి ఆనకట్ట కడితే అది ఎన్ని పంటల్ని పండిస్తుందో, యువతక్కి ఆధ్యాత్మిక శక్తిని జోడిస్తే, తమ వివేకంతో ఒక గొప్ప, ఆలోగ్యకరమైన సమాజ నిర్మాణానికి జాతి నిర్మాణానికి కారకులొతారు. స్నామీజీ దృష్టిలో యువకులంటే, వజుంలాంటే దేహం, వికసించిన మేధస్సు, విశాలమైన హృదయం - ఈ మూడూ కలిగిన పరిపూర్ణ వ్యక్తిత్వం కులమత, ప్రాంత విభేదాలు లేకుండా ప్రతి వారిలోని ఉన్నతిని గుర్తించి గౌరవించే గొప్ప సంస్కరితిని ప్రపంచానికి పరిచయం చేసిన మాహోజ్ఞాని మనస్సామీజీ, ఆయన మాటల్లో, మనం సాంకేతిక, శాస్త్రరంగాల్లో ఏ దేశాన్ని అనుసరించ వచ్చునుగాక. కానీ వాలీని సక్రమంగా వినియోగించుకొనే సంస్కారాన్ని పెంపాడించే ఆధ్యాత్మిక బోధనలు మాత్రం ప్రపంచంయావత్తూ భారతదేశాన్ని చూసి నేర్చుకోవాలి. ఈ నిజాన్ని పొశ్యాత్ములు కూడా అంగీకరించారు. ఆ మాటల్లోని ఐస్ట్రోన్యూన్ కాపాడవలిగిన బాధ్యత మనది. అంతే తప్ప సంస్కరితి పేరుతో సినిమా/ టి.వి. తెరపై కన్నించే ప్రతీది గుడ్డిగా అనుకరించడం కాదు.

అదృష్టవశాత్తూ నేడు మన సమాజంలో విద్యావంతులు, మేధావులకు కొరతేలేదు. ఉన్నలోటంతా వారిలో సామూజిక స్పృహకరైపోవడమే. దురదృష్టం ఏంటంటే మనలోని చాలా మంది పెద్దలకు/ తల్లిదండ్రులకు కూడా ఈ విషయమై సరైన అవగాహన

లేదు. ప్రతివారూ తమపిల్లల్ని ఒక డాక్టరుగానో, ఇంజనీరుగానో చూడాలనే బలమైన కోరికతప్ప వారిలో ఉండాల్చిన అతిముఖ్యమైన వ్యక్తిత్వంపై ఇసుమంతైన ధ్యానలేదు. స్నామీజీ చెప్పినట్లు బలమే జీవనం - బలహీనతే మరణం (Strength is life weakness is death) నేటి యువత వృత్తిర్త్యా ఉన్నత స్థితికి చేరుకున్నప్పటికీ, వ్యక్తిత్వరీత్యా తమని తాము మరింత బలహీన పరచుకుంటున్నారు. విద్యావంతులైన యువతసైతం, యూవత్ జగతిని శాసించగలిగే తమ శక్తి - సామర్థ్యం విస్తరించి, తను వ్యసనాల ద్వారానో, అమాయకత్వం ద్వారానో మరే ఇతర బలహీనతల వల్లో కొండరు సైష్ట రాజీకి ప్రయోజనాలకు బలై పోతున్నారు. నేటికి గ్రామాల్లో నిరక్షరాస్యత, పట్టణాల్లో లేనిపోని బడాయి (False Prestige) ఈ రెండూ సమాజానికి రాచపుండ్ర (Cancer) మాదిరి తయారై దేశ అభివృద్ధికి గండి కొడుతున్నాయి. పీటిని అధిగమించాల్చిన అవసరం యువతపై ఎంతగా ఉండో వారికి సహకరించాల్చిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై అంతకు మించి ఉంది.

ఒక తరం తరువాత తరానికిచే వారసత్వం ఆస్తి కాదు. ఆలోగ్యకరమైన వ్యవస్థ ఈ విషయం నేడు మనం నిరక్ష్యం చేస్తే, ఇప్పుడును వ్యవస్థలోని లోపాల్చి సరిదేశీ మాట అటుంచి, కనీసం ఈ పాటి వ్యవస్థను కూడా రేవటి తరానికి మనం అందించలేమన్నది అక్షర సత్యం. వ్యసనం ఒక బలహీనత. అంతేకానీ అది ఒక అవసరం కాదనే నిజం గుర్తించాలి. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తక్షణం చొరవ తీసుకుని అమాయక యువతను తప్పుదోవ పట్టిస్తున్న సంఘవిద్రోహశక్తుల్ని, సంస్కరితిని రూపుమాపి పట్టిస్తున్న మరింత బలోపేతం చేసి పట్టిస్తున్న సమాజాన్ని నెలకొల్పాలి. ఈ జాతికి కావలసింది కేవలం పొలకులు కాదు నాయకులు. దీనికి తమవంతు బాధ్యతగా ప్రసారమాధ్యమాలు (Media) అన్ని ఒక్కతాబిపై నిలిచే ఒక నియంత్రణా వ్యవస్థను నెలకొల్పాలి. ఇప్పటికీ మనం స్పృందించక పోతే ఇప్పటి వ్యసనాలలాగే, రేవటి రోజుల్లో నేరాలు కూడా మామూలు విషయంగా మారిపోయే ప్రమాదం ఉంది.

ప్రతి యువకుడు, యువతి తమ తమ ఆత్మను గౌరవించండి. పరమాత్మను దర్శించండి. స్నామీజీ మాటల్లో

“ సమస్త శక్తి మీలోనే ఉంది. అసమర్థులమని భావించకండి మీరు ఏమైనా చేయగలరు అన్నింటినీ సాధించగలరు (All power is within you. you can do anything and everything. Believe in that) ”

లెండి! మేల్కొండి! గమ్యాన్ని చేరుకొనే పరకూ విత్రమించకండి. (Arise awake stop not till the goal is reached) ♦

పోలవరం ప్రాజెక్టు

ప్రజలు, ఏర్పావీరణ రక్షణకు వ్యత్యమ్మాయి వ్యతిపొదగ్ని

పరిచయం

60 సంవత్సరాల క్రితం ఆనాటి అవసరాలు, ల్రాధాన్యతలు, అభీష్టాలు, ఆర్థిక పరిస్థితుల ఆధారంగా రూపకల్పన చేసిన పోలవరం సాగునీటి ప్రాజెక్టును ఇవ్వాళ్ళి పరిస్థితులకు అన్వయించుకోవడం సాధ్యం కాదు. ఆనాటి ప్రధానోదేశం ఆహారోత్పత్తి, సంక్లేషమం మాత్రమే. కానీ ఈరోజు పర్యావరణం, వాతావరణం, భూమిని కోల్పోతున్న ప్రజల జీవితాలు, నష్టపరిహారం చెల్లింపు మొదలైన అనేక అంశాలు కూడా ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో కీలక భాగస్వామ్యం తీసుకుంటున్నాయి.

ప్రకృతి వనరుల సౌలభ్యతకు నంబంధించి దేశం ఎదుర్కొంటున్న ప్రమాదకర పరిస్థితులను ప్రస్తుతించకుండా, చర్చించకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం పోలవరం ప్రాజెక్టుమీద చేపట్టిన ఏ చర్చ కూడా ఫలవంతం కాబోదు. అభివృద్ధిని ఇంకా వేగంగా సాధించాలన్న ఆశతో పరిగెడుతున్న ప్రస్తుత వినియోగ సంస్కరే దేశంలో ప్రకృతి వనరుల సమతుల్యత దెబ్బతినిదానికి మూలకారణం. దీన్ని వునరుధ్వరించడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నాలు వాతావరణాన్ని, పర్యావరణాన్ని మరింత దెబ్బతిన్నరూ సామాజికంగా వెనుకబడ్డ తరగతులవారిని మరింత వెనక్కి నెడుతున్నాయి. వీటికితోడు సామాజిక, రాజకీయ తారతమ్యాలూ మరొక అవరోధం.

పోలవరం ప్రాజెక్టు పేరుతో తూర్పుగోదావరి జిల్లా పోలవరం గ్రామంవద్ద గోదావరి నది మీద నిర్మించతలపెట్టిన భారీ రిజర్వాయరు కుడి, ఎడమ కాలువల ద్వారా మొత్తం 7.20 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందుతుండని ఆశిస్తున్నారు. దీంతోపాటు ఎడమకాలువ ద్వారా విశాఖపట్టం, పరిసర ప్రాంతాలకు 25 టీఎంసిల నీటి సరఫరా, కుడి కాలువనుంచి కృష్ణ బ్యారేజీకి 80 టీఎంసిల నీటి తరలింపు జరుగుతుంది.

పోలవరం రిజర్వాయర్ నిర్మాణంవల్ల మొత్తం రెండు లక్షల ఎకరాల భూమి ముంపునక గురికానుంది; ఇందులో 1.50 లక్షల ఎకరాలు వ్యవసాయభూమి కాగా 0.50 లక్షల ఎకరాలు అటవీభూమి. 300 గ్రామాలు మునిగిపోవడం ద్వారా రెండు లక్షలమంది ప్రజలు నిర్మాణితులపుతారు.

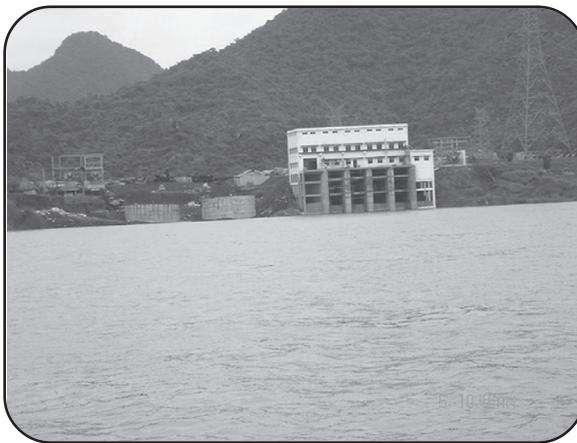
ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి సంబంధించి పర్యావరణ సంరక్షణ, గిరిజనుల సౌంత పాలన, పునరూపాసం తదితర కీలకమైన అంశాలపై వన్న చట్టాలు, నిబంధనల్ని ఉల్లంఘిస్తూ ప్రస్తుతం ప్రాజెక్టు నిర్మాణ కార్బోక్షమాలు కొనసాగుతున్నాయి. ఇంజనీరింగ్, ప్రకృతి, ఆర్థిక, సామాజిక, న్యాయపరమైన అంశాల్లో నిపుణుల నూచనల ఆధారంగా జాతీయస్థాయిల రంగాలో రాపొందిన ప్రమాణాలను బేఖాతరు చేస్తూ ప్రాజెక్టు నిర్మాణమవుతోంది.

ప్రకృతి మార్టిగా మనుషుల అవసరాలవేరకు సంతృప్తిపరచలేనప్పటికీ వారి కనీస స్థాయి అవసరాల్ని తీరుస్తుందని మహాత్మాగాంధీ ఎప్పుడో చెప్పారు. ప్రజలు క్రమశిక్షణతో ప్రకృతి సమతుల్యతను కాపాడుకోకుండా, వనరుల్ని

జాప్పెనుసారం ఉ వయోగించుకుంటే ప్రకృతి తిరిగి బడి తీరుతుందని ప్రాథమిక విభాగంలో పొందుపరిచిన 51-వ నిబంధన ... పొరుల బాధ్యతలు, ప్రాథమిక హక్కుల గురించి పేర్కొంది. సామాజిక నిర్మాణం, ప్రకృతి పరిశుద్ధతను కాపాడడంలో ప్రతి పొరుడి బాధ్యతా కీలకమైనదేనని నుప్పం చేసింది. మనం వారసత్వంగా పొందినదానికంబే ఇంకా గొప్ప ప్రపంచాన్ని మన ముందుతరాలకు అందించాల్సిన బాధ్యత మనపై వుందని అందరం గుర్తుంచుకోవాలి.

పర్యావరణాన్ని కాపాడుకుంటూ, ప్రకృతి వనరుల్ని సమర్థవంతంగా వినియోగించుకునే తరహాలో నిర్మాణమవుతున్న పోలవరం బహుళార్థసాధక ప్రాజెక్టు (ఇందిరాసాగర్ ప్రాజెక్టు) సమాజంలో ఎక్కువశాతంపంది ప్రజల సంక్లేషం కోసం .. అభివృద్ధిలో వెనుకబడిన కొందరు ప్రజలు తమ జీవసోపాధిని త్యాగం చేయాలిన అవసరాన్ని కల్పించింది. కానీ ప్రాజెక్టువల్ల సర్వం కోల్పోతున్నవారి పునరూపాసం కోసం ప్రభుత్వం ఏర్పరిచిన ఈ విధానం చాలా సాధార్ణాగా, ఒక అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశం ఆమోదించకూడనిదిగా వుంది.

నీటిని వినియోగించుకునే అంశంలో రాష్ట్రాలు ప్రజల భూమిల్ని ఆక్రమించడం, వారిని బలవంతంగా నిర్మాణయ్యి

చేయడం వంటి పనులకు పాల్పడకూడదని జాతీయ నీటివిధానం స్పష్టంగా చెప్పేంది. భవిష్యత్తులో ఎదురవబోయే ఇబ్బందుల్ని కూడా దృష్టిలో వుంచుకుని ఇటీవలికాలంలో జాతీయ విధానాలు, తాజా పర్యావరణ చట్టాలు .. సంప్రదాయిక పద్ధతుల స్థానే ఆధునిక విధానాల్ని అవలంబించడం, ఒకరి అభివృద్ధి కోసం మరొకరు తమ జీవనోపాధిని త్యాగం చేయాల్సిన అవసరం లేకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకోవడాన్ని తప్పనిసరి చేశాయి.

పోలవరం ప్రాజెక్టు సమాజంలోని భిన్నవర్గాల ప్రజలమధ్య, ప్రాజెక్టులో భాగస్వాములైన రాష్ట్రాలమధ్య వివాదాలకు, ఆందోళనలకు తెరతీసి ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని రద్దుచేయాలనేంత పరకూ వెళ్లింది. ♦

పర్యావరణం, ప్రజల పరిరక్షణ కోసం ప్రత్యామ్నాయ విధానాలు, నిర్దేశకాల రూపకల్పన

సామ్యవాదపంచాలో సమాజాన్ని నిర్మించడం, సమాజంలోని అన్నివర్గాల ప్రజలకీ సమన్వయం అందించడం, అభివృద్ధి ఫలాలు అందరికి సమానంగా డక్కేలా చేయడం, ముఖ్యంగా అణచితేతకు గుర్తైన వర్గాలవారి అభివృద్ధిని కాంక్షిస్తూ మనదేశం ఒక విలువైన రాజ్యాన్గాన్ని ఏర్పాటుచేసుకుంది.

జాతీయ నీటివనరుల విధానం అమలులో అనాలోచితంగా ముందుకు వెళ్ళకుండా కొన్ని చట్టాలు చాలా స్పష్టంగా మార్గాల్ని నిర్దేశించాయి. వీటి ప్రకారం ప్రభుత్వాలు ఏ ప్రాజెక్టును చేపట్టదల్లినా అందుకు ముందన్నగా పలు అంశాల్లో పరిశోధించి, అభివృద్ధి పేరుతో ప్రజల జీవనోపాధికి, పర్యావరణానికి స్పష్టం కలగకుండా చర్యలు తీసుకోవాల్సినపుంది.

జాతీయ విధానం మరియు చట్టాలు

కేంద్రప్రభుత్వం విస్పష్టంగా నిర్వచించిన తాజా జాతీయ గిరిజన విధానం ఏమని పేర్కొండంబే ...

ఎ) ప్రజాసంక్లేషం, అభివృద్ధి పేరుతో గిరిజనుల (షైడ్యూల్ తెగల) జీవనోపాధిని అడ్డుకోరాదని, 50000 మంది కంటే ఎక్కువమంది గిరిజన ప్రజలిన్న నిర్మాసితుల్ని చేసే ఎటువంచి ప్రాజెక్టునైనా చేపట్టరాదని జాతీయ గిరిజన విధానం విస్పష్టంగా నిర్దేశిస్తున్నది.

చి) “పర్యావరణ (పరిరక్షణ) చట్టం, 1986” గిరిజన ప్రజలు, పేదవారి జీవనోపాధి, పర్యావరణానికి స్పష్టం వాటిల్కుండా ప్రత్యామ్నాయ పరిషోధాలు, ప్రతిపాదనల కోసం శాస్త్రీయంగా అధ్యయనం జరపడం తప్పనిసరని 1994, 1997, 2004 సంప్రదాల్లో విడుదల చేసిన నోటిఫికేషన్లలో స్పష్టంగా పేర్కొంది. గతంలో చేసుకున్న ఏరకమైన ఒప్పందాలూ చెల్లవని, ప్రతి ప్రాజెక్టు ఈ చట్టం నిర్దేశాల ప్రకారం మాత్రమే అమలుకూవాలని, ఏ ప్రభుత్వమూ సమాజాల్ని, వారి జీవనోపాధిని నిరోధించజాలదని చట్టం పేర్కొంది.

పలు నిప్పుణుల కమిటీల ప్రతిపాదనలు, మార్గదర్శకాలు

1) ప్రాఫెనర్ జయతీఫరోవ్ ఛైర్సర్పర్సన్గా ఏర్పాటైన టైతుసంక్లేషు కమిషన్ తన ప్రతిపాదనల్లో “పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు తీసుకుని భారీస్థాయిలో ప్రజలిన్న తరలించే బదులు చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టుల్ని చేపట్టడం ద్వారా అవే ఫలితాల్ని సాధించవచ్చు” అని పేర్కొంది. ఈ ప్రతిపాదనల్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆమోదించింది.

2) నిర్వానతలను సాధ్యమైనంతగా తగ్గించుకోవడం, తరలింపుల అవసరం లేకుండా లేదా సాధ్యమైనంత తక్కుప ప్రభావం వుండేలా ప్రత్యామ్నాయాల్ని రూపొందించుకోవాలని “రీసెటీల్మెంట్ మరియు పునరావాస జాతీయ విధానం 2003” ప్రతిపాదించింది.

3) ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన “రీసెటీల్మెంట్ మరియు పునరావాస విధానం 2005” చెప్పున్న ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం భారీస్థాయిలో ప్రజలిన్న నిర్మాసితుల్ని చేయడాన్ని సాధ్యమైనంతవరకూ తగ్గించుకోవాల్సిన అవసరాన్ని గుర్తించింది.

4) వర్యావరణానికి సంబంధించి అధికారికంగా తీసుకోవాల్సిన 1994, 1997, 2004 సంప్రదాలల్లో విడుదలైన పర్యావరణ ప్రభావ నిర్ధారణ ప్రకటనలు (ఎన్వీరామ్‌మెంట్ ఇంపాక్ట్ ఎసెన్సెమెంట్ నోటిఫికేషన్లు) ఆయా ప్రాజెక్టుల ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలను క్షణింగా పరిశీలించి, ఎంచుకున్న ప్రతిపాదనను ఎందుకు ఎంచుకోవాల్సినదో వివరించాల్సినపుండని స్పష్టం చేశాయి.

5) నదీలోయలు, హైడల్ ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన పర్యావరణ ప్రభావ నిర్దేశకాలు కూడా ఇదేరీతిన ప్రతిపాదన్నూ ...నష్టపోతున్నవారికి కల్పించే ప్రయోజనాలకు సంబంధించిన భిన్న ప్రతిపాదనలు ((ప్రత్యామ్నాయాలు)) ఇవే తరహా ప్రభావాలున్న ఇతర ప్రాజెక్టులతో సరిపోల్చుకుంటూ పరిశీలించాల్సినపుండుంది. ప్రత్యామ్నాయ అంశాలతో పాటు ప్రతిపాదిత ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన భిన్న డిజెన్సను కూడా గమనించాల్సినపుండుంది.

6) సమీకృత నీటి వనరుల అభివృద్ధి జాతీయ కమిషన్ ప్రతిపాదనల ప్రకారం ఒక భారీ ప్రాజెక్టుకు అంగీకారం తెలిపేమందు ప్రోథ మిక సందేహాలన్నీ జివాబు చెప్పాల్సినపుండుంది. “ప్రకృతితో ఇంత పెద్ద స్థాయిలో జోక్కుం చేసుకుంటూ దానికి సమాధానం చెప్పకుండా తప్పించుకోగలరా? ప్రాజెక్టు ఉద్దేశ్యాలు నెరవేర్చడానికి ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలు పూర్తిగాకానీ, లేదా కనీసస్థాయిలో కానీ లేనేలేవా?” అని సూచిగా ప్రశ్నించింది.

7) సుప్రీంకోర్స్ నియమించిన సెంట్రల్ ఎంపవర్ట్ కమిటీ ప్రతిపాదనల ప్రకారం .. ముంపునకు గుర్తుయ్యా భూమి, అడవులు,

నివాసాలు, ప్రజల తరలింపులను సాధ్యమైనంతవరకూ తగ్గించేందుకు ప్రత్యామ్మాయ మార్గాల కోసం తప్పనిసరిగా పరిశోధనలు జరపాల్సిందే. ప్రాజెక్టు అసలు లక్ష్మీల్ని ఏమాత్రం చేరుకున్నా ప్రత్యామ్మాయ మార్గాలను ఎంచుకోవడవే సమయిత్తం.

కేంద్రప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం పై ప్రతిపాదనలు, విధాన నీరేశకాలను అంగికరించాయి కాబట్టి ఇప్పటినీ ఖచ్చితంగా అమలు జరివి తీరాల్సిందే. పోలవరం ప్రాజెక్టువల్ల లక్ష్మాదిమంది ప్రజలు ప్రత్యుత్తంగా, వరోక్షంగా నష్టపోతున్నారు; తూర్పు కనుమల వాతావరణం, పర్యావరణానికి ముఖ్య వాటిల్లతోంది. ప్రాజెక్టు పూర్తయితే ఏ పరిస్థితిలోనూ జరిగిన నష్టాన్ని పూడ్చుకోలేము కాబట్టి ప్రాజెక్టుకు ప్రత్యామ్మాయ డిజైన్సు రూపొందించేందుకు సమగ్ర అధ్యయనం జరిగితీరాల్సిందే.

ఇప్పటికే సమాజంలోని పలువర్గాలు, పొరుగు రాష్ట్రాలు ప్రాజెక్టు ప్రస్తుత డిజైన్ మీద అభ్యంతరాలు వ్యక్తంచేస్తూ సుప్రీంకోర్పుకు వెళ్ళాయి. ఈ అంశాల్ని పరిశీలించేందుకు సుప్రీంకోర్పు ‘సెంట్రల్ ఎంపవర్క్ కమిటీ’ని ఏర్పాటు చేసింది. ప్రజలనుంచి పెద్దసంబుల్లో విజ్ఞప్తాల్ని అందుకున్న అనంతరం ఎంపవర్క్ కమిటీ ఒక నిర్ధారణకు వచ్చి, ప్రాజెక్టు పరిశీలనను మళ్ళీ ప్రారంభించాలని, ప్రాజెక్టుకు అనుమతినిచేసుందు పునరాలోచించాలని ప్రతిపాదించింది.

సుప్రీంకోర్పు ఎంపవర్క్ కమిటీ ప్రతిపాదనలు

సుప్రీంకోర్పు నియమించిన ఎంపవర్క్ కమిటీ పోలవరం ప్రాజెక్టును పరిశీలించి, కింద పేర్కొన్న పలు కారణాలల్తాయి ప్రాజెక్టు నిర్మాణంపై మనరాలో చించుకోవాలినిందే అని అభిప్రాయపడింది. “ఈ ప్రాజెక్టు రాష్ట్ర ఆర్థికాభివృద్ధికి ఎంత కీలకమైన అవసరం అయినపుటికీ, రెండు అతి ప్రాధాన్యమైన అంశాలకు సంతృప్తికరమైన సమాధానాల్సివు”.

పోలవరం ప్రాజెక్టువల్ల ముంపునకు గుర్తొచ్చే తొప్పిది మండలాల్లోని 276 గ్రామాలకు చెందిన 44,754 కుటుంబాల్లో అత్యధికశాతంమంది పేదప్రజలే. వీరిలో 6875 కుటుంబాలు షెడ్యూల్ కులాలకు చెందినవికాగా, 21109 కుటుంబాలు షెడ్యూల్ తెగలకు చెందినవి. పోలవరం సమీపంలోని ఎప్పూర్ గ్రామంలో నివసిస్తున్న కొండరెడ్డి ప్రజలు అనేక తరాలుగా జీవనోపాధి కోసం అడవిమీదే ఆధారపడ్డారు. వెదురు, కొన్ని అటవీ ఉత్పత్తుల ఆధారంగా జీవిస్తున్నారు. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం తప్పనిస్తున్నా తాము కొండమీదికి వెళ్లాం తప్ప అడవిని వదిలిపెట్టబోమని తేల్చిచెప్పారు. అలాగే, పోలవరాన్ని వ్యక్తిగా నిర్మిస్తున్న రావిగూడం, జీడిగుప్ప, విసువూరు గ్రామాల ప్రజలు కూడా అడవిప్రాంతంలో నివసించడానికి మొగ్గుమాపుతున్నారు.

వెంత్తంగా చూస్తే అక్కడి ప్రజలేవరంగా తామా వంశప్రాంతపర్యాంగా నివసిస్తున్న ప్రాంతాలనుంచి విడిపడి, తమ సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని పోగొట్టుకుని, కష్టాలపాలయ్యేందుకు

ఏమాత్రం సిద్ధంగా లేరని అర్థమవుతోంది.

మరో ముఖ్యమైన అంశం పోలవరం ప్రాంతంలోని సహజ అడవులు, అందులోపన్న పాపికండలు వైల్డ్లోఫ్ శాంక్షువరీలో ఒక పెద్ద భాగాన్ని కోల్పోవడం గురించి. వ్యక్త సంపద, జీవసంపదలకు ప్రసిద్ధి చెందిన ఈ ప్రాంతంగానే మునిగిపోతే అధ్యమమైన జీవవైవిధ్య పర్యావరణ విధానాన్ని కోల్పోయి మళ్ళీ పూడ్చుకోలేని నష్టాన్ని చవిచూస్తాం. అనేక వన్యమృగాలకు నివాసమైన ఈ ప్రాంతం వైల్డ్లోఫ్ ప్రాటెక్షన్ యాక్ట్ 1972లోని షెడ్యూల్-1లో పేర్కొన్న ప్రకారం వస్యప్రాంతం సంరక్షణ కేంద్రంగా వుంది. వీటితోపాటు పలు తరఫోల జీవుల ఉనికికే ప్రాజెక్టువల్ల తీవ్రభంగం వాటిల్లతుంది.

ముంపునకు గుర్తొచ్చే అడవులు ఘనులకు ఆవాన కేంద్రాలుగా వున్నాయి. పలు సర్పోల్లో ఇక్కడ పులుల జాడలు కనిపించాయి. దేశంలో ములుల నంఖ్య నానాచికీ తగ్గపోతున్నదనేది అందరికి తెలిసిన సత్యమే. పోలవరం ప్రాజెక్టువల్ల ములుల నంఖ్య మరింత తగ్గపోతుంది. ఈ సహజమైన అడవులు, పర్యావరణవిధానం ఏమాత్రం మార్గదానికి కానీ, కృతిమంగా తయారుచేయడానికి కానీ వీలుపడదు. వీటివల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు షైకి కనిపించినా, కనిపించకపోయినా వాటిని దబ్బుతో ఏమాత్రం విలువకట్టలేం. ఈ నష్టాన్ని పూడ్చుకోవడం ఏరూపంలోనూ సాధ్యం కాదు. అడవి ప్రస్తుత విలువను లెక్కగట్టి ఏజెస్టీల ద్వారా చెల్లించే నష్టపరిహారాలు కోల్పోయే వాటి అమూల్యతతో పోలిస్తే ఏమాత్రం సరిపోలవు.

భారీస్తాయిలో సహజమైన అడవుల్లి దెబ్బతీయకుండా, అక్కడి ప్రజల జీవనవిధానాలకు ఎలాంటి నష్టం వాటిల్లకుండా పునరాలోచించి, ద్వార్మ నిర్మాణానికి ప్రత్యామ్మాయ ప్రాంతం, డిజైన్సు ఎంచుకోవాలిన అవసరం ఎంతైనావుంది. సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ (సిడబ్బుసి) ప్రాజెక్టు డిజైన్సు అమోదించేముందు ప్రస్తుత ప్రతిపాదనలకు వున్న ప్రత్యామ్మాయాలు, ప్రాజెక్టు సాంకేతిక, ఆర్థిక సానుకూలతలు, ద్వార్మ సురక్షత, ఇతర సాంకేతికాంశాలు, ప్రాజెక్టువల్ల నష్టపోతున్న ఆయకట్టు ప్రాంతాల ఖచ్చమమైన లెక్కల్ని ధృష్టిలోవుంచుకుని ఒక నిర్ణయం తీసుకోవాలి.

పోలవరం ప్రాజెక్టు నేపథ్యం - సమీక్ష - పరిశీలన

గోదావరి నది తూర్పుకనుమలను దాటుకుని దిగువన డెల్చులోకి ప్రవేశించి సముద్రంలో కలుస్తుంది. తూర్పుకనుమలను విస్తరించివున్న అన్ని ప్రాంతాలతో పోలిస్తే ఈ డెల్చు సారవంతమైన భూములతో ప్రకృతిపరంగా బాగా అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతమనే చెప్పాలి. పూర్తాగా అడవులతో నిండిన ఈ ప్రాంతంలో గిరిజనులు, పేదరైతులే జీవిస్తున్నారు.

జీవటికే అభివృద్ధి చెందిన డెల్చు ప్రాంతంలో మరింత అభివృద్ధిని సాధించడం, 300 టెఎంసిల నీటిని సద్గునియోగం చేసుకోవడం కోసం 60 నంవత్సరాలకుముందే

తూర్పుకనుమల్లోని పోలవరం గ్రామం సమీపంలో ఒక రిజర్వ్యాయర్సు నిర్మించాలని ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

గోదావరి పరివాహక ప్రాంతంలో నివసిస్తున్న గిరిజన ప్రాంతాల్లో వలు అవసరాలకు నీటి వినియోగం పై స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వమే విస్తృతమైన పరిశోధనలు జరిగాయి. భిన్నప్రాంతాలనుంచి నీటిని మళ్ళించి సముద్రమట్టునికి ఉపరితలంలో వున్న పోలవరం వద్ద కలపాలని, పోలవరం కంటే ముందు గోదావరి ఇంకా ఎత్తులో పారే దుమ్ముగూడెం వద్ద వున్న అనకట్ట ద్వారా శబరి, సీలేరు, సోకులేరు, పాములేరు ప్రాంతాలనుండి నీటిని మళ్ళించాలని ఊహవిత్రం గీశారు. ఈ ప్రాంతాలన్నీ బాగా ఎత్తులో వుండడంవల్ల కావల్సినంత నీటిని తూర్పుకనుమల్లో అందుబాటులోవున్న డెల్ఫిన్ ప్రాంతానికి తరలించవచ్చునే నీర్ణయానికి వచ్చారు. కానీ ఉభయగోదావరి, విశాఖపట్టం జిల్లాల్లోని తూర్పుకనుమలలో సారంగాల ద్వారా నీటి మళ్ళింపు కోసం కాలువలు నిర్మించడం ఎలా అన్నదే ప్రథాన సమస్యగా మారింది.

అయితే, దురదృష్టవశాత్మూ ఆనాడు పొడవైన భారీ సారంగాలు నిర్మించే సాంకేతిక పరిజ్ఞానం లేకపోవడంవల్ల ఆ ప్రతిపాదనలు అక్కడితో ఆగిపోయాయి. అయినప్పటికీ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం తప్పనిసరైనపక్కలో తూర్పుకనుమలకు దిగువన పోలవరం (వి) వద్ద 150 అడుగులకంటే అత్యధిక నీటిమట్టం (ఎఫ్‌ఆర్‌ఎల్) వద్ద రిజర్వ్యాయరు నిర్మించి, 130 అడుగులకంటే ఎత్తున సరఫరా కాలువలు నిర్మించి పంటపొలాలకు నీరందించవచ్చని ఆనాడు సూచించారు.

ప్రాజెక్టు వల్ల ప్రభావితమయ్యే సరిహద్దు రాష్ట్రాలమధ్య 1977 నాటి ఒప్పందం

గోదావరి నదీజలాల్ని వినియోగించుకునే విషయంలో కొన్ని రాష్ట్రాలమధ్య తీవ్రవివాదాలు ఏర్పడిన విషయాల్ని కూడా ఈ సందర్భంలో మనం ప్రస్తావించుకోవాలి. ఈ వివాదాలవల్లనే చాలా ప్రాజెక్టులు గోదావరి నీటిసరఫరా ట్రైబ్యూనల్ వద్ద అనుమతికి నోచుకోక ఆగిపోయాయి. ఈ నీటివాటాల వివాదాల్ని పరిష్కరించుకోవడానికి రాజకీయపరమైన మద్దతు అందడంతో 1977-78లో ఒక అవగాహన కుదిరి, గోదావరిపై సముద్రమట్టునికి 150 అడుగుల ఎత్తున పోలవరం ప్రాజెక్టును నిర్మించుకునేందుకు అంగీకరిస్తూ ఆయా రాష్ట్రాలమధ్య ఒక ఒప్పందం కుదిరింది. అయితే, ప్రాజెక్టువల్ల ప్రభావితమయ్యే రాష్ట్రాలు, ఇతర భాగాన్నాములందరితో సంప్రదించి, అందరికీ సముత్పమయ్యేలా వారితో చర్చలు జరిపిన అనంతరమే పోలవరం దీజైన్కు నీడ జ్ఞాని అనుమతించాలనే ఒక నిబంధనను ఒప్పందంలో ఏర్పాటుచేసుకున్నారు.

ప్రాజెక్టువల్ల నష్టపోయే ప్రజలు, ప్రభావిత రాష్ట్రాలనుంచి బిలవైన వ్యక్తిరేకత ఎదురుకావడంతో ఈ వధకం

ప్రాజెక్టు	పరివాహక ప్రాంతం (ఎకరాల్లో)
చాగల్నాదు ఎత్తిపోతల	35,000
తొరిగెడ్డ పంపింగ్ పథకం	23,000
ఎలేరు ఆయకట్టు (ఇప్పటికే వుంది)	70,000
తాడిపూడి, పుష్టరం ఎత్తిపోతల ఆయకట్టు	392,000
(186,000 + 206,000)	
మొత్తం స్థిరీకరించబడిన ఆయకట్టు	520,000
పోలవరం రిజర్వ్యాయరువల్ల కలిగే భూమి నష్టం	120,000
కాలువల తవ్వకం ద్వారా పోయే భూమి	35,000
పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ కోసం	30,000
	185,000
ప్రతిపాదిత పోలవరం ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు	720,000
స్థిరీకరించిన ఆయకట్టు	520,000
ప్రాజెక్టు నిర్మాణంవల్ల పోతున్న భూమి	185,000
పోలవరం ప్రాజెక్టు ద్వారా సాగులోకాచే భూమి	15,000

దశాబ్దాలపొటు నిశ్చబ్దంలో వుండిపోయి, కేంద్రప్రభుత్వం అనుమతుల్ని నిరాకరించడానికి దారితీసింది.

ప్రాజెక్టు ప్రయోజనాలు - కీలకమైన లోపాలు

భారీస్థాయిలో పర్యావరణానికి ముప్పు కలుగుతున్నప్పటికీ, ప్రాజెక్టువల్ల కలిగే ప్రయోజనాలస్థాయి చాలా తక్కువగా వుండడంవల్ల పోలవరం ప్రాజెక్టుకు వ్యతిరేకంగా తొలినుంచీ గట్టి నిరసనలే వినిపిస్తున్నాయి. పోలవరం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాల గురించి ప్రభుత్వం చెప్పున్నప్పుడీ అబద్ధాలేనని కింద పేరొన్న లోపాల్ని గమనిస్తే అర్థమవుతుంది.

ఎ) ఆయకట్టును ఎక్కువ చేసి చూపుతున్నారు

పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణంవల్ల 7.20 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరందుతుండన్నది ప్రతిపాదన. కానీ ప్రభుత్వం పేరొంటున్న ఆయకట్టు లెక్కలు సరైనవి కావు. ఇప్పటికే వున్న, నిర్మాణమవుతున్న సాగునీటి ప్రాజెక్టుల ద్వారా కలిగే ప్రయోజనాల్ని కూడా కలిపి పోలవరం వల్ల ప్రయోజనం కింద ప్రభుత్వం చూపిస్తోంది. ఈ 7,20,000 ఎకరాల్లో ఇప్పటికే ఎలేరు, తొగడ్డ ఎత్తిపోతల, చాగల్నాదు ఎత్తిపోతల, నాగార్జునసాగర్ ఎదుమకాలువ, కొవ్వాడ, తాడిపూడి ఎత్తిపోతల పథకాల ద్వారా 5,20,000 ఎకరాలకు సాగునీటి ప్రయోజనం కలుగుతున్నప్పంది. కేవలం తాడిపూడి, పుష్టరం ఆయకట్టు ద్వారానే 3.92 లక్షల ఎకరాలు తడుస్తున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా మరో 15000 ఎకరాల ఆయకట్టు పెరుగుతుందని అంచనావేయడం జరిగింది. కాగా ప్రాజెక్టువల్ల నష్టపోతున్నది 1,85,000 ఎకరాలు (1,20,000 ఎకరాలు పోలవరం రిజర్వ్యాయర్, 35,000 ఎకరాలు కాలువల తవ్వకం, పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ కోసం మరో 30000 ఎకరాలు).

ఎక్కువ ఆయకట్టు, అధిక లక్కలు చూపిస్తూ ప్రజాధనాన్ని దుర్భిణియొగం చేయడానికి పోలవరం ప్రాజెక్టును నిర్మిస్తున్నారు. అదే ఆయకట్టును అనేక పథకాల్లో చూపిస్తుండడాన్ని కూడా మనం గమనించవచ్చు.

బి) సాధారణ వరద పరిస్థితుల్లో 36 లక్షల క్యాసెక్కుల నీటిని తట్టుకునేలా పోలవరం ప్రాజెక్టు డిజైన్‌ను తయారుచేసినప్పటికీ, ఇది 50 లక్షల క్యాసెక్కుల నీటిని తట్టుకుంటుందని చెప్పున్నారు. 36 లక్షల క్యాసెక్కుల వరద వస్తే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని 276 గ్రామాలు, ఇతర రాష్ట్రాల్లోని 24 గ్రామాలు మునకు గురవుతాయి. ఇది వెనక్కి తోసుకుపచ్చే నీటి ప్రభావం మీద సైద్ధాంతిక అంచనాతో వేసిన లెక్క కానీ శాస్త్రీయ ఆధారాలతో ఖచ్చితంగా గట్టించింది కాదు.

కానీ రిమోట్ సెన్యూర్ ఏజెంసీ 2006 ఆగస్టు 7వ తేదీన తీసిన ఉపగ్రహ ఛాయాచిత్రం (25 అక్టోబర్ 2006న తెలుగు దినప్రతిక ‘ఈనాడు’లో ప్రమరితమెంది) ప్రకారం ముంపునకు గురయ్య ప్రాంతం ఇంకా చాలా ఎక్కువని రుజువుచేసింది. ఆరోజులీ వరద కేవలం 28.50 లక్షల క్యాసెక్కులే వండగా ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే 369 గ్రామాలు మునకు గురయ్యాయి. మునకు గురయ్య ఇది 36 లక్షల క్యాసెక్కులుంటూ ప్రభుత్వం వేసిన వరద లెక్కలు తప్పని నిరూపించింది. ఆగస్టు 2006 వరదలు .. పోలవరం ప్రాజెక్టుపై ప్రభుత్వం చెప్పున్న లెక్కలు నిజం కావని నిరూపించింది.

7 ఆగస్టు 2006 నాటి వరదల్లో వెల్లడెన వాస్తవాల్ని పరిశీలిస్తే అవి మనకు మర్చిపోలేని పారాల్ని చెప్పిందని అర్థం చేసుకోవచ్చు. నిజంగా గరిష్టస్థాయిలో 50 లక్షల క్యాసెక్కుల వరదకానీ వస్తే 400 గ్రామాలు, 2.50 లక్షలమంది ప్రజల మీద ఆ ప్రభావం పడుతుందని విస్ఫ్ఱంగా తెలిసిపోయింది. ఇంతకంటే ఎక్కువ వరద వస్తే ద్వార్య విచ్చిన్నట్టు ఊహించలేనంత విలయం ఏర్పడుతుంది. ఇదేగునక జిరిగితే డెల్టా జిల్లాల్లోని 50 లక్షలమంది ప్రజలు, వేల కోట్ల రూపాయల ఆస్తుల నష్టం వాటిల్లే పెనుప్రమాదం వుందని సైంటిస్టులు తీవ్రంగా పోచురిస్తున్నారు. లక్కలాదిమంది ప్రజలను నిలువునా నష్టపరిచే ఇలాంటి విపత్తర పరిస్థితుల్ని ఎదుర్కొనే పరిస్థితిలో మన సమాజం లేదు. ఇన్ని విషమ ప్రమాదాలున్నాయి కాబట్టే నిపుణులు తొలినుంచీ ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నారు.

సి) మేట పెద్ద సమస్య

ఇసుక మేట పేరుకుపోవడం వల్ల ద్వార్యమీల జీవితకాలం, వినియోగాన్ని తగ్గించే సమస్యలకు గోదావరి నది పెట్టింది పేరు. రిజర్వ్యాయుర్లలోకి భారీ ఎత్తున ఇసుకమేటను చేర్చడంలో గోదావరికి పెద్ద చరిత్రే వుంది. గత యాభైవ్యక్తులో నిజాంసాగర్, శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టులు ఈ ఇసుకమేటలవల్లే 60 శాతం స్టోరేజ్ సామర్థ్యాన్ని కోల్పోయాయి. ఇదే సమస్య పోలవరం ప్రాజెక్టును

కూడా వెంటాడితీరుతుంది. కనుకనే పోలవరం వల్ల ఘలితం వుండడని నిపుణులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. వ్యవసాయానికి సాగునీరు, పారిశ్రామిక అవసరాలు, నివాస ప్రాంతాల కోసం నీటిని అందించేందుకు గోదావరి బేసిన్లో నీటిమళ్ళింపు పథకాలు మాత్రమే ఖచ్చితంగా సరిపోతాయని నిపుణులు చెప్పున్నారు.

డి) పోలవరం ప్రాజెక్టు ప్రస్తుత ప్రతిపాదనల విపరిణామాలు

- ఆగస్టు 7, 2006 నాటి ఉపగ్రహచిత్రం ప్రకారం 400కి పైగా గ్రామాలు మునిగిపోతాయి; వీటిలో అత్యధికభాగం గిరిజనుల ఆవాసప్రాంతాలే.
- రెండు లక్షల ఎకరాల భూమిని శాశ్వతంగా కోల్పోతాం. ఇందులో లక్షన్నర ఎకరాలు పూర్తిగా పంటలు పండుతున్న భూమి.
- రెండులక్షలమందికి పైగా గిరిజనులు (కోయ, కొండరెడ్డి తెగలు) ఆవాసాల్ని కోల్పోతారు. వీళ్ళంతా ఇక్కడినుంచి తరలిపోవడం ద్వారా తరతరాలుగా ఈ కొండలతో మమేకమైపోయిన తమ సంస్కరితిని, గుర్తింపుల్ని పోగొట్టుకోవడానికి ఇష్టపడడంలేదు.
- అటవీభూములు, పావికొండలు వైల్డ్‌లైఫ్ శాంకువరీ మునిగిపోతాయి.
- ఇంతచేసీ ప్రాజెక్టువల్ల సాగునీటి ప్రయోజనం పొందేది కేవలం 15 వేల ఎకరాలే.
- ఇసుకమేటల ఘలితంగా ప్రాజెక్టు జీవితకాలం చాలా తక్కువ.
- ఒకవేళ ద్వార్యమీలకానీ విచ్చిన్నట్టుపై జిరిగి ఉత్సాహాలను కనీసం ఊహించునై ఊహించలేం.
- సరిహద్దు రాష్ట్రాల వివాదాలు, ఎదురవుతున్న న్యాయపరమైన చిక్కులు
- సాంకేతిక, ఆర్థిక అంశాలను పరిశీలిస్తే దీనిమీద పెట్టే పెట్టుబడికి దక్కే ఘలితం చాలాతక్కువ.
- ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా సాగులోకాస్తుందని చెప్పున్న ఆయకట్టు ఇప్పటికే పలు పథకాలద్వారా సాగులో పుస్తదే. కాబట్టి ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం కేవలం ప్రజాధనం దుర్బినియోగానికిని తేటత్తెల్లమవుతోంది.
- ప్రసిద్ధ భద్రాచలం రామాలయంతో పాటు అనేక చారిత్రక నిర్మాణాలు మునకు గురవుతాయి.

ఇ) ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తూ ప్రత్యామ్నయ ప్రతిపాదనల కోసం దిమాండ్

పైన పేర్కొన్న పలు లోపాలు, అనేక ప్రమాదాల్ని దృష్టిలో వుంచుకుని నిపుణులు, ఎన్జెప్స్ సంఘాలు, రాష్ట్రంలోని అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ప్రాజెక్టు డిజైన్‌ను వ్యతిరేకిస్తూ, తగిన

అనుమతులు లేకుండానే నిర్మాణాలు కొనసాగించడాన్ని తప్పుబట్టారు. పోలవరం ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తున్నవారంతా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి తమ స్పష్టమైన డిమాండ్సు వినిపించారు. “పర్యావరణం, వాతావరణాల్ని కాపాడటం, నిర్వాసితుల సంబుటును బాగా పరిమితస్థాయికి తీసుకురావడం, సహజ వారసత్వాల్ని కాపాడుకోవడం కోసం అనుమత ప్రత్యుమ్మాయ డిజెన్ కోసం ఏర్పాత్తిన ప్రమాణాల్ని ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా పాటించితీరాల్సిందే”నని వారు తేల్చిచెప్పారు.

4) డిజెన్సు మెరుగుపరిచే ప్రత్యుమ్మాయాలు

సాంకేతిక, ఆర్థికాంశాలు, ప్రాజెక్టువల్ల కలిగే ప్రయోజనాల్ని ప్రాతిపదికగా తీసుకుని .. మునకుకు గురయ్యే ప్రాంతాల్ని తగించడం, పర్యావరణాన్ని రక్షించడం కోసం ఒక సమగ్రమైన పరిశోధన జరిగింది. పోలవరం చరిత్రను ఒకసారి పరిశీలిస్తే దాని అసలు రూపకర్తలు తొలుతే ఈ ప్రతిపాదనలో వున్న ఇబ్బందుల్ని తెలియజేసినట్లు అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఎక్కువ ప్రాంతాల్ని నష్టపోయే అవకాశాలు, భావ్యాకర్షణశక్తి ద్వారా నీటి సరఫరా ((గ్రావిటీ) ర్యాప్లిలో పెట్టుకుని ... తూర్పుకునుమల ద్వారా గోదావరి మీద చిన్నచిన్న మళ్ళీంపు కాలువల్ని నిర్మించుకోవడం మంచి ఘలితాలనిస్తుందని అభిప్రాయపడ్డారు. కానీ ఇందుకోసం తూర్పుకునుమల్లో భారీ సారంగాలు తవ్వాలిగావడం, ఆనాటి సాంకేతిక పరిస్థితులు అందుకు అనువగా లేకపోవడంతో ఈ ప్రతిపాదనకు అక్కడే గండిపడింది.

కానీ ఈనాడు పరిస్థితి మారి, సారంగాల నిర్మాణం చాలా తేలికగా మారింది. పెద్దపెద్ద పర్యావరాలు, సముద్రాలలోనుంచే సారంగాల్ని తవ్వగల ఆధునిక సాంకేతిక వరిజ్ఞానం ప్రపంచవ్యాప్తంగా అందుబాటులోకివచ్చింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కూడా కొండప్రాంతాలనుంచి సాధారణ ప్రాంతాలకు నీటిసరఫరా కోసం కొండచ్చి ఛేదించి సారంగాల్ని తవ్విస్తోంది. శ్రీలెంటం ఎడమకాలువ (ఎన్సెఎల్బిసి) సారంగమైతే 50 కిలోమీటర్ల పొడవులో వుంది. దీనితోపాటు అనేక చిన్న సారంగాలు, నిర్మాణంలో వున్న మరెన్నో సారంగాలు రాష్ట్రంలో సారంగాలు తవ్వేందుకు కావల్సినంత సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అందుబాటులో వుందని రుజువుచేస్తున్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కొండ ప్రాంతాలనుంచి నీటిని దిగువప్రాంతాలకు సారంగాల ద్వారా తరలించేందుకు అవసరమైనంత సాంకేతికానుభవాన్ని గడించింది కాబట్టి నీటిమళ్ళీంపు పథకాల ద్వారా నీటిని మళ్ళీంచి, స్థాయిత్వానంత ఎక్కువ ప్రాంతాలు ముంపునకు గురికాకుండా కాపాడవచ్చు. అప్పుడు పోలవరం లాంటి భారీ ప్రాజెక్టు నిర్మాణమే అవసరం లేదు. గోదావరి మీద ఇప్పటికేవన్న దుమ్ముగూడం ఆనకట్టను, ఇప్పటికే స్థిరంగా జలవిద్యుత్తీ పథకాలు అమలవుతున్న నీటిరు రిజర్వాయర్సు ఉపయోగించుకుని ఇంకా అదనపు ప్రయోజనాల్ని పొందవచ్చు.

కుడివైపు అవసరాలకు తగిన పద్ధతి

శబది, గోదావరి బేసిన్కి ప్రధానంగా నీరందిస్తున్న నీటిరు ప్రాజెక్టులు కలిపి 200 టీఎంసీల నీటిని గోదావరికి సరఫరా చేస్తున్నాయి. ఉపరిభాగాన, ప్రతిపాదిత పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఎఫ్అర్ఎల్కు పైన లభ్యమవుతున్న ఈ నీటిని కింద పేర్కొన్న విధంగా పలు ప్రాంతాలనుంచి నేకరించుకోవచ్చు.

ఎ) నీటిరు నది ద్వారా ఏటా కనీసం 9 నెలలపాటు 5000 క్యాసెక్యూలు నీటి ప్రపాహనికి తోడ్పడే జలవిద్యుత్ పథకాలు ఇప్పటికే అనేకం వున్నాయి. ఈ ప్రపాహనిన్న అదుపుచేసి దిగువ నీటిరు పైప్స్ ఎలక్ట్రిక్ పథకం వద్ద ఒక రిజర్వాయర్ ను నిర్మించి సారంగాల ద్వారా ఏటిరు నదిలోకి పంపి, ఏటిరు ఆనకట్ట ద్వారా ఎడమభాగాన ప్రధాన కాలువకు అనుసంధానం చేయవచ్చు.

సీలేరునది నుంచి ప్రతిపాదించిన ఈ మళ్ళీంపు 600 అదుగుల ఎత్తున వుండడంవల్ల అయకట్ట ప్రాంతానికి చేరోపు 500 అదుగుల ఎత్తు ధారను అశించవచ్చు. దీనివల్ల 500 మేగావాట్ల జల విద్యుదుత్వత్తికి అవకాశం ఏర్పడుతుందని అంచనా.

బి) సోకులేరు, పాములేరు వెుదలైన ఎత్తాలు ప్రాంతాలనుంచి కనీసవెుత్తంలో లభించే నీటిని వినియోగించుకునేదుకు బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ ను నిర్మించాలి. గోదావరి నుంచి నీటి లభ్యత తక్కువైన సందర్భాల్లో ఈ నీటిని క్యారీప్పవర్ రిజర్వాయర్ ద్వారా వినియోగించుకోవచ్చు.

ఈ ప్రతిపాదనలకు అనుగుణంగా సమగ్రమైన డిజెన్సు రూపొందించేందుకు బ్యారేజీలు, రిజర్వాయర్లు, కాలువల నిర్మాణానికి అన్ని అనుమతైన పరిశీలనలూ వున్నాయి. ఈ ప్రతిపాదిత కాలువలు, రిజర్వాయర్లన్నీ పోలవరానికి మరింత ఎత్తులోనే వుండటంతోపాటు ఎడమ కాలువ అవసరాలు తీర్చుదానికి ఉపకరిస్తాయి.

ఎడమభాగాన మొత్తం 100 టీఎంసీల నీటి వినియోగాన్ని కింద పేర్కొన్న ప్రకారం అంచనావేయడం జరిగింది.

1. ఏదాదిలో రుతువపనాల ప్రభావం వున్న ఆరునెలల్లోనే పైప్స్ ఎలక్ట్రిక్ పథకాల ద్వారా సీలేరు ప్రాజెక్టునుంచి నీటిని నియంత్రిస్తే సీలేరుబేసిన్ నుంచి కనీసం 75 టీఎంసీల నీరు అందుబాటులోకి వస్తునదిని ప్రతిపాదిస్తున్నాం.

2. సోకులేరు, పాములేరులతోపాటు మరో 4,5 చిన్ ప్రాంతాలనుంచి 25 టీఎంసీల దాకా నీరు లభ్యమవుతుంది. నీలేరు పైప్స్ ఎలక్ట్రిక్ వధకం, సోకులేరు, పాములేరులపైయబ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ ద్వారా విడుదలయ్యే నీరు ఎడమకాలువ అవసరాల కోసం సరిపోతాయని అంచనావేయడం జరిగింది.

కుడివైపు అవసరాలకు తగిన పద్ధతి

గోదావరి మీద ఇప్పటికే వున్న దుమ్ముగూడం ప్రాజెక్టును

అధునీకరించడం ద్వారా 165 అడుగుల మైరకు నీటిని భద్రపరచగలుగుతాం. ఈ ప్రాజెక్టు బాగా ఎత్తులో .. ప్రతిపాదిత పోలవరం కంటే కూడా ఎత్తులో వుంది.

దుమ్ముగూడం ఆనకట్టవద్ద 35 వేల క్యానెక్కుల నిరంతరాయ నీటి ప్రవాహం వుంటుంది. 600 టీఎసీల నీటితో 75శాతం మేరకు దీనిమీద ఆధారపడేందుకు అవకాశం వుంది. ఈ ప్రాంతంలో నీటికి అనలు కొరతే లేదు. ఈ ఆనకట్ట ద్వారా 180 టీఎసీల నీటిని మళ్ళించే అవకాశం వుంది. ఇందులో 80 టీఎసీలు కృష్ణ బ్యారేజ్కు మళ్ళింపబడతాయి.

దుమ్ముగూడం ఆనకట్టకు కుడివైపునుంచి గోదావరి, కృష్ణానదులు అనుసంధానమయ్యే ప్రదేశం దాటి కిస్సెరసాని దాకాగోదావరికి సమాంతరంగా ఒక పెద్ద కాలువ నిర్మించాలి. కృష్ణ - గోదావరిలను విభజించే కొండల పొడవున ఒక సారంగాన్ని నిర్మించడం ద్వారా ప్రతిపాదిత కుడికాలువ ఆయకట్టుకు, కృష్ణ బ్యారేజ్కి నీటిని సరఫరా చేయవచ్చు.

ప్రయోజనాలు

1. పోలవరం కుడికాలువ ద్వారా సాధించదలచుకున్న ప్రయోజనాలన్నీ దుమ్ముగూడం ఆనకట్ట ద్వారా చాలా సులభంగా సాధించగలుగుతాం. దుమ్ముగూడం పోలవరం కంటే ఎత్తున వుంది కాబట్టి ఇది ఆచరణసాధ్యం.
2. కృష్ణలోయలోని అనేక ప్రాంతాలు .. ప్రత్యేకించి నాగార్జునసాగర్ కాలువ చివరి ప్రాంతాలకు కూడా ప్రయోజనం కలుగుతుంది. కృష్ణ - గోదావరిలను విభజించే కొండల వద్ద 80 టీఎసీల నీటి స్టోరేజీ తర్వాత ఈ కాలువ కృష్ణ లోయలోకి ప్రవేశిస్తుంది కాబట్టి ప్రతిపాదిత కుడివైపు ఆయకట్టు, కృష్ణ బ్యారేజ్కి నీటిని సరఫరా చేయగలుగుతాం.
3. గోదావరిమీద కుడివైపున ఇప్పటికే అందుబాటులో వున్న రిజర్వేషన్లకు ఈ కాలువ మరింత వరప్రదాయాని అవుతుంది. ప్రజావాస ప్రాంతాల్లో నీటి వినియోగ పద్ధతుల్ని మరింత ఆధునీకరించడం ద్వారా మరికొంత నీటిని వినియోగించుకోవడానికి వీలవుతుంది.
4. ఈ కాలువ ఖమ్మం, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణజిల్లాలలోని చాలా ప్రాంతాలకు కూడా నీటిని అందించగలుగుతుంది.
5. ఈ కాలువ గోదావరికి సమాంతరంగా వెళ్తుంది కాబట్టి దీనిని వరదనీటి బ్యాంకగా కూడా రూపొందించుకోవచ్చు; ఒక రహదారిని కూడా నిర్మించుకోవచ్చు.

ప్రత్యోమ్మాయ ప్రతిపాదనల ముఖ్యాంశాలు:

- 1) దిగువ నీలేరు జలవిధ్యత్కు కేంద్రం వద్ద నీలేరు నుంచి నీటిని మళ్ళించి సారంగం ద్వారా ఏలేరు నదిలోకి పంపిస్తే ఎడమవైపున్న ప్రాంతాల ప్రజల సాగునీరు, మంచినీటి అవసరాలన్నీ తీరతాయి. ఈ ప్రవాహాన్ని ఉపయోగించుకుని విద్యుత్ ఉత్పాదన చేయగలగడం మరో ప్రయోజనం.

2) దుమ్ముగూడం ఆనకట్టవైపు గోదావరికి సమాంతరంగా ఒక కాలువను తర్వాత కృష్ణ - గోదావరి పరివాహక ప్రాంతాలను విభజించే కొండలమధ్యలో సౌరంగాన్ని నిర్మిస్తే కుడివైపు ప్రాంతాల ప్రజల అవసరాలు తీరడంతోపాటు, కృష్ణబ్యారేజ్కి నీటిని సులభంగా తరలించవచ్చు.

3) సౌకలేరు, పాములేరు వంటి కొండల ఉపరితలాలపై బ్యాలెన్సింగ్ (స్టోరేజీ) రిజర్వ్యాయర్లను నిర్మిస్తే అవి డెల్టా మరియు ఇతర ప్రాంతాలలో కొరత సమయాల్లో ఉపయోగపడతాయి.

ప్రత్యోమ్మాయ విధానం సాధ్యాసాధ్యాలు

సారంగాలు తవ్వేందుకు మార్కెట్లో అనేక తరహాల ఉన్నెల్ బోరింగ్ యంత్రాలు లభిస్తున్నాయి కాబట్టి సారంగాల తవ్వకం సులభమేనని భావించాలి. శ్రీలం ఎదమకాలువ కోసం సారంగాల తవ్వకంతోపాటు పలుచోట్ల అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభత్వం ఇప్పటికే ఈ యంత్రాలను వినియోగిస్తోంది కాబట్టి ఈ సాంకేతిక సామర్థ్యాన్ని సులభంగా ఉపయోగించుకోవడం అసాధ్యం కాదు.

గోదావరి మీద బ్యారేజీలు, పలు చిన్న బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వ్యాయర్ల నిర్మాణం చల్ల ఏదాది పొడవునా నీటిని భద్రపరచుకోగలుగుతాం. అంతేకాదు; దీనిపల్ల మొత్తం డెల్టా ప్రాంతంలో భూగర్జుజలాల సామర్థ్యం మరింత పెరిగి, గోదావరి, కృష్ణ డెల్టాలోని ఆయకట్ట స్టోరేజ్ ఇరుగుతుంది.

ముగింపు

1. ప్రత్యోమ్మాయ ప్రతిపాదనల ప్రకారం .. గోదావరి మీద బ్యారేజీలు, పలు చిన్న బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వ్యాయర్ల నిర్మాణం చల్ల ఏదాది పొడవునా నీటిని భద్రపరచుకోగలుగుతాం. అంతేకాదు; దీనిపల్ల మొత్తం డెల్టా ప్రాంతంలో భూగర్జుజలాల సామర్థ్యం మరింత పెరిగి, గోదావరి, కృష్ణ డెల్టాలోని ఆయకట్ట స్టోరేజ్ ఇరుగుతుంది.

2. సీలేరు నదినుంచి మళ్ళింపు ద్వారా ఆయకట్టు ప్రాంతానికి చేరేముందే 500 అడుగుల నీటి ప్రవాహం పొందగలం. దీంతోపాటు 500 మెగావాట్ల విద్యుదుత్త్వమై కూడా వినియోగించుకోగలం.

3. ఈ ప్రత్యోమ్మాయ ప్రతిపాదనలన్నీ అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభత్వం సుంచి పొందే అనుమతులకు మాత్రమే లోబడివుండడంవల్ల అంతర్మాణ వివాదాలకు ఆస్థారమే వుండదు. ఫలితంగా అనవసరమైన కాలయాపన, ఖర్చులు వుండవు. అన్ని నిర్ణయాలూ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభత్వం పరిధుల్లోనే పూర్తవుతాయి.

4. ఇప్పటికే సారంగాల తవ్వకం కోసం అందుబాటులో వున్న సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని మాత్రమే ఉబడివుండడంవల్ల

5. ప్రత్యోమ్మాయ డిజెన్టోన్తో నిర్మాణాన్ని ఐదేళ్ళలోపే పూర్తిచేయవచ్చు. చిన్నచిన్న బ్యారేజీలు, రిజర్వ్యాయర్ల ద్వారా ప్రయోజనం కలిగేందుకు మరికొంత సమయం పడుతుంది.

6. ఈ పద్ధతి వాతావరణం, పర్యావరణాన్ని రక్షించడమే కాక అడవులు, వన్యమృగాలు, ప్రజలను సంరక్షిస్తుంది.

7. పోలవరం కోసం ప్రతిపాదించిన 16,000 కోట్ల రూపాయల అంచనా వ్యయం కంబే అతితక్కువ ఖర్చుతో ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తపడుతుంది.

8. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ఈ పద్ధకం 1.5 లక్షల ఎకరాల వ్యవసాయభూమిని, 400 గ్రామాల్ని, జననదుపాయాలు, సాంస్కృతిక వారసత్వ సంపదలు, ఆలయాలు, పాపికొండలు వన్యమృగ సంరక్షణ కేంద్రాన్ని శాశ్వతంగా ముంపు బారిసుంచి కాపాడుతుంది. ఇంకా, 3 లక్షలుమంది వెనుకబడిన గిరిజనుల్ని నిర్వాసితులు కాకుండా కాపాడుతుంది. మరీ ముఖ్యంగా వాతావరణం, పర్యావరణం, అడవులు, గిరిజనుల జీవనోపాధిని కోల్పోయే ప్రమాదమే లేదు. గిరిజనులకు కలిగే నష్టోన్ని ఏవిధంగానూ అంచనా వేయలేదు, కానీ దాని అనుభూతి వారికి మాత్రమే తెలుస్తుంది.

9. మరో ముఖ్యమైన అంశం ... పోలవరం ప్రాజెక్టుకు పై సుమారు 4,000 కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనం దుర్బించోయాగం కాకుండా, ఈ ఖర్చుతో కాలువల తవ్వకంతో సారంగాలద్వారా కొత్తగా ప్రతిపాదించిన నీటి మళ్ళింపు వథ కాలకు వినియోగించుకోవచ్చు.

పర్యావరణ విఫ్ఫంసాన్ని నిర్మాచిధాం

సైలెంట్స్‌వ్యాలీ, పోరాం రిజర్వ్‌యార్డ్‌ను స్థాపించాం తీసుకుండాం

ఒక పెద్ద విపత్తును నిర్మించడం కోసం చేసే ప్రయత్నం ఎప్పటికీ అలస్యం కాబోదు. ఇప్పటికే కొంత డబ్బు వెచ్చింపు జరిగిపోయినప్పటికీ, మానవనప్పటించిన వర్యావరణ నస్పుల ప్రాధాన్యతను దృష్టిలో పెట్టుకుంటే ఇకముందు జరగబోయే నష్టోన్ని పూర్తిగా నివారించగలుగుతాం. ప్రభుత్వ విధానాలు, చర్యలు శారసమాజం విభజితో చేసిన సూచనలను, పర్యావరణ పరిరక్షణ సంబంధిత అంశాలను విస్తరించలేదు.

సైలెంట్ వ్యాలీ ప్రాజెక్టును సంస్థీప ఉదాహరణగా తీసుకోవాలి

1970వ దశకంలో కేరళలోని సైలెంట్స్‌వ్యాలీని నిర్మాణంపై జరిగిన చర్చ తక్కువ స్థాయి ప్రయోజనాల కోసం పర్యావరణం, జాతీయ సంస్కృతులను పణిగా పెట్టడం గురించి విస్తృతంగా చర్చించింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా, దేశవ్యాప్తంగా సమాజం అభిప్రాయాలు, నిపుణులు, పర్యావరణ రక్షణ సంస్థలు కలిసి ... కేరళలో నిర్మించతలపెట్టిన సైలెంట్స్‌వ్యాలీ భారీ ప్రాజెక్టును రెయిన్ ఫార్మెస్ట్ బయోస్మియర్ రిజర్వ్‌గా మార్చేశాయి. తప్పుడు డిజ్యూన్టో మొగా ప్రాజెక్టులను రూపొందిస్తే ఆర్థికంగా నష్టదాయకమే కాక, మన మూర్ఖత్వానికి అవి ప్రాతిపదికలుగా నిలుస్తాయి.

పోరాం రిజర్వ్‌యార్డ్ ప్రాజెక్టు కూడా ఇలా రూపొందించిన ప్రాజెక్టే. ఇది కూడా పర్యావరణానికి సంబంధించిన అంశాల్ని ఏవాత్రం పరిశీలించకుండానే కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల

అధికారులనుంచి నిర్మాణమౌద్దుర్యాలు మొందింది. 25 గ్రామాల్లోనీ మొత్తం 3503 హెక్టార్ల భూమిని ముంపునకు గురిచేసే ఈ రిజర్వ్‌యార్డ్ నిర్మాణాన్ని స్థావరించి ప్రతిష్ఠించారు. వీరి గొంతు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల్ని, ప్రధానమంత్రిని కూడా ప్రభూతించే చేసింది. దీన్తో సాంకేతిక నిపుణులు, అటవీశాస్త్రం, వనరుల వినియోగం, జీవశాస్త్రం, వన్యమృగ సంరక్షణ, ఆర్దికశాస్త్రం, ప్రాజెక్టుల నిర్వహణ తదితర పలు రంగాల నిపుణులతో ఒక స్టేషన్ వరింగ్ గ్రూపును ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసింది. అనేక కీలక సంప్రదింపుల తరువాత స్టేషన్ వరింగ్ గ్రూపు ఇచ్చిన సూచనల ప్రకారం ప్రాజెక్టు నిర్మాణప్రతిపాదననే పూర్తిగా రద్దుచేయడం జరిగింది.

సైలెంట్ వ్యాలీ, పోరాం ప్రాజెక్టుల రద్దు కానివ్వండి, భవిష్యత్తో మరేడైనా ప్రాజెక్టు కానివ్వండి ... ప్రతిపాదనల్ని తుదిరూపానికి తీసుకువచ్చేటప్పుడు కేవలం సాంకేతిక, ఆర్థికంశాలు, నీటి ప్రయోజనాల్ని కాక ... మానవజీవనం, పర్యావరణం, సాంస్కృతిక పునాదులు, సామాజిక సుహృద్యావాల్ని కూడా పూర్తిగా దృష్టిలో పెట్టుకుని ఒక నిర్దిశ్యానికి రావిల్సపుంటుంది. పర్యావరణం మరియు అడవుల మంత్రిత్వశాఖ రూపొందించిన నదీలోయ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంపై పర్యావరణ ప్రభూత నిర్మాణంశాల్లో పోరాం రిజర్వ్‌యార్డ్ కేన్స్టోన్లిని కూడా ఒక భాగగంగా చేశారు. నదీలోయ ప్రాజెక్టుల విషయంలో కలిగే దీర్ఘకాలిక నష్టోన్లి దృష్టిలో వుంచుకుని భారత ప్రభుత్వం అన్ని రాష్ట్రాలకూ ఈ ఉదాహరణలను సూచించి, జాగ్రత్త వహించమని పోచ్చరించింది.

విజ్ఞాపి

సైలెంట్ వ్యాలీ, పోరాం ప్రాజెక్టులు నేర్చిన పారాల నేపశ్యులో, తీస్రస్తాయిలో మానవహనసాన్ని నిర్మాణించేందుకు పోలవరం రిజర్వ్‌యార్డ్ నిర్మాణాన్ని రద్దుచేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాం. దీని స్థానంలో ఈ ప్రతిపాదనలో సూచించిన ప్రత్యామ్మాయు డిజైన్ ను ప్రభుత్వం అవోదించాలని విజ్ఞాపించేన్నాం. ఈ ప్రత్యామ్మాయు ప్రథకంతో ... ఇప్పటికే నిర్మాణమైన, నిర్మాణంలో వున్న ప్రథకాలను మరింత అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా పర్యావరణ సంరక్షణ, వ్యక్త మరియు జంతుసంపద సంరక్షణ, ప్రజల జీవనోపాధి తదితర అంతాల్లో సమిక్షిత పురోగతిని సాధించగలుగుతాం. అంతేకాదు, చారిత్రక ప్రాధాన్యత కలిగిన ప్రాంతాలు, దేవాలయాలు (ముఖ్యంగా భద్రాదలం రామాలయం), పాపికొండలు, తల్లిగొదారి ప్రవహించే పావనప్రదేశాలన్నీ మునిపిల్చుకుండా మన తరతరాల సాంస్కృతిక వారసత్వం, ప్రకృతిని రక్షించుకోగలుగుతాం. ♦

- ఎమ్. ధర్మరావు భివ్ ఇంజనీర్ (ఆర్గేషన్) రిటైర్డ్
94405 01333

(72 విభ్ శీ ధర్మరావు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఇరిగేషన్ సివిడి డిపార్ట్మెంట్లో వీథి ఇంజనీర్ ఇంజనీర్ ఇంజనీర్ కనెక్షన్ పురియు మేనేజిమెంట్లో నాలుగుఢాబ్ల అనుభవం ఆయన స్వంతం)

తాత్కాలిక ఉపశమనంకోసం కొట్టాటవద్దు

శాస్త్రేతీర్థింధురంకోసం క్రోచ్చెద్దు

జి.సి లిజర్సేషన్లు చిచ్చు పై లోక్సంత్రా

Rిజర్వేషన్ అంశంపై తాత్కాలిక రాజకీయ లభి పొందే ధోరణితో కాకుండా వివక్షల సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కారం సాధించే దిశగా కృషిచేసేందుకు అందరూ కలిసిరావాలి. కావులతో సహమరికొన్ని కులాలను వెనకబడిన తరగతుల జాబితాలో చేరే అంశాన్ని అధ్యయనం చేయటానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం రాజకీయ లభి కోసం, సంకుచితత్వంతో 2007లో ప్రత్యేక కమిషన్ ను ఏర్పాటు చేసింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ మారుతున్న రాజకీయ వాతావరణంలో రాష్ట్రంలో కులాల మధ్య చిచ్చుపెట్టి కుంపటి రగిల్చేందుకు ప్రయత్నాలు ప్రారంభించింది. సాధ్యాసాధ్యాలతో నిమిత్తంలేకుండా రిజర్వేషన్లను గణనీయంగా పెంచుతామని కొన్ని కులాలకు ఆశలు కల్పించటం ఓట్లు దండుకోవాలనే దురాలోచనే. నిజంగా కావులు లేదా ఇతర వెనకబడిన కులాల అభివృద్ధి వట్ల చిత్తశుద్ధి ఉంటే పరిమితమైన, తాత్కాలికమైన ఉపశమనమైన రిజర్వేషన్ చుట్టూ రాజకీయం చేయకుండా వారందరి అభివృద్ధికి శాశ్వతచర్యలు చేపట్టి ఉండేది.

“ఎస్సీ, ఎస్టీలు మినహాయించి రాజ్యాంగం ఎవరికి జనాభా ప్రాతిషాఖ్యం రిజర్వేషన్లను కల్పించలేదు. రాజ్యాంగ మౌలిక చట్టంలో భాగంగా రిజర్వేషన్లు 50శాతం మించకూడదని అత్యన్నత న్యాయస్థానం ఇప్పటికే ప్రకటించింది. గతంలో తమిళనాడు, కర్ణాటక రాష్ట్రాలు ఈ గీత దాటి చేసిన చట్టాలను రాజ్యాంగం 9వ షెడ్యూల్ లో చేర్చటాన్ని కూడా తప్పుపట్టింది. ఇకమీద ఇదే తంతు ఎవరైనా నదిపితే రాజ్యాంగం 9వ షెడ్యూల్ నే న్యాయస్థిక్ష పరిధిలోకి తీసుకుంటామని పోచుంచింది. తమిళనాడు తిరిగి 50శాతానికి రిజర్వేషన్లను పరిమితం చేసేందుకు రెండెళ్ళ కాలవ్యధిని అత్యస్తుత న్యాయస్థానం ఇచ్చింది... ఈ నేపథ్యంలో సాధ్యంకాదని తెలిసి కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రిజర్వేషన్ పెంచాలని యొచించటం ఓట్లు దండుకోవాలన్న ఎన్నికల మౌసం తప్ప మరొకటి కాదు. ప్రస్తుతం రిజర్వేషన్ పొందుతున్న కులాల్లో, పొందని కులాల్లో కూడా పేదల పిల్లలకు అవకాశాలు లభించటం లేదన్న అసంత్యాగి నివరుగప్పిన నిష్పలా వ్యాపించింది. ఒకరకంగా రిజర్వేషన్ పొందుతున్న కులాల మధ్య ఈ తరఫో రిజర్వేషన్ చిచ్చుపెడుతున్నాయి. ఇది రకరకాల రూపాల్లో

వ్యక్తమపుతోంది. రిజర్వేషన్లు పొందుతున్న కులాలవారు... పరీకరణ రూపంలో, ఉపకుల హక్కుల రూపంలో అందోళనలు చేస్తున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మాల-మాదిగ, రాజస్థాన్ లో గుజర్రత్త-మీనాల మధ్య ఘర్ణాలు ఇందుకు ఉదాహరణ. ఇతర కులాల్లో ఆర్థికంగా వెనకబడినవారికి రిజర్వేషన్లు కావాలన్న నినాదం ఊపందుకుంటోంది. ఈ పరిష్కారులకు పరిష్కారం రిజర్వేషన్ కోటా పెంచటం కాదు.

వాస్తవానికి 90శాతంమంది పిల్లలు 12వ తరగతిలోపే చదువుకు దూరమవుతున్నారు. పైచదువులకు 10శాతం కూడా చేరటంలేదు. ఈ నేపథ్యంలో కులవిద్యేశాలకు, ఉపకుల వ్యత్యాసాలకు తావులేకుండా పేదలందరికి ఎదిగే అవకాశాలను

కల్పించే తగిన పరిష్కారాలను అన్వేషించాల్సి ఉంది. ఈ సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కారంగా లోక్సంత్రా కార్యవర్గం చేసిన తీర్మానంలోని అంశాలు.

1. ప్రస్తుతం ఉన్న రిజర్వేషన్లను నంక్రీంకోర్చు తీర్మానేరుకు 50శాతానికి లోబడి కొనసాగించాలి.
2. రిజర్వేషన్ ద్వారా నంపన్నలైనవారు, పెద్ద పెద్ద హాదాలను పొందినవారు తిరిగి రిజర్వేషన్లు సాంతం చేసుకోకుండా కేంద్రప్రభుత్వం నిర్దేశించినరీతిలో క్రీమీలేయర్ విధానాన్ని అమలుచేయాలి.
3. గ్రామీణ ప్రాంతాల పిల్లలకీ, పట్టణ పేదల పిల్లలకీ కులం, మతంతో నిమిత్తంలేకుండా చదువులో ఉండే అంతరాన్ని తగ్గించటానికి పోటీపరీక్షల్లో 10శాతం మార్పుల్ని అదనంగా కలపాలి. దీనివల్ల రిజర్వేషన్లోపల రిజర్వేషన్ బయట ఉన్న పేదల పిల్లలకు పోటీలో నిలబడే అవకాశం ఉంటుంది.
4. ప్రభుత్వ- ప్రైవేటు తేడాలేకుండా 12వ తరగతి పరకూ పిల్లలందరికి ఒకే ప్రమాణాల ఇంగ్రీషు, కంప్యూటర్ విద్యను ఉచితంగా అందించే ఏర్పాటుచేయాలి.
5. ఆ తర్వాత, ఇంజనీరింగ్, మెడిసిన్ సహ పై చదువులన్నిటికి అర్థత ఉన్న పిల్లలందరికి డబ్బులేని కారణంగా చదువు ఆగిపోకుండా ప్రభుత్వమే విధిగా తోడ్పూటును అందించాలి” రిజర్వేషన్ పేరుతో సాగే ఓట్లు రాజకీయాలలో పాపులు కాకుండా, బీసీఎలకు, పేదలకు శాశ్వత లభి చేకూర్చే ఈ అంశాలపై దృష్టిసారించాలి. ♦

జినాయక్ నేన్ కు శిక్షు ఆప్యోల్ను త్వరితంగా విచారణక్ చేస్తాలి

నిష్పాక్షిక విచారణతో ఉన్నత న్యాయవ్యవస్థ ప్రజల్లో విశ్వాసం కలిగించాలి: జేపీ

హక్కుల కార్యకర్త డా॥ బినాయక్ నేన్కు ఛత్రీన్గద్ధలోని కోర్టు జీవితభైదు శిక్ష విధించటం మనదేశ న్యాయవ్యవస్థలోని కొన్ని లోపాల్ని బట్టబట్టయలు చేసింది. నేన్ కేసు తీర్పుపై అప్పేలును ఆ రాష్ట్రంలోని ఉన్నత న్యాయస్థానం త్వరితంగా విచారణకు స్వకరించాలి.

“ప్రజాస్థామ్యంలో ప్రాణం తర్వాత కీలకమైన హక్కు పౌరస్వేచ్చ. ఇతరుల స్వేచ్చకు ప్రమాదకరంగా మారారని ధృవీకరించిన తర్వాత మాత్రమే ఎవరి స్వేచ్చనెనా తొలగించేలా అత్యంత జాగ్రత్తతో వ్యవస్థ వ్యవహరించాలి. డా॥ నేన్ అలా ప్రమాదకరంగా మారారా అనే విషయంలో చాలా సందేహమైనాయి.”

అన్ని రాష్ట్రాలలోలాగే ప్రజాక్షేమానికి ప్రమాదంగా మారిన వారి పట్ల కరించాలను వ్యవహరించాల్సిన బాధ్యత ఛత్రీన్గద్ధ సర్వారుకు కూడా ఉంది. అయితే ఆ ప్రయత్నంలో రాష్ట్రప్రభుత్వం నిష్పాక్షికంగా వ్యవహరించటమే కాకుండా, అలా వ్యవహరిస్తున్నట్టు కూడా కన్పించాల్సి వుంది. డా॥ నేన్ కేసును విచారించిన కోర్టు

ఆ రెండో పరీక్షలో సఫలం కాలేకపోయింది. అందుకే తీర్పు పట్ల అంత పెద్దవెత్తున అభ్యంతరాలు వస్తున్నాయి.

పేదలకు విశేష సేవలందించిన డా॥ నేన్ మానవతాచర్యలను ఒకపక్క- తన విధానాలను, చర్యలను వ్యతిరేకించేవారి పట్ల హింసాత్మకంగా అణచివేస్తూ వస్తున్న ప్రభుత్వాల తీరును మరోపక్క బేరీజు వేసుకున్నాకే పౌరసమాజం... నేన్ కృషిని మాచోయిస్తుల దేశద్రోహం, హింసతో పోల్చటాన్ని అభ్యంతర పెడుతోంది. నేన్ విషయంలో కోర్టు తీర్పు పట్ల దేశంలోనేకాకుండా, విదేశాల్లోని విధ హక్కుల సంస్థలు, పౌరసమాజ సంస్థలు పెద్దవెత్తున నిరసనలు వ్యక్తంచేస్తున్నాయి.

హక్కుల పరిరక్షణలో కోర్టులు కూడా కీలకపాత్ర పోషించే వ్యవస్థ భారతదేశంలో ఉంది. నేన్కు విధించిన శిక్షను పునస్యమీక్షించి మరింత ఉన్నత ప్రమాణాలతో విచారణ జరపాలి. నిష్పాక్షికంగా విచారణ జరిగిందనే నమ్మకం కూడా ప్రజలకి కలిగించాలి. ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద ప్రజాస్థామ్య దేశంగా పేరొందిన భారత్... నాణ్యమైన న్యాయవ్యవస్థలో కూడా ప్రపంచానికి మార్గదర్శకత్వం వహించాలి. ♦

భూర్ణ న్యాయవ్యవస్థక్ సంఖోదన గొప్పమార్గ వెంటలు చేప్పేక్కల్లోదీ

మానవ హక్కుల కార్యకర్త డా॥ బినాయక్ నేన్ బెయిలు విచారణను పరిశీలించేందుకు బిలాసపూర్వార్లోని ఛత్రీన్గద్ధ ప్రైకోర్టుకు ఐరోపా సమాఖ్య (యూరోపియన్ యూనియన్) తన బృందాన్ని పంపటం గర్వించాలి.

“అటువంటి విదేశి వర్యవేక్షణలకు భారతదేశవేమీ బలహీనమైన చిన్నాచితకా గణతంత్ర రాజ్యం కాదు” . స్వేచ్ఛాస్థాతంత్రాల పరిరక్షణకు... అభివృద్ధి చెందిన, చెందుతున్న దేశాలన్నించీలో అరుదైన ఘనత కలిగిన ప్రజాస్థామ్యిక దేశం భారత్ మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన జరిగినప్పుడు తగిన దిద్దుబాటు చర్యలకు భారతదేశంలోని ప్రభుత్వాలు వెనక్కి తగ్గేదు. న్యాయం సక్రమంగా అందలేని తేలిన సందర్భాలలో న్యాయవ్యవస్థ కూడా తగురీతిలోనే స్పుందిస్తూ వస్తోంది. వ్యక్తిగత స్వేచ్చను, మానవ హక్కులను పరిరక్షించేందుకు భారతదేశానికి సుప్రీంకోర్టులాంటి

ఓ అద్భుతమైన వ్యవస్థ ఉంది.

ఈ అంశాన్ని పరిష్కరించగల నత్తా భారత న్యాయవ్యవస్థకుండి. చట్టబడ్డ పాలన, సహజ న్యాయంపై విదేశీయులు జోక్కం చేసుకుని మనకు పాతాలు నేర్చాల్సిన అవసరం లేదు.

సామర్థ్యానికి, పౌరదర్శకతకు పేరొందిన భారత న్యాయవ్యవస్థ పనితీరును పర్యవేచ్చించేందుకు ఐరోపా సమాఖ్య అట్యూషన్స్ న్ని ప్రదర్శించటం అవాంచసియం. రాజ్యంగబద్ధతను, మన హక్కుల్ని కాపాడటంలో ఎదురుయ్యే సవాళ్లను భారతీయ వ్యవస్థలు, పౌరసమాజం సమర్పంతంగా ఎదుర్కొనలపు.

మానవ హక్కుల రక్షణకు ఎంత విలువుందో దేశ గౌరవ పరిరక్షణకూ అంతే విలువ ఉందని మానవ హక్కుల కోసం అందోళన చెందుతున్నప్పారు కూడా గుర్తించాలి. ♦

లోక్సంస్థల్లో చేరికలు

మాల మహాసాధు రాష్ట్ర కార్యదర్శి రెడ్డి ఆనంద పాల్, తుర్పు గోదావరి జిల్లా పత్రిపాడు మండల తెలుగుదేశం పార్టీ కస్టినర్ పోట్ల సత్యసారాయణ లోక్సంస్థా పార్టీలో చేరారు. జనవరి 21న లోక్సంస్థా ప్రధాన కార్యాలయంలో పార్టీ అధ్యక్షుడు డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ సమక్షంలో వారు పార్టీ సభ్యత్వం తీసుకున్నారు. అందరి ప్రయోజనాలనూ సమన్వయం చేసి విషక్షలేకుండా అందరికీ ఎదిగే అవకాశాలను కల్పించేందుకు లోక్సంస్థా చేస్తున్న రాజ్యంగబద్ధ పోరాటాన్ని విస్తరించేందుకు కృషి చేయాలని జేపీ ఈ సందర్భంగా పేరొన్నారు. ♦

రాజ్యాంగసంస్థలు విశ్వేస్వియతన్

పీఎర్ ద్వారా ఉన్న త్వక్షణ క్రూర్వాంశేస్

ఆయన మాటలుడుతూ... దేశం ప్రస్తుతం ఐదు తీవ్రమైన నవాళ్ళను ఎదుర్కొంటోందన్నారు. రాజ్యాంగ నంస్తలు నంన్యరచలకు దూరంగా జరుగుతుండడం, అవినీతి విశ్వంభలంగా పెరిపోతుండడం, చట్టబద్ధ పాలనకు చరమగీతం పాడడం, యువతకు ఉపాధి అవకాశాలు దూరమవుతుండడం, వ్యవసాయం నంపద సృష్టించే రంగంగా గుర్తింపును కోల్పోతుండడం అనే ఈ ఐదు సవాళ్లు దేశప్రగతికి తీవ్ర విఫుతంగా మారాయన్నారు. ముఖ్యంశాలు....

62వ గణతంత్ర నంపత్తరంలోనైనా రాజ్యాంగసంస్థల, ముఖ్యంగా న్యాయవ్యవస్థ పవిత్రతను కాపాడుకోకపోతే దేశ భవిష్యత్తు అంధకారంలో పడుతుంది. రాజ్యాంగ నంస్తల పరిరక్షణకు విభేదాలను, విద్యోపాలను, అసూయను అధిగమించి, కులం, మతం, ప్రాంతం, భాషతో ప్రమేయం లేకుండా అందరు కలిసికట్టగా పోరాదుదాం. “భారత రాజ్యాంగానికి పదవల్లో ఉన్నవారేవ్వరూ సంతకం పెట్టలేదు. భారత ప్రజలమైన మేము... అని మనంతట మనం అమల్కోకి తెచ్చుకున్నాం. మనం తెచ్చుకున్న రాజ్యాంగాన్ని కాపాడుకుని అనుక్కణం ఆచరణలో చూపటం మనముందున్న తక్షణ కర్తవ్యం”.

అవినీతి ఆరోపణలతో భారత న్యాయవ్యవస్థపై నీలినిసిదలు కమ్ముకున్నాయి. చట్టసభలు పార్టీల మధ్య యుద్ధభూములుగా మారాయి. ప్రభుత్వాలు ప్రజాధనాన్ని దోచుకోవటానికి సాధనాలుగా మారాయి. చట్టబద్ధపాలన ఎండమావిగా మారుతోంది. న్యాయవ్యవస్థ ప్రక్కణశకు ప్రస్తుతం జీవించివున్న వారిలో జాతీయస్థాయిలో అత్యున్నత న్యాయాన్ని విదులతో కలిసి ‘జాతీయ జ్యుడీషియల్ కమిషన్’ను ఏర్పాటు చేసేందుకు లోకసంత్రాగట్టి కృషి చేస్తోంది. ఉన్నత న్యాయవ్యవస్థలో నిజాయితీపరుల్ని నియమించేందుకు, అక్రమార్గులైన న్యాయమూర్తులను తొలగించేందుకు ఈ కమిషన్ చర్యలు తీసుకుంటుంది.

అవినీతిపై పోరాటానికి దేశ ఎజిండాలో ఈ ఏడాది గట్టి ప్రాధాన్యత ఉండాలి. భారత్ నుంచి దాదాపు రూ. 20లక్షల కోట్ల

రూపాయల దోహించి డబ్బును విదేశాలకు తరలించినట్లు, అంతే మొత్తాన్ని ఇక్కడ స్వదేశంలో కూడా పెట్టుబడి పెట్టినట్టు ఒక అంచనా. “ప్రభుత్వానికి చిత్తపుద్ది, సత్తా ఉంటే ఆ సమస్యను కేవలం మూడు నెలల్లో పరిష్కరించే ఏర్పాటు చేయవచ్చు”. అవినీతికి వ్యతిరేకంగా జాతీయస్థాయిలో లోకసంత్రాగట్టికావ్యక్తమాలను చేపట్టింది. 2-జీ సైక్లం కుంభకోణంపై జరిగే పోరాయవ్యవస్థలో మార్పునకు సంకేతం కావాలి. శాశ్వత ప్రాతిపదికన స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిగల అవినీతి వ్యతిరేక కమిషన్ ఏర్పడేంతపరకూ విశ్రమించబోము.

దేశంలో చట్టబద్ధపాలన సామాన్యడికి అందుబాటులో లేకుండా పోయింది. పలుచోట్ల పలు తరహాల మాఫియాలు పుట్టుకొస్తున్నాయి. మహారాష్ట్ర నాసిక్లో నిజాయతీకి, నిర్మితికి నిలబడినందుకు అదసపు కలెక్టర్ యశ్వంత్ సోనావానేను కిరోసిన్ మాఫియా సజీవదహనం చేయడం తాజా దారుణ ఘటన. మాఫియాలను అణవటంతో పాటు వారికి అందగా ఉన్న రాజకీయశక్తుల్ని బైటపెట్టి కలినచర్యలు తీసుకోవాలి. చట్టాన్ని కాపాడే శక్తుల్ని బలోపేతం చేయడం తక్షణ కర్తవ్యంగా గుర్తించాలి.

కండల్లో శక్తి, గుండెల్లో ఆర్టి వుండికూడా యువత ఉపాధి అవకాశాలు దొరక్క తీవ్రనిరాశకు లోనపుతున్నారు. ఏటా కోచిమంది యువతకు ఉపాధి నైపుణ్యాల శిక్షణ ఇచ్చి వారికి ఉపాధి కల్పించడం దేశం ముందున్న సహాలు.

వ్యవసాయాన్ని సమాలంగా సంస్కరించి ఆదాయాన్ని పెంచకుండా దేశం అభివృద్ధి చెందు. దేశ జనాభాలో 60శాతం వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి కేవలం రూ. 15,000 తలసరి ఆదాయాన్ని సంపాదిస్తుంటే, పట్టణాల్లో వ్యవసాయేతర రంగాల్లో ఉన్నవారి తలనరి ఆదాయం రూ. 1,05,000 ఉంది. వ్యవసాయోత్తుప్రతిని పెంచి ఆ ఉత్పత్తులకు మార్కెట్ రేట్లు అందించే ఏర్పాటు చేసి గ్రామీణ ప్రజలకు అధిక ఆదాయం వచ్చేలా చేయకపోతే భారత ఆర్థికవ్యవస్థ కుపుకూలిపోతుంది. ♦

వి.ఎ.టి.వీ.టి.యు.వీ.జన్ సద్గుల్స్ జెస్

తమిళనాడు వెల్లారులోని వి.ఎ.టి. యూనివర్సిటీ జనవరి 28వ తేదీన నిర్వహించిన జాతీయస్థాయి యువజన సదస్యులో లోకసంత్రాగట్టి ఉపాధి అధ్యక్షుడు డా. జయప్రకాశ్ నారాయణ్ ముఖ్యాధికిగా పాల్గొన్నారు. భారతదేశాన్ని అగ్రార్జ్యాంగా నిర్మించటంలో యువత పాత్రపై సదస్య ప్రధానంగా చర్చించింది.

గాంధీ సెంటర్కు చెందిన ‘ది గాంధీ బ్రాడ్ఫీట్స్’ అనే వార్తా వెబ్సైట్సు కూడా జేపీ ఈ సందర్భంగా ప్రారంభించారు. సెంటర్ నిర్వహించే ‘యూత్ ఫర్ పీస్’ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. ♦

రాష్ట్ర ప్రజలకు
లోకసభల్లు విజ్ఞాప్తి

సభ్యులుగా చేరుండి— విఱకొలు ఇవ్వండి ఫిబ్రవరి 1 నుంచి పాల్టీ సభ్యులు నమోదు కార్యక్రమం

ఫిబ్రవరి 1 నుంచి 15వ తేదీ వరకు పక్కంలోజుల పాటు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పార్టీ సభ్యులు చేర్చించాలని, విరాళాల్ని సేకరించాలని లోకసభల్ల పార్టీ రాష్ట్ర కార్యవర్గం నిర్దిశించింది. సమాజమితులైని కోరే రాజకీయం కోసం, ప్రజాసమస్యలకు నిజమైన పరిష్కారాల ఆధారంగా అవినీతిరహిత రాజకీయం కోసం, పొరులు కేంద్రంగా పాలన కోసం, మానవభిష్ణులని సాధించే ఆర్థిక ప్రగతి కోసం, నిబధ్వతతో, నిజాయతీగా రాజకీయం చేస్తున్న లోకసభల్ల పార్టీని బలోపేతం చెయ్యడానికి రాష్ట్రంలోని అన్నివర్గాల ప్రజలూ సభ్యులుగా చేరాల్సిందిగా, విరాళాలు ఇచ్చి ఆర్థికంగా సహాయాన్ని అందించాల్సిందిగా విజ్ఞాప్తి చేస్తున్నామని పార్టీ రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక అధ్యక్షుడు డి.వి.వి.ఎస్ వర్మ అన్నారు.

“దేశంలో రాజకీయం అవినీతిమయమైంది. ప్రజాధనాన్ని దోషకోవటం, దాచుకోవటమే రాజకీయంగా చెలామణి అవుతున్నది. పదవుల వేబు, లాభాల మేటగా రాజకీయం నడిచిపోతున్నది. రాజ్యంగ విలువల్ని తుంగలో తొక్కుతున్నారు. గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థని సంక్లేఖంలోకి నెట్టారు. వ్యవసాయరంగాన్ని విస్తరించారు. యువతకు మంచి ప్రమాణాల విద్య, ఔషధాలు కరవయ్యాయి. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు విధులు, నిధులు లేకుండా చేసి శోరసేవల్ని ముగ్గుం చేశారు. వీటి పర్వవసానంగా అన్నివర్గాల ప్రజల్లో, ప్రత్యేకించి రైతులలో, యువతలో అసంతృప్తి పెల్లుబుకుతున్నది. అవినీతికి-జనాకర్షక పథకాలకే పరిమితమైన రాజకీయాన్ని వదిలించుకోవోతే దేశం అధోగతి పాలవుతుంది. అందుచేత కులం, మతం, ప్రాంతియ విభేదాలకు అతీతంగా ఏకం కావలసిందిగా ప్రజలకు విజ్ఞాప్తి చేస్తున్నాం. జనహితం ఆధారంగా కొత్త రాజకీయానికి తోడ్పాటునివ్వాల్సిందిగా అందరికి విజ్ఞాప్తి చేస్తున్నాం.

కొత్త రాజకీయాన్ని, ప్రజా సమస్యల పరిష్కారాల్ని అభిలంపించేవారంతా మోనాన్ని విడనాడాలి. కార్యసాధకులు, ప్రోత్సాహకులు కావాలి. అందుకోసం లోకసభల్ల పార్టీలో సభ్యులుగా చేరాలి. పార్టీకి విరాళాలు ఇచ్చి ఆర్థికంగా తోడ్పాటునివ్వాలని విజ్ఞాప్తి చేస్తున్నాం” అని డి.వి.వి.ఎస్ వర్మ పేర్కొన్నారు. ◆

డోస్తి కొనుగోలుకు కేంద్రాల్ని ప్రారంభించాలి: లోకసభల్లు

రంగుమారిన ధాన్యం కొనుగోలుకు పెద్దలత్తున కేంద్రాల్ని ప్రారంభించాలి: లోకసభల్లు

వరి ధాన్యం రైతుకు లాభసాటి ధర వచ్చేందుకు వీలుగా బీపీటీ, ఇతర సస్వరకం ధాన్యం/బియ్యం ఇతర రాష్ట్రాలకు స్వేచ్ఛగా రవాణా చేసేందుకు అనుమతినిస్తూ డిసెంబర్ 4, 2010న జారీచేసిన (జీవో ఎంఎస్ నెం. 58)కు రాష్ట్రప్రభుత్వం కట్టబడి ఉండాలి. దాంతోపాటు ఉప్పుడు బియ్యం, బీపీటీ బియ్యం అంతర్జాతీయ మార్కెట్లో దిమాండ్ ఉన్న చోట అమ్ముకునేందుకు తక్కణం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి.

ప్రతి గింజా కొంటాం, దిగులు చెందవద్ద అని ప్రకటనలు గుప్పించిన రాష్ట్రప్రభుత్వం క్లీట్రస్టాయిలో మాత్రం చేతులతోసింది. ధాన్యం కొనుగోలు, ఎగుమతులపై ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న ఉదాసీన, అసమర్థ విధానాల పల్ల ధాన్యాన్ని రైతులు కనీస మద్దతు ధర కంటే కూడా క్రీంటాలుకు రూ.400 తక్కువకు అమ్ముకునే దుస్థితి కొనుగోలతోంది. రంగు మారిన ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేసేందుకు ఉదారంగా వ్యవహరించాలి. కనీసం 13శాతం వరకూ ఎం.ఎస్.పికే కొనుగోలు చేయాలి. చేసిన ప్రకటన మేరకు 50శాతం వరకూ రంగుమారిన ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేసేందుకు తక్కణం చర్యలు తీసుకోవాలి. రైతుల వద్ద మద్దతు ధరకు ధాన్యం కొనుగోలు

కేంద్రాలు ప్రారంభిస్తామని బీరాలు పలికిన రాష్ట్రప్రభుత్వం కనీస స్థాయిలో కూడా ఆ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయలేకపోవటం వ్యవసాయం పట్ల దాని చులకసభావానికి అద్దం పడుతోంది. రైతుకు, మార్కెట్కు మధ్య ఐదు అంచెలుండటం వల్ల అటు రైతు, ఇటు వినియోగదారుడూ నష్టపోతున్నారు. ప్రభుత్వం వెంటనే ఐ.కె.పి.ద్వారా మండలానికి ధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి. రైతులకు మార్కెట్ అవకాశాల్ని విస్తృతం చేసేలా రైతు వద్ద నిల్వ ఉన్న ధాన్యానికి తనఖా రుణాలు (ప్లైష్టి లోస్టు) ఇచ్చేందుకు బ్యాంకులకు నిర్దిష్ట మార్గదర్శకాలు ఇవ్వాలి. దీనివల్ల కూడా కొత్తమేర రైతులు మార్కెట్ దీపిడికి గురికాకుండా సరైన ధర వచ్చాక పంటను అమ్ముకునే వెసులుబాటు లభిస్తుంది.

ప్రైదరాబాద్ తాగునీచికి భారీవ్యయంతో, ప్రయాసతో గోదావరి జలాలు తెచ్చే బదులు తక్కువ వ్యయంతో, స్వల్పకాలంలో పూర్తయ్యే కృష్ణా నదీజలాల మూడోదశ పథకాన్ని అమలు చేయాలి. లోకసభల్ల పార్టీ కొంతకాలంగా పోరాడుతోంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ దిశగా ప్రయత్నాలు ప్రారంభించటాన్ని స్వగతిస్తున్నాం. ◆

విధానాలు లేని పార్టీలు క్రమాదిష్టములు...

■ స్థానిక నిర్మాణం, నిర్దిష్ట కార్బూక్టమాలతో ప్రత్యామ్నాయ శక్తిగా రూపుదిద్దుకుండా : పార్టీ వర్గాలకు జీపీ పిలుపు

ఎం త డబ్బు, బలగం ఉన్న సరైన విధానాలు, కనీస విలువలు లేకపోతే దశాబ్దాల చరిత్ర ఉన్న పార్టీలు సైతం కకావికల్కిపోతాయని కళ ముందే సాక్ష్యాలు కనిపిస్తున్నాయి. విలువలు, విధానాలకు కట్టబడిన లోకసభ పార్టీ సంస్థాగతంగా పటిష్ట చేసుకుని బలమైన ప్రత్యామ్నాయ శక్తిగా తీర్చిదిద్దాలి. “ఈవేళ పరిస్థితుల వల్ల రాష్ట్రంలో, దేశంలో అన్ని వర్గాలూ కటులుతున్నాయి. రాష్ట్రంలో మొదటిసారిగా గ్రామస్థాయి నుంచి పెద్దవిత్తన అభిర్ఫుం వల్ల వివిధ పార్టీల మధ్య రాజకీయ మొచిలిటీ కన్నిస్తోంది. అందరి ప్రయోజనాలనూ పరిరక్షించే బలమైన భావజాలం కలిగిన లోకసభ పార్టీ సరైన నిర్మాణం, కార్బూక్టమాలతో ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవాలి”.

పార్టీ ప్రధాన కార్బూలయంలో జరిగిన పార్టీ సీనియర్లు, గ్రేటర్ హైదరాబాద్ నేతల సమావేశానుధీశించి జయప్రకాష్ నారాయణ్ మాట్లాడుతూ... 2009లో జరిగిన అసెంబ్లీ, లోకసభ, జీపీఎం ఎన్నికల తర్వాత పరిణామాల వల్ల లోకసభ పార్టీకి ప్రజల్లో ఆదరణ పెరిగింది. ఒకప్పుడు గ్రేటర్ హైదరాబాద్ కు మాత్రమే పరిమితమైన లోకసభ వాటి ఈరోజు గ్రామాల్లో, జాతీయస్థాయిలో కూడా విస్పష్టంగా వినిపిస్తోంది. అయితే సంస్థాగత నిర్మాణం, స్థానిక కార్బూక్టమాలు లేకుండా ఎన్నికల ఫలితాలు సాధించటం సాధ్యంకాదు. రాబోయే మూడునుర్క కాలంలో నియోజకవర్గం ప్రాతిపదికగా పార్టీ నిర్మాణం, నాయకత్వం పెంపు, కార్బూక్టమాలు చేపట్టి 2014 ఎన్నికలకు పటిష్టంగా సిద్ధం కావాలి. అనేక వైరుధ్యాలు, ఆధారపదే స్వభావమున్న మన సమాజంలో విధానాల ప్రాతిపదికన వ్యవస్థను నిర్మించటం పెద్దసహాలు. అందువల్ల లోకసభ తన సంస్థాగత నిర్మాణంలో నెమ్మిదిగా ముందు

కెత్తుండటం కొంత నిరాశ కలిగిన్నన్నాను అందులో ఆశ్చర్యపోవాల్సిందేమీ లేదు. ప్రణాళికాబధంగా ముందుకేళ్ళే ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితుల్లో ఈ వైఫల్యాన్ని త్వరలోనే అధిగమించగలం. లోకసభకు ఏ పార్టీ అంటరానిదికదు. విధానాల ప్రాతిపదికన ఎవరితోనేనా కలిసి పనిచేస్తుంది. అయితే పొత్తుల గురించి ఎన్నికల సమయంలో తప్ప ఇప్పుడు ఆలోచించవద్దు. వార్డు, గ్రామస్థాయి నుంచి పార్టీని ప్రజాస్థాయ్యయుతంగా నిర్మిస్తూ, నాయకత్వాన్ని పెంపాందించుకుంటూ, స్థానికంగా కార్బూక్టమాలు చేపట్టాలి. ఇందుకోసం యువత, రైతులు, గ్రామీణ ప్రాంత సమస్యలు, అవినీతి నిర్మాలన, స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత అంశాల మీద బలంగా, నిర్దిష్ట అవగాహనతో పనిచేయాలి.

“సంకుచిత రాజకీయాల్లో భాగం కావద్దు. తెలంగాణ వన్నే సష్టుమేంటని తాను కోస్తా, రాయల్సీమ పర్యాటనల్లో యువతను ప్రశ్నించానని, అలాగే ప్రత్యేక రాష్ట్రం వల్ల నమస్యలు పరిష్కారమైపోతాయని ట్రమపడవద్దని తెలంగాణలో యువతకు వివరించానని, మున్మందు పరిణామాలు ఎలా ఉన్న పార్టీ ఇంతీరుగా యువత, విద్యార్థుల్లో విజ్ఞతను పెంచేందుకు కృషి చేయాల”ని జీపీ అన్నారు.

రాజకీయ స్థావరాలు ఏర్పాటు చేసుకోవాలి

“రాష్ట్రంలో, దేశంలో దికానిర్దేశం చేసే బాధ్యతతో లోకసభ పనిచేస్తోంది. ఈ కొత్తరాజకీయానికి తగ్గట్టు పార్టీ తన సామర్థ్యాన్ని పెంచుకోవాలి. ఇందుకోసం జనసమీకరణ చేసేందుకు రాజకీయ స్థావరాలను ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. ప్రజలకు దగ్గరగా కార్బూక్టలాపాలు చేపట్టటం మీద దృష్టి పెట్టాలి”. అని పార్టీ కార్బూనిర్వాహక అధ్యక్షులు వర్ష అన్నారు. ♦

విధ్యాధికారులు ఏర్పాటు చేసుకోవాలి

వైష్ణవ ద్వారా అవినీతి వ్యక్తిరేక ఉద్దేశ్యం

డి. నరసింహ

జీపీ ఆధ్యార్థంలో వైష్ణవ ద్వారా పార్టీలకు అతీతంగా లోకసభ అవినీతి వ్యక్తిరేక ఉద్దేశ్యమం చేపట్టమనంది. వైష్ణవ ద్వారా అన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలను, అవినీతి పై పోరాటం చెయ్యాలనుకునే విద్యార్థి విభాగాలను కలుపుకుని పోవాలనుకుంటున్నాము. ఈ సందర్భంగా డిసెంబర్ 29వ తేదీన వివిధ కాలేజీ విద్యార్థులు జీపీ గారి సమక్షంలో వైష్ణవులో చేరారు. పలు స్వచ్ఛంద సంస్థలు వైష్ణవతో పనిచెయ్యడానికి అంగీకరించి జీపీ సమీక్షంలో తమ నిర్ణయాన్ని తెలియచేసాయి. ఐపోక్సెన్, వై.ఎఫ్.ఎస్. (వైఎఫ్.ఎస్), ఆశా, నవ పిల్లల్ వంటి స్వచ్ఛంద సంస్థలతో పాటు భద్రుక, ఉస్క్యానియా (ఓమ్యా), విజ్ఞమైబెటీ (వి.జె.బి.బెటీ), జెబిమైబెటీ (జెబిబెటీ), శ్రీ చైతన్య, శ్రీజిందు, శ్రీదత్తా, వాసవి తదితర కళాశాల విద్యార్థులు వైష్ణవులో చేరారు. ఈ సందర్భంగా అవినీతి వ్యక్తిరేక విద్యార్థి ఉద్దేశ్యమం ప్రారంభించేందుకు తీర్మానించబడింది. ♦

ఉద్ధవతారునికి జరిగిన ప్రశ్నల అన్వయం

- ఎ. అష్టపుర్ణ

వేలూరు క్రిస్టయన్ మెడికల్ కాలేజీ అస్పుత్రిలోని పిల్లల వైద్య నిపుణుడు వినాయక సేన్ 29 సంవత్సరాలుగా జైశ్వలీకి వెడుతూ వస్తూందేవారు. జయప్రకాఫ్ఫారాయణ్ నేతగావున్న పీపుల్ యునియన్ ఫర్ సివిల్ లిబ్సీన్ క్రియాశీలక సభ్యుడు కనుక జైశ్వలీని ఖైదీలక వైద్యచికిత్సలు చేస్తూ వాళ్ళ హక్కులను సమర్థిస్తూ కష్టాంశులో హింసనుంచి వారిని కాపాడుతూ వుండేవారు. నాలుగేళ్ళ వయసులోనే న్యాయంకోసం ఆయన పడేతపన చూసి ఆయన తల్లి 'కర్మయోగి' అని పిలవసాగారు. 2006లో మాహోయిస్టులకు వ్యతిరేకంగా తక్షణ ప్రజా ప్రతిఫుటనగా ప్రాచుర్యం పొందిన సల్వాజుడుం మీద ఆయన సిద్ధం చేసిన నివేదిక కారణంగా ఆయన మీద చట్టపరంగా చర్యలు తీసుకోడానికి కారణం అయిందని భావించవచ్చు. సల్వాజుడుంను సక్షులిజానికి వ్యతిరేక పోరులో మేలిమి మలుపుగా ప్రభుత్వం ప్రచారం చేసుకోగా సేన్ నివేదిక మూడు తీవ్రమైన అరోపణలు చేసింది. అది అప్పటికప్పుడు బయల్దీరిన ప్రజా ఉద్యమం కాదని ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్న తీవ్రవాద నిరోధక ఉద్యమమని పేర్కొన్నారు. పల్లెలను భారీ స్థాయిలో తుడిచిపెట్టి లక్షది మంది ప్రజలను శరణార్థులు చేయాలని, చేసిన ప్రయత్నంలో హింసను దెచ్చగొట్టిందని ఆరోపణ చేశారు. చట్టనియమాల ఉల్లంఘన వినాయక సేనకు ఫోర్మర్చెన కష్టులను తెల్పిపెట్టింది. 2009 మే నెలలో ప్రాసిక్యాప్స్ తగిన సాక్ష్యాధికారమేది సమర్పించక పోవడం వల్లనే ఆయనకు బేపరుతు బయల్ లభించింది. కానీ ఇప్పుడు ఆనాటి అరకొర సాక్ష్యాధారమే సేనకు శిక్షపడేలా చేసింది. అని సేన్ భార్య ఇలీనా చెప్పారు.

ఉదాహరణకు ఏ 37 సాక్ష్యాన్ని తీసుకుంటే 2007లో వినాయక సేన్ ఇంటిని సోదాచేసినప్పుడు అక్కడ అదిలేదు. పోలీసులు తమంతతాముగా వీడియో తీసుకున్నారు. సాక్ష్యంసం అక్కడ ఏది నాటకుండా వుండేలా చూసేందుకు మరో వీడియో తీసుకునేందుకు నేను అనుమతి తీసుకున్నాను అని ఆమె అన్నారు. పోలీసులు దేనిత్వాని స్థాంట్సిం చేసుకునిపుంటే దానిని స్థాంట్సిం నివేదికలో నమోదు చేసి అందులో వినాయక పోలీసు అధికారులు సంతకం చేయాల్సిపుంటుంది. అని ఆమె అన్నారు. అయినప్పటికీ ప్రశ్నత శిక్షలో సంతకంలేని ఒక లేఖను సాక్ష్యం ఎ37గా పేర్కొన్నా అది మొమాలో చోటు చేసుకోలేదు. పోలీసులు దీనిపై వివరణ ఇస్తూ “అది మరో కాగితంలో అతుక్కపోయి వుంటుంది” అని చెబుతున్నారు. విచిత్రం ఏమంటే ఏ 37 సాక్ష్యం ఒక తాజా మడతలేని కాగితం మీద ఒక కొత్త కంప్యూటర్ ప్రైంటవుట్లా కనిపించే విధంగా రాయబడి వుంది. అది ఆయన కొరియర్ పంపించే లేఖ అయివుంటే అంతకొత్తగా ఎందుకు వుంటుందని

ఇలీనా ప్రశ్నించారు. అన్ని సాక్ష్యాధారాలను సీలు వేయని సంఘల్లో తీసుకు వెళ్ళినట్టు కూడా ఆ వీడియో చూపిస్తోంది. వినాయక సేనకు ఈ విషమ పరిక్ష 2007 వేనవలో మొదలైంది. నక్కలెట్లతో సంబంధాలున్నట్టు వచ్చిన వదంతుల మీద విచారించడానికి ఒక పాత్రికేయుడు ఫోన్ చేయడంతో ఈ వివాదం మొదలైంది. ఆ తర్వాత రాయపూర్లోని పత్రికలు నగరంలో అందరికీ సుపరిచితుడైన వ్యక్తి పరారిలో వన్నారని ఆయనకోసం పోలీసులు గావిస్తున్నారని వార్తలు రాయడం ప్రారంభించాయా. మాహోయిస్టులకు లేఖలు పంపుతున్నారనే ఆరోపణ బలపడింది. వార్తాపత్రికల్లో తన సెల్ఫోన్ నంబర్లు ప్రచరించాలని సేన్ కోరారు. ఎవరైనా తనకు ఫోన్చేస్తే వివరించగలనని ఆయన చెప్పారు. అది ప్రచురితమైంది. కానీ ఎవరూ ఆయనకు ఫోన్చేయలేదు. వినాయక సేన్ అందోళనతో విలాన్సపూర్ ప్లాకోర్డులో తన న్యాయవాదిని కలిసేందుకు వెళ్ళిన సమయంలో ఆయనను అరెస్టేచేశారు. ఎడునెలలు జైలులో గడిపిన తర్వాత ఆయనమీద అభియాగం వెలుగులోకి వచ్చింది. సరైన అభియాగాలు లేకుండా వినాయక సేన్ను అంతకాలం ఎందుకు జైలులో పెట్టారన్న ప్రశ్నకు శత్రీనీగడ డిజిపి విశ్వరంజన్ స్పందిస్తూ “కొన్ని సందర్భాలలో దర్శకు కొనసాగుతున్న సమయంలో జ్యుడిపియల్ కష్టాంశు అనేది ఏళ్ళ తరబడే కొనసాగుతుందని” అన్నారు. తీర్చుమీద వ్యాఖ్యలు చేయడం నైతిక ప్రజాస్థాప్య నియమాలకు విరుద్ధమని గట్టిగా చెబుతునే ఆయన మరో ముఖ్యమైన వ్యాఖ్యకూడా చేశారు. ఈ కేసు సందర్భానుగతంగా నిర్మించబడింది. ఇది సాక్ష్యాధారాలకన్నా శక్తిపంతమైనదని అన్నారు. ఆ విషయం మీద న్యాయ వాదులు రంగ ప్రవేశం చేశారు. సందర్భాలకు మరో వివరణ ఏదైనా వుంటే తప్ప సందర్భానుగత సాక్ష్యాధారం ప్రాతిపదికను శిక్ష విధించడం నరికాదు. అనిసేన్ తరువాన్యాయవాది సుధాభరద్వాచ్ అన్నారు. ఆ ప్రకారం చూస్తే సన్యాల్, గురులకు సేన్ లేఖలు కొరియర్ చేశారనే వాదన వీగి పోతుంది. జైలర్లు అందించిన సాక్ష్యం ప్రకారం సన్యాల్తో అన్ని సమావేశాలను వాళ్ళ పర్యవేక్షించారు. సన్యాల్ను తాను ఎందుకు కలుస్తున్నానే దానిమీద వినాయక సేన్ సృష్టింగా అర్థమంత్రమైన సమాధానమిచ్చారు. సేనరాత పూర్వక ప్రకటన నుంచి ఇలీనా కొన్ని వ్యాఖ్యలను బయటకు చూపారు. సన్యాల్ను 2006లో రాయపూర్ జైలుకు తీసుకువచ్చిన తర్వాత ఆయన ఆరోగ్యాన్ని జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలని ఆయన కుటుంబ సభ్యులు నన్ను సంప్రదించారు. జైలు సిబ్బంది వైద్యులతో భావప్పక్కిరణ సమస్యల కారణంగా ఆయన చేతులకు శస్త్రచికిత్స అలస్యమవుతోందని ఆయన

కుటుంబ సభ్యులు నాచ్చప్పికి తీసుకువచ్చారు. ఆయనకు శస్త్రచికిత్స జరిగేలా చూడడంలో నేను సహాయపడ్డాను. ఈ సమయంలో బైదీకుటుంబానికి జైలు అధికారులకు వైద్యాధికారులకు మధ్య ఎక్కువగా ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరిగాయి. వాటి ప్రతులను నాకూ పంచించారు అంటూ ఆయన విషరించారు.

మరో ముఖ్యమైన విషయమేమంటే పోలీసు ప్రాసిక్యాప్స్ బలమంతా ఏకైక సాక్షి అనిల్కుమార్ సిగ్గ మీద ఆధారపడి ఉంది. ప్రస్తుతం అతని జాడలేదు అంతేకాక పోలీసులు గుహను అరెస్టు చేసినట్టు చూపుతున్న ప్రదేశాలలో కూడా తేడా కనిపిస్తోంది. సాంత సూత్రం ప్రాతిపదికన ఆ కేసును తయారు చేసారు. లేఖలను చేరవేశారనడాన్ని పూర్తిగానిరూపించలేక పోయారని సుధాభరద్వాజ అన్నారు. డిసెంబర్ 24న తేది శుక్రవారం ఆ సంచలానత్తుక తీర్చును కేవలం 20 నిమ్మపోల్లో ముగించారు. “ఆయన నస్కలిజ్సన్ని ప్రేరించడంలోనూ దేశద్రోహం తలపెట్టిన కుటుంబాన్ని నిందుతుడు” అని న్యాయమూర్తి బిపివర్ష కాస్తంత కలినస్వరూపంతో అన్నారు. తీర్పు కలిన జీవిత కారాగార శిక్ష. ఈ తీర్పువిన్న వినాయక్సేన్ ఒక్కసారిగా అక్కడే కుప్పకూలిపోయారు. వదినిముషాల్లో ఒక పోలీసు వాహనం కొత్త శైలీలతో రాయపూర్లోని కేంద్రకారాగారం వైపు దూసుకుపోయింది. అప్పటికే ఆయన రెండేళ్ళ జైలులో గడిపి 2009 మేలో బెయిల్ మీద విడుదలయ్యారు. సేనకు జైలు జీవితం గురించి తెలిసినన్ని విషయాలు మరెవరికీ తెలియవు. అది ఏరకంగా అంటే పియుసిఎల్ (పీఎల్ యూనియన్ ఫర్ సివిల్ లిబ్టీన్) సభ్యుడిగా వున్న కారణం చేత! సాయంత్రం 3 గంటల సమయంలోవర్ష రూపొందించిన 92 పేజీలతో కాడిన తీర్పును వినడంకోనం సేనను తీసుకువచ్చారు. భారత పోలీసు లిశ్యాస్కూల్ చట్టంలోని 124వ 120టి ఛత్రీస్ గడ్ ప్రత్యేక ప్రజాభద్రత చట్టంలోని 8(1)(2)(3)(5) 1967 నాటి చట్ట వ్యతిరేక కార్యకలాపాల నిరోధక చట్టంలోని 39(2) అధికరణల కింద అభియాగాలు మోపారు. సాధారణ భాషలో చెప్పాలంటే రాజద్రోహంరాజద్రోహానికి కుట్ట అనే అర్థం వస్తుంది. డిసెంబర్ 27 సోమవారం వినాయక్సేన్ భార్య ఇలీనా ఆయనను కలుసుకున్నారు. జైలుగదిలో నుంచి బైటకు వచ్చిన ఆయన ప్రాంగణం సుంచి బైటకు రాలేక పోయారు. అక్కడ వివిధ పత్రికల్లో వచ్చిన వార్తల క్లిప్పింగ్లను ఆయన చదివారు. నేను ఆయనతో . జైలర్ గదిలోనే వారిని కలిశాను అని అమె చెప్పారు. 2007లో సేన జైలుకు తర్వాత ఈ శిక్షకు దారి తీసిన పరిణామాల వెనుక ముగ్గురు వ్యక్తులు కార్కులుగా వున్నారు. సేనతో బాటు కోల్కతా సమీపంలో బీడి కార్యగారం నిర్వహిస్తూ బీడి ఆకులకోసం తరుచుగా ఛత్రీస్ గడ్ వచ్చే పీయూప్సుగా మావోయిస్ సిద్ధాంత కర్తగా అనుమానిస్తున్న నారాయణ్ సన్యాల్. నస్కలెట్ లేఖలు సంచికలను సన్యాల్ గుప్తాలకు అందజేసే మెసెంజర్గా సేన వ్యవహారించినట్టు పోలీసులు చెబుతున్నారు. ఇంతకూ ఆయనకు బలి పశువును చేశారా అంటే... సల్వోజుడుం పట్ల సిద్ధంచేసిన

నివేదిక కూడా చర్యకు కారణం ఆయవుండచ్చ. సాజ్యాదారాల పరిశీలన గురించి వాళ్ళ పట్టించుకోరు. సేనకు శిక్షవేయడమే ద్వేయంగా భావించారు. అదే చేశారు. ఆయనపట ఇంతటి ప్రతికారవాంఛ కలిగి వుండటం దిగ్రాతి కలిగించిన విషయమని ఇలీనాతో బాటు ప్రజలూ అనుకున్నారు.

1981లో ఛత్రీస్ గడ్ను తన భూభాగంగా చేసుకున్న సేన అది వాసిల ఆరోగ్య సంరక్షణకు శంకర్గుహ నియోగితో కలసి పనిచేశారు. ఎప్పుడూ ముఖంమీద చిరునవ్వుతో కనిపించేసేన్ శుక్రవారం నాటి తీర్పుతో తుదిచిపెట్టుకుపోయింది. 27వ తేదీన సేలీనా వారిప్పుడు మౌనంగా కూడా వున్నారని మరో వార్త చెప్పారు. “తనకు పడిన శిక్షకు వ్యతిరేకంగా దేశంలోనూ ప్రపంచం మూలలా నిరనసలు పెరుగుతూండటం పట్ల ఆయన చాలా సంతోషపడ్డారు.” అని చెప్పారు.

“వార్డులో నేను పారాలు బోధిస్తాను. వాటితో బాటు న్యాయపరమైన చర్యలూ తీసుకుంటాను” అని దృఢ నిశ్చయంతో చెబుతున్నారు. ఇప్పటికే అమె కేస్సర్ వ్యాధిపై పోరులో జయించారు. అంతకూ కలినమైన “భర్తవిముక్తి” కోసం పోరు ప్రారంభించారు. మహిళలం మనమంతా ఆమె వెన్నుంటి చేయూత నిస్తూ సాగుదాం. న్యాయానిదే ఎప్పటికేనా గిలుపు. ఒక మహిళకు అన్యాయం జరిగితే మిగిలిన మహిళలు కూడా ఉద్ఘాటించాలి. ◆

ఎక్కాకు 10,000రూ॥ నీప్పేపుపోరం ఇవ్వటం ప్రభుత్వానికి భార్యా?

- ఎన్.పి. శంకర్రండ్రి

లో కాల వర్షాలతో తుఫానులతో మనం ఎలా నష్టపోయామో అందరికి తెలుసు. కోసిన వరి పైరు చాలా ప్రాంతాలలో తడిసి మొలకెత్తి కుళ్ళి పోయింది. కొన్ని చోట్ల కొట్టుకు పోయింది. పెట్టుబడి పూర్తిగా నష్టపోయాం. తర్వాత పంట ఎలా వెయ్యాలో అన్న ఆమెదన మరియు ఈ సంవత్సరం కుటుంబం ఎలా గడపలో పాలుపోని అయ్యామయ స్థితిలో ఉన్నాం. మన పిల్లలు చదువులు ఆగిపోతాయన్న భయం? అప్పులు ఎలా తీర్చాలో అన్న ఆందోళన. కరువు కాలంలో నెర్కోట్టిన నేల ఆకాశాన్ని చూస్తున్నట్లుగా, ప్రభుత్వం ఏమన్నా చేస్తుందేమోనని ఆశగా చూస్తున్నాం.

అసలు ప్రభుత్వం ఎందుకు నష్టపరిపోరం ఇవ్వాలి? మనం కష్టాల్లో ఉన్నామని దయతలచా(లేక) నష్టపరిపోరం ఇవ్వటం ప్రభుత్వ కనీస బాధ్యతనా?

- మన ధాన్యానికి కనీస మర్మాతు ధర (ఎమ్.ఎన్.పి)ను లెక్కించేపుడు ప్రకృతి వైపీత్యాల వలన కలిగే పంట నష్టాన్ని పరిగణలోకి తీసుకోవటం లేదు. గడచిన 10 సంలలలో కనీసం 5 నుండి 6 సార్లు అకాల వర్షాలు, తుఫానుల వలన మరియు

రెండు సార్లు ప్రకృతి వలన పొక్కికంగా గాని, పూర్తిగా గాని నష్టపోయాం.

ధాన్యం పండించటంలో ఉండే ప్రకృతి వైపరీత్యాల వలన కలిగే నష్టాన్ని “రిన్క్సూశాతాన్ని” ఎందుకు పరిగణలోకి తీసుకోవటం లేదు?

2. రైతులకు ఒక వేళ ధాన్యం రేటు పెరిగితే, కేంద్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వెనువెంటనే మార్కెట్లో బియ్యం ధర పెరిగిందనే కుంటి సాకుతో బియ్యం ఎగుమతిని అంతర్ రాష్ట్రాల, అంతర్ జిల్లాల రవాణాను నిప్పించి రేటు పడిపోయే విధంగా చేస్తున్నాయి. అంటే మనకు ఎప్పుడూ లాభం / మిగులు అనేది రాకుండా ప్రభుత్వాలు నిర్భేస్తున్నాయి. (రైతులు కుదేలయ్య పోవాలే కానీ, బాగుపడితే ఎట్లా!?)
3. మార్కెట్లో రేటు పడిపోయినప్పుడు, ప్రభుత్వం గిడ్డంగులు భారీగా లేవన్న సాకుతో కొనుగోలు చెయ్యారు. మరియు అలాగని ఎగుమతులపై ఉన్న నిప్పిధాన్ని ఎత్తివేయారు. ప్రభుత్వం కనీసమధంతు ధరను లెక్కించేటప్పుడు రైతుకు అయ్యే ఖర్చులను మాత్రమే లెక్కచుతూ, ప్రకృతి వైపరీత్యాల వలన కలిగే నష్టాన్ని మరియు నికర లాభాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా - మనం పంట పూర్తిగా నష్టపోయి కప్పులలో ఉన్నప్పుడు ఎంగిలి మెతుకులు విదిలించి, చేతులు దులుపుకొని పోతున్నారు.

ప్రకృతి సహకరించినప్పుడు ఒక్క రూపాయి కూడా లాభం రాకుండా చేస్తూ, వైపరీత్యాలు వచ్చినప్పుడు ఎంగిలి మెతుకులు విదిలించటం న్యాయమా?

నలుగురు ముఖ్యమంత్రులతో కూడిన కేంద్ర వ్యవసాయ పర్మిగ్ గ్రూపు చెప్పినట్లు ఎకరాకు రూ॥10,000/- నష్టపరిహరం ఇవ్వటం చాలా కష్టమైన పనా? నిజంగా ప్రభుత్వంపై పెనుభారం పడుతుందా?

ఈ సంవత్సరం జూలై నుండి పడిన అకాల వర్షాల వలన నష్టపోయిన మొత్తం పంట విస్తీర్ణం 12.83 లక్షల ఎకరాలు. ఎకరాకు 10,000రూ.ా చొపున నష్టపరిహరం ఇస్తే ప్రభుత్వానికి అయ్యే ఖర్చు రూ॥1283 కోట్లు మాత్రమే ఇది ఒక్కసారి మాత్రమే అయ్యే ఖర్చు.

రైతులు V/S ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థులు :

ఇప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థులు చేస్తున్న డిమాండులవలన ప్రభుత్వానికి కలిగే భారం 2,400 కోట్లు. ఇది ప్రతి సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టాలి. (అంటే రాబోయే 20 సంాలలో సుమారు 48,000 కోట్లు రూ.ా భారం)

ప్రతి సంవత్సరం 2,400 కోట్లు రూ.ా ఖర్చు అయ్యే ఉద్యోగస్థుల డిమాండుల మీద సానుకూలంగా స్పుందించి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాబినేట్ కమిటీని వేసి, డిమాండులను తీర్చుటానికి సానుకూలత చూపిస్తుంది. ఏ ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అప్పుల పాలయ్య, తినటానికి తిండిలేక అత్యహత్య చేసుకోలేదు కానీ ఈ రాష్ట్రంలో

అప్పుల భారంతో కుటుంబాలను పోషించలేక రైతులు అత్యహత్యలు చేసుకుంటున్నారు.

భారత రాజ్యంగం ప్రకారం చట్టం ముందు అందరూ సమానులే. ఒక వేళ పక్షపాతం చూపించాల్సి వస్తే - ఆర్థికంగానో, సామాజికంగానో బలహినులయినటువంటి వర్గాలవైపు పక్షపాతం చూపించాలి (అందుకే భారత రాజ్యంగం దళితులకు రిజర్వ్స్ కల్పించింది). ఈ న్యాయ సూత్రానికి, ధర్మ సూత్రానికి వ్యతిరేకంగా ప్రభుత్వం ఆర్థికంగా బలహినులయినటువంటి రైతులకు నష్టపరిహరం ఇవ్వటంంలో ఎంగిలిమెతుకులు విడిలిస్తూ, గుండెదిలపు చేసుకోమని చెప్పంది. ఆర్థికంగా, సామాజికంగా, వ్యవస్థాగతంగా బలవంతులైన ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థుల డిమాండులపై అఫుమేఘులపై స్పుందించి, డిమాండులను తీర్చుటాన్నారు.

మన ముఖ్య మంత్రిగార్చి పంటనష్టపోయిన రైతులకు రూ॥1283 కోట్లు ఒకే ఒక్కసారి నష్టపరిహరంగా ఇవ్వటం ఆర్థిక భారంగాను ప్రతీ సంవత్సరం రూ॥2,400 కోట్లు ఉద్యోగస్థులకు ఇవ్వటం చాలా తేలికగాను కనిపిస్తుంది.

ఈ ప్రభుత్వం బలవంతుల పక్షాన నిలబడి, బలహినులను అత్యహత్యలు చేసుకొనే విధంగా చేస్తుంది.

చిన్న స్నాకారు రైతులు V/S పెద్దరైతులు :

ప్రభుత్వ ఉద్యోగంలో 5 ఎకరాలకు ఔన పొలం ఉన్న వాళ్ళు పెద్ద రైతు. నిజానికి 6 ఎకరాల నుండి వచ్చే ఆదాయం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 4వ తరగతి ఉద్యోగి ఆదాయం కన్నా చాలా తక్కువ. (అధమస్థంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగి ఆదాయం రూ॥1,20,000 వర్షం పడినా/ తుఫాను వచ్చినా, భూకంపం వచ్చినా, సమ్ములు చేసినా జీతం వస్తునే ఉంటుంది. (ఏ విధమైన రిస్క్ లేకుండా) కానీ రైతు అలాకాదు.

“ప్రకృతి, మార్కెట్ మరియు ప్రభుత్వం అనే మూడు బలీయమైన శక్తులు ముప్పెట రాడిచేస్తూ బలహినుడయిన రైతు వెన్ను విరుసున్నాయి. రైతులు అందరూ రోట్లో ఉన్న చిన్న గింజ, పెద్దగింజల్లంటి వాళ్ళు, రోకటిపోటు అందరికీ ఒక్కటే.

ప్రభుత్వం కరువు భత్యం ఇచ్చేటప్పుడు రూ॥10,000 నెలజీతం వచ్చే 4వ తరగతి ఉద్యోగికి రూ॥70,000 నెల జీతం వచ్చే అధికారులకు నెలకి రూ॥ 40,000 పెస్ట్ తీసుకుంట్ను రిటైర్ ఉద్యోగస్థులకి సమాన నిప్పుతిలో భత్యం ఇస్తున్నారు. (నిజానికి కరువు వచ్చేది రైతులకి, కూలీలకి, కానీ ప్రభుత్వం కరువు భత్యం ఇచ్చేది ఉద్యోగస్థులకు) ప్రభుత్వం ఆర్థిక బలవంతులైనటువంటి ఉద్యోగస్థులకు కరువు భత్యం ఇచ్చేటప్పుడు లేనటువంటి చిన్న పెద్ద లేకా, ప్రకృతి వైపరీత్యాం వలన పంట పూర్తిగా నష్టపోయిన రైతుల విషయంలో ఎందుకు చూపిస్తుంది? ఇది అన్యాయం కాదా? అక్రమం కాదా? అధర్మంకాదా?

సీనియర్ ఐ.వ.వెన్. అధికారుల ఆధ్వర్యంలో ఏర్పాతైన పరిస్థితిని పరిశీలించి - ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు 16% జీతం పెంపును ప్రతిపాదించింది. కానీ ఉద్యోగ సంఘాల నాయకులు, ముఖ్యమంత్రి గదిలో కూర్చొని, 3ిగంలు చర్చలు జరిపి భట్టిపోలు పెంచాయతిలగా 39% జీతం పెంచారు.

నలుగురు ముఖ్యమంత్రులు, కేంద్రమంత్రి, సెక్రెటరీలు అందరూ క్షణింగా రైతు అధిక పరిస్థితిని, ప్రభుత్వ విధానాలను పరిశీలించి ప్రకృతి వైపరీత్యాలలో పంటపూరిగా నష్టపోయిన రైతులకు ఎకరాకు రూ॥10,000 నష్టపరిహసరం ఇవ్వాలని ప్రతిపాదించింది. కానీ మన ముఖ్యమంత్రి గారు రూ॥2,400 మించి ఒక్క రూపాయి కూడా ఇవ్వమని, అది డిసెంబరు నెలలో

పదిన 4 రోజుల భారీ వర్షాల వలన నష్టపోయిన రైతులకి మాత్రమే ఇస్తామని ఆసంబద్ధంగా, అన్యాయంగా మాట్లాడుతున్నారు.

ఉద్యోగస్థులకైతే కమిటీలు ప్రతిపాదించిన దాని కన్నా రెట్టింపు జీతాలు, పంటనష్టపోయిన రైతులకైతే పావలావంతు (2,400) పరిహారమా?

రైతులూ ఈ అన్యాయాన్ని ప్రతీంచండి? ఈ ప్రభుత్వం మన ఓట్లతో కాకుండా ఉద్యోగస్థుల ఓట్లతో గలిచిందా? మనవి ఓట్లే కాదా? మీ ప్రజా ప్రతినిధులను నిలదీయండి. ఎకరాకు 10,000 రూ॥ నష్టపరిహసరం ఇవ్వటం పూర్తిగా న్యాయబద్ధం, ధర్మబద్ధం మరియు ప్రభుత్వానికి ఏవిధమైన భారం కాదు. ♦

లోక్ససత్తా దండు గదిలించో అవినీతి పరులా గుండెలల్లో జల్లు బుట్టించో అవినీతి పరులా ॥లోక్॥

రచన : పి.వి.రావు, సర్వజన సత్తా

ప॥ లోక్ససత్తా దండు గదిలించో అవినీతి పరులా గుండెలల్లో జల్లు బుట్టించో అవినీతి పరులా ॥లోక్॥ చ రాజ్యాంగములోన ఉన్నా రాజనీతిని అమ్ముకొనేడి లంచగొంచుల గుండెలల్లో బాంబులయ్యా పేలుతున్నా కత్తి గన్నా లేకున్నా కలము పోటును నమ్ముకోనీ మాటలే తూటాలు జేసి యుద్ధమనకూ సిద్ధమైనా జేపి గారీ గుండెబలమూకో అవినీతిపరులూ గుండెలదిరి గుటుకుమంటుండ్రో అవినీతిపరులూ ॥లోక్॥ చ భారతతీయులకండరికే బ్రహ్మ అత్మంబైనట్టే సమాచారా హక్కు చట్టము సాధించే చేతికిచ్చిన నేర చరితుల చిట్టలన్నీ బట్టబయలూ చేసినట్టే పిట్టులాంటే ఒక్కమనిషి ఒక్కడిమీ జేస్తుడంటే అవినీతి బిల్లు బెట్టించో ఆ ఒక్క మనిషి అలుపులేనీ పోరుజేస్తుండో ఆ ఒక్కమనిషి ♦ ॥లోక్॥ చ చెమట చుక్కతో నేలతడిపీ దుక్కిదున్నీ పంట దీస్తే డొక్కనిండని ఒక్క రైతు ఎక్కివెళ్లి ఏడుస్తుంచే అతివ్యప్తి అనావ్యప్తి కల్గి ఎరువూ కల్గి విత్తనము తెగులు వచ్చిన పంటజాసీ దిగులు చెందిన రైతు బిడ్డకు వెన్ను దట్టి వెంట నిలిచించో మన లోక్ససత్తా గిట్టుబాటు (రేటు)కు పోరు జేస్తుండో మన లోక్ససత్తా ॥లోక్॥ చ పేదవాడి ఓటు దోచే ఉన్న వాడి నోటుచించి మంచి పాలనకై నిలిచిన నీతివంతులకోటు వేసి చెడ్డవారీ చెడుపుకంటే మంచివారీ మానమెంతో ప్రమాదంబని తెలియజేప్పి కదిలిరండనీ పిలుపునిచ్చి పాలకులనూ మార్చుకోమ్మండో మన లోక్ససత్తా పరిపాలన చేసుకొమ్మండో మన లోక్ససత్తా ॥లోక్॥	చ నాయ్యమైనా ఉచిత విద్యా, ఉచిత వైద్యం, ఉపాధియే దేశ ప్రగతికి ముఖ్యమంటూ బల్గగుద్ది చాటి చెప్పిన జిల్ల జిల్లాకు గ్రామములకూ ప్రభుత్వాలేర్పాటుజేసే ప్రజల నిధులూ ప్రజలకిచ్చే ప్రజల చేతికి పాలనిచ్చే ఏలుకొమ్మాని చాటి చెబుతుండో మన లోక్ససత్తా ఎదురు చూడక బతకమంటుండో మన లోక్ససత్తా ॥లోక్॥ చ గాంధీజీ మార్గమందూ అంబేద్కర్ ఆశయాలను అమలు చేయుట ధ్యేయమంటూ సర్వజనులకు స్థానమిచ్చే ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో సామాజిక న్యాయమునకై పుట్టుకట్టే పీవక్క లేని విలువలతో జీవించమంటూ సర్వజనులా సత్తా బెట్టించో మన లోక్ససత్తా సర్వజనులను కదిలి రమ్మండో మన లోక్ససత్తా ॥లోక్॥ చ పేదవాడి ఓటు దోచే ఉన్న వాడి నోటుచించి మంచి పాలనకై నిలిచిన నీతివంతులకోటు వేసి చెడ్డవారీ చెడుపుకంటే మంచివారీ మానమెంతో ప్రమాదంబని తెలియజేప్పి కదిలిరండనీ పిలుపునిచ్చి పాలకులనూ మార్చుకోమ్మండో మన లోక్ససత్తా పరిపాలన చేసుకొమ్మండో మన లోక్ససత్తా ॥లోక్॥

తమకు తెలీని దానిని తెలుసనే విధంగా వ్యవహారించేవారు తమకు తెలిసిన విషయాల్ని గురించి కూడా తెలీనివారుగా పరిగణించబడతారు.

- తిరుపట్టవార్

మీరు నిజాయితీపరులుగా ఉండండి. ఈ ప్రపంచంలోని జనాభా నుండి ఒక దుర్భాగ్యుడి సంఖ్య తప్పక తగ్గిందన్న భావన మీకు కలుగుతుంది.

- ధామన్ కార్సయిల్

లోకసభా పార్టీ జీబ్రాల సమాచారం

తూర్పుగోదావరి

మద్యం లభివ్యధే ప్రభుత్వ ద్వీయం

మిర్టిపాదు మహిళల పౌరు రాష్ట్రానికి ఆదర్శం : లోకసభా అభినేత జ్యేష్ఠు

మిర్టిపాదు : వ్యవసాయాన్ని చంపి, మద్యం ఆభివ్యధే ద్వీయంగా ప్రభుత్వం పనిచేస్తోందని లోకసభా పార్టీ అధ్యక్షుడు జయప్రకాణ్ణరాయుడు విమర్శించారు. మిర్టిపాదులో మద్యం పొపులు తొలగించాలంటూ 121 రోజుల నుంచి మహిళలు చేస్తున్న ఉద్యమం రాష్ట్రానికి ఆదర్శమన్నారు. లక్ష్మలాది మంది మహిళలు మద్యం వల్ల వేంపువలకు గురవుతున్న నాయకులు, అధికారులు ఎందుకు స్పుందించటం లేదని జేపీ ప్రత్యీంచారు. గ్రామంలో చేస్తున్న మహిళా ఉద్యమానికి అనురాగా ఉండటానికి తాను ఇక్కడకువచ్చానని, మహిళల పోరాటానికి అంతిమ విజయం లభించే వరకూ తమ పార్టీ మద్యతు ఉంటుందని జేపీ భరోసా ఇచ్చారు. అంతకు మందు మహిళల అందోళన శిబిరాన్ని జేపీ సందర్శించి, దీక్ష చేస్తున్న మహిళలను ఆభినందించారు.

మిల్లర్కు మేలు చేసేందుకే జాప్యం

రాజమండ్రి : మిల్లర్కు ప్రయోజనం కోసమే ప్రభుత్వ ఉప్పుడు బియ్యం ఎగుమతులకు అనుమతి ఇప్పుడంలో జాప్యం చేస్తోంది. రైతులు తమ ధాన్యాన్ని ఏడాక థరకు మిల్లర్కు తెగనమ్ముకున్నాక వారికి ప్రయోజనం చేకూర్చేలా ఎగుమతులకు అనుమతి ఇస్తుందని జేపీ ఎద్దేవా చేశారు. లోకసభా ప్రధానంగా 5 డిమాండ్లు చేస్తుందని చెబుతూ ఉప్పుడు బియ్యం ఎగుమతులకు అనుమతించడం, ధాన్యానికి రూ॥200 బోనస్ ప్రకటించి కొనుగోలు చేయడం, చెరకు మద్యతు థరను క్రీంటాలకు రూ॥2300గా ప్రకటించడం, విదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసుకునే నూనె గింజలపై సుంకం విధించడం, చేపల దిగుమతిని నిపేంచడం చేయాలన్నారు. రైతుల అత్యహిత్యలు దేనికి పరిష్కారం కాదని మనోదైర్యంతో మందుకుసాగాలని కోరారు.

రైతులను ఆదుకోవడంలో ప్రభుత్వం విఫలం

కొచుకొండ : ప్రైదరాబాద్ నుంచి విమానంలో మధురపూడి ఎయిర్పోర్టులో దిగి రోడ్డు మార్గాన వెళుతూ కోరుకొండ మండలంలోని పశ్చిమగోనగూడెంలోని ప్రభుత్వధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రాన్ని ఆక్సైకంగా తనిఖీ చేశారు. కొనుగోలు కేంద్రం వద్ద 2.40 క్రీంటాళ్ళ ధాన్యం కొనుగోలు చేయడంలోనే ప్రభుత్వం రైతులతో వ్యవహరిస్తున్న తీరు అర్థమవతోందని విమర్శించారు. నాయకులు రాజకీయాల్లో మనిగిపోయారే తప్ప రైతులను

అదుకొనేందుకు చర్యలు చేపట్టడం లేదు. కొలు రైతుల పరిస్థితి మరీ అధ్యాన్యంగా ఉండని, శిస్తులు కట్టలేక, పెట్టుబడులు పెట్టలేక కొలు రైతులు కొట్టుచెట్టాడుతున్నారు అని అన్నారు. విదేశాలకు ఉప్పుడుచియ్యం ఎగుమతికి ఏర్పాట్లు చేయడం ద్వారా మనరాష్ట్రంలో తడిసిన, రంగుమారిన ధాన్యానికి గిరాకీ పెంచవచ్చని, ఆ దిశగా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు. ఈ కార్యక్రమంలో లోకసభా పార్టీ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి లక్ష్మీ బాలాజీ, ఆలూరి విజయలక్ష్మి, ఆర్.చంద్రకశ, జిల్లా నాయకులు పసల భీమన్న, దాక్షర్ జి.వి.రామరావు, నాగులపాటి బాలాజీ, కె.కృష్ణమాన్, నెక్కుంటి శ్రీనివాస్, ఎన్.కుటుంబరావు, ఎన్.సుబ్రహ్మణ్యం, శ్రీరంగస్తు, దాడి రాజ్కుమార్, బండి వీరబ్రహ్మం, కోయిడాల వీరాస్వామి, నాని పాల్గొన్నారు.

పాలకుల నిర్వాకుంణోనే తిష్పులు

రాజమండ్రి : పాకిస్తాన్ నుండి ఉల్లి దిగుమతి చేసుకుంటున్న మనం వారు కోరినట్టు పత్తి ఎగుమతి చేస్తే పత్తి రైతులు అత్యహిత్య చేసుకోవాల్సిన దుస్థితి రాదన్నారు. కృష్ణాట్లీబ్యాన్లో తీర్పు వెలవడిన 90 రోజుల లోపు అభ్యంతరాలు చెప్పాల్సి ఉన్నందున ఆ దిశగా నివేదిక రూపొందిస్తున్నామన్నారు.

జైజవాన్.. జైకిసాన్.. నినాదానికి తూట్లు : జ్యేష్ఠు

రాజమండ్రి : “మాజీ ప్రధాని లాల్బహదూర్సాహ్ జై జవాన్.. జైకిసాన్ నినాదానికి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తూట్లు పొడిచాయి. కార్దిల్ వీరుల కోసం నిర్మించిన ఆదర్శ్ సోసైటీలో కుంభోణం, రైతుల పరిస్థితులే వీటికి ఉదాహరణ. రాష్ట్రంలో రైతుల కడగండ్లు లేని ప్రాంతాలు లేవు. మెదక్ జిల్లాలో, తాజగా తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో రైతులు తమ పంటలను దగ్గరం చేసిన సంఘటనలు ఉన్నాయి. మన శత్రుదేశమైన పాకిస్తాన్కి మన రైతులపై వన్న ప్రేమ కూడా మన పాలకులకు లేదని జేపీ ఎద్దేవా చేశారు. సంతానం నివేదిక ఆధారంగా అవినీతి నిర్మాలనకు అప్పటి ప్రధానమంత్రి లాల్బహదూర్ శాస్త్రి సాహసోపేతమైన నిర్మయాలు తీసుకున్నారని వీటిలో సెంట్రల్ విజిలెన్సీ కమీషన్ ఏర్పాటు, అవినీతి నిరోధక చట్టానికి సపరణ, ప్రభుత్వశాఖలు, సంస్థలలో విజిలెన్సీ విభాగం ఏర్పాటు వంటి నంస్కరణలు తీసుకువచ్చారన్నారు. శాస్త్రి నిజాయితీకి వారసులుగా పాలకులు మెలగాలని కృష్ణ ట్రైబ్యూన్లో తీర్పు వలన మన రాష్ట్రం రెండుచిధాలుగా నష్టపోయిందని లేని జలాలు ఉన్నట్లుగా చూపించారని, దీనివల్ల ఎగువ వన్న వారికి లాభమేమని, దిగువన వన్న మనరాష్ట్రానికి నష్టమన్నారు. మిగులు జలాలు కూడా మూడు రాష్ట్రాలకు పంపిణీ చేయడంతో నష్టం వాచిల్లిందని, ట్రైబ్యూన్లో

సరైన వాదన వినిపించకపోవడమే దీనికి కారణమని, గోదావరి జలాలను కృష్ణ డెల్టాకు మళ్ళించడం ద్వారా త్రిబ్యునల్ తీర్పుతో నష్టపోయిన జలాలను వినియోగించుకునే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు. ఈ సమావేశంలో రాజమండి సగర అధ్యక్షులు దాక్టర్ వి.వి.రామారావు, కరణం వెంకటేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు.

నల్గొండ

సమస్యల పరిష్కారం కోసం ధర్మ

కోదాడ : మండలంలోని ఎర్రవరం, గణపవరం, భీక్యాతండ, కాపుగల్లు, తగ్రాయి గ్రామాలలో ప్రభుత్వం చేపట్టిన రచ్చబండ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు.

లోకసత్తా ఆధ్వర్యంలో...

రచ్చబండలో ప్రజాసమస్యలైనే సరైన వివరణ ఇవ్వాలని లోకసత్తా పార్టీ నియోజకవర్గ కన్వీనర్ సాతులూరి గోవిందరావు అధికారులను నిలదీశారు. తడిసి, రంగుమారిన ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేయాలని, బియ్యాన్ని ఇతర రాష్ట్రాలకు ఎగుమతి చేయటానికి అనుమతులు ఇవ్వాలని, ఉపాధిహోమీ పథకాన్ని రైతులకు అనుసంధానం చేయాలని కోరారు. తోగ్రాయి, కాపుగల్లు, భీక్యాతండాలలో అధికారులకు వినతిపత్రాలు అందజేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో కమిటీ సభ్యులు విశ్వేశ్వరరావు, రాజు, సత్తిపండు పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు

పేదల భూములకు హద్దులు, పాన్సుస్కాల కోసం ధర్మ

గూడారు : పేదల భూములకు హద్దులు, పాన్సుస్కాలు మంజూరు చేయాలని జనవరి 10న ఆటీట్ కార్యాలయం ముందు లోకసత్తా ఆధ్వర్యంలో ధర్మ చేపట్టారు. ఈ సందర్భంగా కొమ్ములపూడి, మిట్టాత్మకూరు గ్రామస్యలు మాట్లాడుతూ మనబోలు మండలం కొమ్ములపూడి గ్రామ సర్వేనెంబర్ 3593 లోని 79.60 ఎకరాల భూమిని 1981 దశితులకు పంచదం జరిగిందని, భూములకు ఇప్పటి వరకు హద్దులు చూపకుండా రద్దు పరచి కొంత మంది గ్రామ అగ్రవాల రైతులకు రియల్స్ సహాయంతో

బినామీ పేర్లతో పట్టాలు సృష్టించి భూములను సొంతం చేసుకున్నారని, ఈ వ్యవహారంలో రెవెన్యూ అధికారుల పాత్ర ఉండని గ్రామస్యలు అరోపించారు. ఈ కార్యక్రమంలో లోకసత్తా జిల్లా అధ్యక్షులు నరా శ్రీధర్, గూడారు నియోజక వర్గ ఇంచార్జీ కె.వి. కృష్ణయ్య తదితర నాయకులు పాల్గొన్నారు.

మనబోలు : కొమ్ములపూడిలోని భూముల వివాదంపై సమగ్ర విచారణ చేపట్టి తగిన చర్యలు తీసుకుంటామని ఆటీట్ రామ్యార్ తెలిపారు. మండలంలోని కొమ్ములపూడి గ్రామంలో దశితుల భూముల వివాదాన్ని పరిష్కరించేందుకు జనవరి 13న ఆయన గ్రామసభ నిర్వహించారు.

శ్రేతు సమస్యల పరిష్కారం కోసం ధర్మ

గూడారు : శ్రేతు సమస్యలను పరిష్కరించాలంటూ లోకసత్తా ఆధ్వర్యంలో జనవరి 10న గ్రామ సేవకుల భవనం ముందు ధర్మ చేశారు. ధర్మాలు తెలుగు దేశం, పీఅర్ట్, సీఎస్, పీఎస్సీ, రజక, మాల మహానాడు, బీసి సంఘాల నేతలు మధ్దతు పలికారు. ఈ కార్యక్రమంలో లోకసత్తా జిల్లా కన్వీనర్ శ్రీధర్, కె.వి.కృష్ణయ్య, పట్టిరెడ్డి, ఉల్లిపాయిల శంకరయ్య, ఎల్.వి.సుబ్రయ్య, అంకయ్య, మనబోలి రవీంద్రబాబు, మునిగిరీవ్, నెల్లూరు రమణారెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ద్వేషాన్ని దూరం చేయగలిగే ప్రేమ ఒక్కటే. ద్వేషం కాదు

- బుద్ధాదు

కృష్ణా

పంచాయతీలో వార్డు మెంబరు ఎన్నికల్లో జయకేతనం

పెడన : మాట్లాడు గ్రామ పంచాయతీలో 5వ వార్డు మెంబరు చనిపోవడం ద్వారా ఆ వార్డుకి ఎన్నికలు జరిగిన ఎన్నికల్లో తెలుగుదేశం పార్టీ లోక్సంతూ పార్టీ అభ్యర్థులు మధ్య పోటి జరిగింది. ఈ ఎన్నికల్లో లోక్సంతూ పార్టీ అభ్యర్థి తిరుమాని శేషమ్మ దబ్బు మద్యం పంచకుండా జయకేతనం ఎగురవేసింది.

గుంటూరు

లోక్సంతూ భావజాలంపై పాటి పరీక్ష జయప్రదం

నరసరావుపేట : ప్రసిద్ధ వైద్యులు, నర్సరావుపేట లోక్సంతూ శాఖ, పార్టీల వ్యవస్థావ కులు అంగున డా॥ ముక్కామల ఉమమహిశ్వరరావు సతీమణి కీ॥శే॥జయలక్ష్మీ ప్రథమ వర్ధంతి సందర్భంగా జనవరి 19న 4 స్థానిక కళాశాలల విద్యార్థులలో పాటి పరీక్ష జరిగింది. లోక్సంతూ భావజాలం, స.హ.చట్టం, మద్య నియంత్రణ తదితర 6 అంశాలపై అవగాహనా పత్రాలను 600 మంది విద్యార్థులకు పంచగా, 180 మంది పరీక్ష రాశారు. 15 మంది బహుమతులకు ఎంపికయ్యారు. ఈ సందర్భంగా జనవరి 20న డా॥ముక్కామల నివాసంలో జయలక్ష్మీ వర్ధంతి సభ జరిగింది. లోక్సంతూ ఉద్యమసంస్కరితాకు మాకినేని హరిబాబు అధ్యక్షత వహించగా ప్రముఖ వైద్యులు డా॥కారసాని శ్రీనివాసరద్ది ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని విజేతలకు బహుమతులందజేశారు. ఇ.ఎం.స్టోమి, నాగసరపు నరసింహరావు, హరినాథబాబురద్ది, రామాంజనేయరద్ది, ఈదరగోవిచంద్ర, కె.లలిత కుమారి తదితరులు ప్రసంగించారు. దాదాపు 70 మంది కళాశాల

విద్యార్థులు ఈ సభకు హోజరయ్యారు. అందరికి లోక్సంతూ ప్రచార సాహిత్యం అందజేయబడింది. విద్యార్థులు పార్వత్యున్నక జ్ఞానంతోపాటు సామాజిక స్పృహము పెంపాందించుకోవాలని వక్తలు పిలుపిచ్చారు.

మెదక్

రఘ్జుబండలో ప్రజాసమస్యలపై నిలచీయండి

జపోరాబాద్ : రఘ్జుబండ కార్యక్రమాల్లో ప్రజాసమస్యలపై అధికారులను నిలచీయాలని లోక్సంతూ రాష్ట్ర కార్యదర్శి బండారు రామోహన్ రావు అన్నారు. జనవరి 30న పార్టీ కార్యాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన సభ్యత్వ నమోదు కార్యక్రమానికి ఆయన ముఖ్య అతిథిగా హోజరయ్యారు. ఈ సందర్భంగా రామోహన్ నియోజకవర్గం ఇంచార్సీ ఐ.ప్రతావ్వెక్కుమార్, రాష్ట్ర కార్యదర్శి సభ్యులు ఎం.గోవర్ధన్, పట్టణ పార్టీ అధ్యక్షులు అబ్బల్పై తదితరులకు సభ్యత్వం ఇచ్చారు. అవినీతికి వ్యతిరేకంగా పోరాటుతూ పారిపాలనలో సంస్కరణలు తీసుకువస్తూ పారదర్శక పాలన కేవలం లోక్సంతూ పార్టీకి సాధ్యమన్నారు. యువత పార్టీ కార్యక్రమాల పట్ల ఆకర్షితులున్నారు, ఫిబ్రవరి 1వ తేదీ నుంచి సభ్యత్వ నమోదు కార్యక్రమం నిర్వహించబడుతుందన్నారు. విరాళాల సేకరణ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించడం జరుగుతుందన్నారు. రాష్ట్ర మహిళా సత్తా నాయకులు గీతామూర్తి మాట్లాడుతూ మద్యం వ్యతిరేక ఉద్యమాన్ని ప్రారంభిస్తామని, మహిళల్లో వైతన్యం తీసుకుని వస్తామన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో జిల్లా ఉపాధ్యక్షులు మాధవరెడ్డి, ప్రధాన కార్యదర్శి సుధీరెడ్డి, కోశాధికారి ప్రభాకరెడ్డి, పట్టణ అధ్యక్షులు అబ్బల్పై, ఎన్నిక అధికారి జి.విద్యాసాగర్, నాయకులు షట్టీర్, అసిఫ్ అలీ, రాంశేఖర్ పాల్గొన్నారు.

గ్రామస్థాయినుంచి పార్టీ నిర్వాణం చేపట్టండి

సంగారెడ్డి రూర్లే : గ్రామస్థాయినుంచి పార్టీ నిర్వాణం చేయాలని లోక్సంతూ రాష్ట్ర కార్యదర్శి బండారు రామోహన్ రావు సూచించారు. జనవరి 20న పార్టీ జిల్లా కార్యవర్గ సమావేశాన్ని నిర్వహించారు. ఈ సమావేశానికి ముఖ్యాలిథిగా హోజువైన బండారు రామోహన్ రావు మాట్లాడుతూ, మున్సిపాలిటీలలో నేటినుంచే సభ్యత్వాలను ప్రారంభించాలన్నారు. రాజకీయాలకు ప్రజాస్ామ్యానికి అర్థాలు మారిపోయాయని, జన రాజకీయం ద్వారానే మహేత్తుగాంధీకి అస్త్రైన నివాళి లభిస్తుందన్నారు. జిల్లా అధ్యక్షుడు టి.లీనివాన్ మాట్లాడుతూ, మైత్రీ సమస్యలపై నియోజకవర్గాల వారీగా ఐక్య యాత్రలను నిర్వహిస్తామన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి కె.సుధీరెడ్డి, ఉపాధ్యక్షుడు మాధవరెడ్డి, కోశాధికారి ప్రభాకరెడ్డి, యువసత్తా జిల్లా కప్పీనర్ శ్రీధర్, నాయకులు అపోట్టుమార్, సాయికుమార్, సవార్జ్, జనాయత్, అబూభాన్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ♦

లోకసత్తా పార్టీకి తొడ్చాటునివ్వండి

3

ప్రమాదాన్ని మార్చాలసా

లోకసత్తా పార్టీ అయితే కంగారూ అధికారియులంగా రంగ్పురు అయింది. లోకసత్తా పార్టీ మానసి, వాడా, చిట్టా ఒక ఆంధీయ పార్టీగా ప్రమాదాన్ని కలిగి ఉంటే దేశ ప్రమాదాన్ని ముఖ్యంగా అంగీకరించాలని, మానసి, వాడా, చిట్టా ఆంధీయ పార్టీగా మానసి అందరం భారతియులం అన్న భావంలో ప్రమాదాన్ని కలిగించాలని.

ప్రస్తుత రాజకీయం పత్రాన్నిలో వుంది. కీర్తి సంస్కృతిలో వుంది. సమాజానికం లోగో చేసి ఒక పక్షత కార్బూర్లాపంగా వుండుకొన్న రాజకీయం చేసిలం అధికారి కీర్తిగా మాంచి. అందులోనే దిష్టుర్పంచుల మాది, నేర చంతుల మాది, అధికి మాది అధికారి పార్టీ సాగిస్తున్నది. స్వాతంత్ర్య ఫలాలు, ప్రాణిస్వామ్య ఫలాలు ప్రాణికు అందించా పాశున్నాయి. ఈ కీర్తి రాజకీయ సంస్కృతిని రూపురూపాలి. ఇదీర వారంత్ర అపసరం. ఈ వారంత్ర అపసరాన్ని నెరవేర్పాలికి ప్రస్తుత రాజకీయాన్ని ముఖ్యంగా ల్యాంగా ఒక కొత్త రాజకీయాన్ని కొత్త సంస్కృతాగా నిధానిచే కొత్త కార్యాలై లోకసత్తా పార్టీ రూపుద్దుయింది.

చెట్టువార దుఱ్ఱార్థం కంటే మంచి వార మానసి చేసు అన్నది సూక్తి, మంచి రాజకీయం లోకే వారంత్ర మానసి. లోకసత్తా పార్టీ అధికారి పేదకూ ప్రమాదాన్ని కలిగించాలని, మానసి అధికారి ప్రశ్నాల్లా, పరీశ్రమాల్లా పొలాంచిచేసినించా కీర్తికున్నాయి.

ప్రాణిస్వామ్యాలికి రాజకీయ వ్యాపార అపసరం. సమాజానికం లోగో, రాజకీయం నిర్వహించడానికి పార్టీలకు నిధులు అపసరం. రాజకీయ పార్టీలకు విధానాలు ఇన్నీ పూర్త పూర్త రాయితీ ల్యాంగా చ్చుం మాడా వ్యాపారం. ప్రస్తుతం రాజకీయ పార్టీల కీర్తి కొనుగోళ లోగో, మంచిం పంచిం లోగో, నేర చంతుల పించిం లోగో చేసి దట్ట విధుల్లోని అప్పుల లోగో చేసి దట్ట విధుల్లోని అప్పుల నీరిడి మాది ప్రాణాన్గా అధికారిచుకున్నాయి.

లోకసత్తా పార్టీ కాపున వాసి చేసి అప్పులు ఎల్లి పంచ్చుకులోనూ క్షు కొముగోళకి, మంచిం పంచిం కదిల ప్రశ్నాలకి దార స్కూల సిమ్ము, కాసి, కారాసాల సిమ్ము, గార విధానిగీంచరు. అప్పుల కమ్మాని పెట్టిన పంచులకి లోకాలి చ్చుంపుంగానే అప్పి చేస్తారు.

లోకసత్తా పార్టీ పూర్తగా చ్చుంపుంగానే విధానాలు నీరిడింది, చ్చుంపుంల అప్పులకే విధానిగీంచాలని. మారు చెట్టు ద్వారా లేదా సగమ రూపంలో రాజకీయ కీర్తికు కిరాచం ఇప్పుంది. ఆ మొత్తాలకి మారు అధాయపు పస్సు రాయితీని పూర్తగా పొందినప్పుసు. మారు ఇప్పే ప్రతి చూపాలు సమాజానికం లోగో చేసి మంచి రాజకీయాలకి విధానిగీంచి. అందుచేత ఉదారంగా విధానం ఇప్ప లోకసత్తా పార్టీకి శేష్యులు ఇప్పునించా కీర్తికున్నాయి.

అధికారి పాతలో...

ప్రారంభాల్

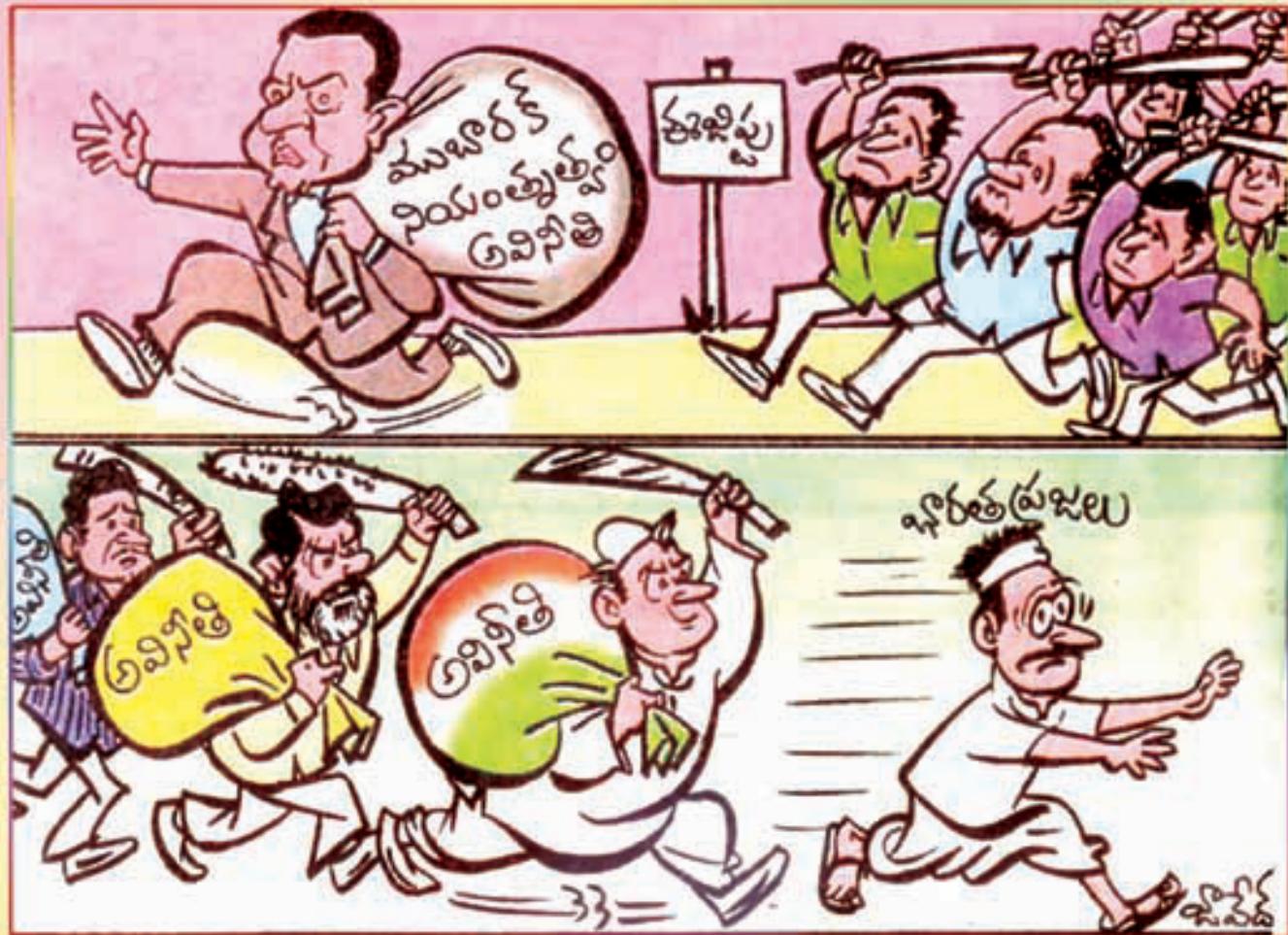
24-01-2011

(డాః జయచంద్రనారాయణ)

ప్రార్థించి లోకసత్తా పార్టీ

Note:

1. Lok Satta Party is registered as a political Party under section 29A of 'Representation of the people Act 1951' with Election Commission of India vide proceedings No. 56/152/2006/J.S.III/320 dated 22nd December 2006.
2. As per the provisions of Section 80 GGB of Income Tax Act, any sum contributed by an Indian Company to Lok Satta Party is fully deductible from its total income for the corresponding year, subject to a ceiling of 5% of the net average annual profit of three latest accounting years.
3. As per the provisions of Section 80 GGC of income Tax Act any contribution made by any person to Lok Satta Party is fully deductible from his/her total income for the corresponding year. There is no ceiling on such personal contributions. Tax exemption will apply to any amount.

To,

Book-Post
PRINTED MATTER

If not delivered please return to:

Lok Satta Times

H.No. 5-10-180/A&A1,
Band Lanes, Hill Fort Road,
Hyderabad- 500 004.